Kérdések — a népi ellenőrzés válaszaival

Lengyel arckrém, olasz pulóver...

Az import fogyasztási cikkek beszerzése, ára, kínálata

A boltok kirakatait nézegetve, joggal alakul ki az a benyomás a vásárlókban, hogy ma már voltaképpen a külföldi árukból sincs hiány. Kapható olasz pulóver, lengyel arckrém, francia rúzs... A pulthoz lépve azonban kénytelen-kelletlen morfondírozni kezd a vásárló: valóban kilencszáz forintot ér az a kardigán, s hova tűnt a külföldi kozmetikum, amit fél éve használok, most pedig se égen, se földön...? *Sok hát a kérdés,* amelyekre a közelmúltban a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság *az import fogyasztási cikkek vizsgálatával* igyekezett választ adni.

Megkétszereződött

A népi ellenőrök véleménye is igazolja: *az import jól szolgálja a lakosság ellátását.* Alátámasztják ezt a számok is. Az elmúlt években — 1968. és 1971. között — a külföldi áruk forgalma, fogyasztói áron számolva, megkétszereződött, és 1971-ben elérte a kiskereskedelmi forgalom 16 százalékát. A termékek több mint egyharmada *hiányt pótol* — ilyenek a déligyümölcsök, a kávé, a tea — de a fennmaradó rész nagyobb hányada is hasonló, vagy *választékbővítő* céllal került az országba. Egyes árukat — főként kozmetikai és élvezeti cikkeket — az *igények felkeltésére* importálta a kereskedelem.

Közelebbről szemügyre véve a beszerzéseket, előbukkannak a hibák is. Noha a szocialista országokból származó behozatalt nem korlátozzák, tavaly alig emelkedett az import. Ugyanez tapasztalható a fejlődő országokból származó fogyasztási cikkek esetében is — az előző évihez képest a behozatal azonos szinten maradt. Vásárlásainkat a tőkésországokban a népgazdasági tervben meghatározott dollárkeret szabja meg. Az elmúlt évre előirányzott összeg tavaly valamivel nagyobb importot tett lehetővé, mint 1971-ben, ám *a kereskedelem nem használta fel a rendelkezésre álló keretet.* Az igazsághoz az is hozzátartozik, hogy emiatt az áruellátás nem volt rosszabb, mint az előző években.

Gyakori panasz, hogy a vállalatok nem gondoskodnak a már megkedveltetett termékek *folyamatos utánpótlásáról.* Egyes kozmetikai cikkek, divatáruk, italok olyan eldugott kis boltok polcain is megjelennek, ahol nem akad rájuk vevő, s így csupán a készleteket növelik. Más termékek *túlzottan nagy választékban* kerülnek az üzletekbe — jelenleg például csaknem nyolcvanféle halkonzerv kapható —, ezért a kereskedőknek nincs módjuk az áruk megismertetésére, és megkedveltetésükre. Sokszor jogosan kifogásolják a vásárlók, hogy *a minőség nem arányos az árral,* még akkor sem, ha az importáru hiányt pótol. Az árképzési előírás kétségkívül nem tesz különbséget hiánytpótló vagy választékot bővítő termékek között.

A kiskereskedők nélkül?

Hibákat tapasztaltak a népi ellenőrök a *szabad árkategóriába* tartozó termékeknél is. Ezek ára, elsősorban a tőkés infláció hatására, állandóan emelkedik, s így önmagában is növeli a fogyasztói árszínvonalat. Emellett — amint például a Hódiköt Vállalat kötöttáru termékeinél megállapították — az import közvetve is emelheti a hazai ipar azonos rendeltetésű termékeinek árát.

Az üzleti titokra hivatkozva, a vállalatok néhány éve még tiltakoztak az ellen, hogy a külkereskedők másokat tájékoztassanak beszerzéseikről. Azóta felismerték az együttműködésben rejlő lehetőségeket, igénylik a koordinációt, a kölcsönös tájékoztatást. A népi ellenőrök tapasztalatai szerint a beszerzési harc helyett lassanként kibontakozik a fogyasztókért való verseny, ennek előnyét pedig nyilvánvalóan a vásárlók látják.

A külkereskedelmi vállalatok munkájukat hagyományosan végzik: piackutató utazással az eladónál rendelik meg az árut. Noha néhány vállalati, minisztériumi szakember is részt vesz a tárgyalásokon, a *kiskereskedelem képviselői általában hiányoznak az üzleti megbeszélésekről.* A budapesti árubemutatókon nem vesznek részt a fogyasztók, de ami ennél is nagyobb baj, *a kiskeresekdők sincsenek jelen.* A népi ellenőrök tapasztalatai szerint a külkereskedők nem alkalmazzák széleskörűen a fogyasztási cikkek beszerzésére világszerte elfogadott gyakorlatot, azt, hogy a megrendelőnél bemutatott *minták alapján* kötnének üzletet. Megesik, hogy azonos termékek behozatalakor akadozik az *árkoordináció,* olyannyira, hogy előfordult: *különböző külkereskedelmi vállalatok azonos terméket eltérő áron szereztek be ugyanattól a cégtől.*

A külkereskedelem az áruforgalom növelésében, nagy tételek beszerzésében érdekelt, s így — a KNEB álláspontja szerint — olykor nem törekszik eléggé új piacok keresésére, olcsó termékek vásárlására, hiszen akkor az egységes bizományi díj is kevesebb.

Válaszoltak a minisztériumok

Az import általában kedvezően hat a hazai termelésre. A belkereskedelem szakmai bizottságokban méri fel a hazai beszerzési lehetőségeket, s ezután dönt az importról. Gyakran gondot okoz, hogy az üzemek vállalkoznak a gyártásra, az import lemondása után azonban — amint ez tavaly a ballonanyag esetében is történt — nem tartják be ígéretüket. A tapasztalatok arra mutatnak: *nem jó, ha monopolhelyzetben levő gyártók kapnak importálási jogokat.* Az osztrák sör palackozása miatt például a pécsi és a nagykanizsai sörgyár a nyári hónapokban *leállította* a közkedvelt és olcsó hazai sörök gyártását.

A Központi Népi Ellenőrzési Bizottság javasolta, hogy célszerű erősíteni mind a bel-, mind a külkereskedelmi vállalatok érdekeltségét a piaci munkában, a kisebb tételek és az olcsó áruk beszerzésére. Indítványozták, hogy a hatékonyabb irányítás érdekében a két kereskedelmi minisztérium készítsen átfogó elemzést a fogyasztási cikkek importjának lebonyolításáról, ennek szervezetéről, s hozzanak döntést a hatékonyság javítására. Amint a KNEB-nél elmondták, a két minisztérium vezetői már *válaszoltak* a népi ellenőrzés javaslataira és a vizsgálat ajánlásainak figyelembevételével *intézkedési terveket* dolgoznak ki.

K. Ny. J.

Kína és a Közös Piac

Nyugat-Európa kísérletezik

Tavaly márciusban angol piackutató delegáció tanulmányozta Kínában repülőtéri berendezések eladásának lehetőségeit, áprilisban a Londoni Kereskedelmi Kamara küldöttsége látogatott oda. Ugyanabban az időben három, kínai üzletemberekből álló csoport tartózkodott Angliában. Júniusban *Royle* külügyminiszter-helyettest fogadta Peking, ezt aránylag gyorsan követte *Home* külügyminiszter látogatása, amit ismét bámulatosan rövid időn belül viszonoztak kínai részről, *Paj Hsziang-kuo* külkereskedelmi miniszter januári londoni tartózkodásával. A magas szintű találkozók a közeljövőben is folytatódnak: márciusban *Walker* kereskedelmi és iparügyi miniszter repül Pekingbe.

A kapcsolatok megélénkülése nemcsak a kínai—angol viszonyban figyelhető meg, de alig van olyan nyugat-európai ország, amelynek valamelyik befolyásos politikusa ne iktatta volna az elmúlt két évben útitervébe a Kínai Népköztársaságot.

Ellentmondó irányzatok

A hirtelen megnövekedett kölcsönös érdeklődést, a kétségtelen politikai tényezők mellett, gazdasági szempontok is motiválják. Kína eddig nem játszott lényeges szerepet Nyugat-Európa külkereskedelmében. Anglia ide irányuló kivitele 1971-ben mindössze 28 millió fontot ért el. A visszaesés elsősorban annak következménye, hogy Kína 1971-ben nem vásárolt a londoni tőzsdén színes fémeket, és ipari gyémántokat, ezeket valószínűleg a jövőben sem Anglián keresztül, hanem közvetlenül a termelő országoktól szerzi be. Hasonló fejlemény figyelhető meg a kínai—NSZK viszonyban is. Az 1967. évi 360 millió DM-ről 1971-re a forgalom 252 millióra csökkent. Bár Franciaország növelte eladásait, ez lényegében csak egy tételt, a Berliet-gyár teherautó-szállításait tükrözi.

Kína külkereskedelmi forgalmának 20 százaléka jut Nyugat-Európára, de nem alakult ki stabil árucsere-forgalmi struktúra. Nyugat-Európa gazdasági szakemberei a problémát (tehát azt, hogy Kína exportképessége jelenleg lényegesen elmarad importszükségleteitől) nagy összegű hitelek felajánlásával kívánták áthidalni. Ez ideig azonban Peking nem mutatta jelét hivatalosan annak, hogy gazdasága fejlesztéséhez hajlandó lenne külső hitelforrásokat igénybe venni.

A tömeges kínai megrendelések egyelőre váratnak magukra és a nyugat-európai üzletemberek sokszor bizonytalanságban vannak a pekingi szándékot illetően. Az eddigi megrendelések alapján csak az világos, hogy gyors ütemben szeretné modernizálni légi és közúti közlekedését. A francia Berliet-gyárral 1969-ben 5100 tehergépkocsira kötött szerződést, az angol Hawker-Siddeley cégtől 20 Trident típusú repülőt rendelt pótalkatrészekkel együtt, összesen 70 millió font értékben és előzetes vételi megállapodást írt alá három Concorde szuperszónikus utasszállítóra is.

A fejlődés korlátai

Kínai küldöttségek nyugat-európai látogatásai jelzik, hogy az ország érdeklődik szintetikus szálakat, műanyagokat és műgumit gyártó berendezések iránt is, üzlet azonban még nem született. Végeredményben *a kínai piachoz fűzött vérmes nyugati remények egyelőre nem igazolódtak.* Amit a londoni kamarai küldöttség vezetője megállapított, hogy tudniillik *„nincs nyitott piac a Kínába irányuló brit export számára”,* az voltaképpen *egész Nyugat-Európára* áll.

Gazdasági szakemberek adatokkal próbálják e megállapítást alátámasztani. Rámutatnak arra, hogy míg Kínában él a világ lakosságának egynegyede, részesedése a világkereskedelemben csak egy százalék. Az ország külkereskedelmi forgalma évente várhatóan csak mérsékelten, 10 százalékkal (450 millió dollár) nő. Ami az importot illeti, Kínának búzát, speciális acélfajtákat, színesfémeket és nyersvasat mindenképpen külföldről kell beszereznie, egyéb cikkek behozatalára csak ezután gondolhat. A gépek és berendezések eladásánál egyébként a földrajzi közelség miatt az USA és Japán olyan előnyöket élvez, amelyeket a nyugat-európai országok csak igen intenzív piaci munkával tudnának csökkenteni. Kína ezenkívül láthatóan vigyáz arra, hogy vásárlásait ne koncentrálja egy európai tőkésországra, hanem lehetőség szerint elossza azokat.

Ezek után nyilvánvaló, hogy az üzletszerzés a világpiacon megszokottnál intenzívebb marketingtevékenységet igényel. Az erőfeszítést mutatja, hogy a tavalyi kantoni vásáron már több mint 100 nyugatnémet cég állított ki és március 26-án nyílik Pekingben az eddigi legnagyobb angol ipari kiállítás.

Kapcsolatok a kilencekkel

A gazdasági kapcsolatok fejlesztése szempontjából figyelemre méltó Kína viszonya a kibővített kilenctagú Közös Piachoz. Peking üdvözölte 1972 januárjában az angol csatlakozást, *Csou En-laj* pedig a közösséget *Zagari* olasz külkereskedelmi miniszterrel folytatott beszélgetésében „világpolitikai centrumnak” nevezte. Bár jelenleg nem látszik reálisnak, hogy Kína nagykövet akkreditálásával formálisan is elismerje a közösséget, az EGK mindenesetre hajlandónak mutatkozik a közeledés honorálására. Olaszország javaslata szerint például a jövőben a kínai árukra ugyanaz a liberalizálás vonatkozik, mint az európai szocialista országokra és felmerült az is, hogy a preferenciákat mint fejlődő országra, a Kínai Népköztársaságra is kiterjesztenék.

G. Gy.—L. P.

MAGAZIN • MAGAZIN • MAGAZIN

A közelmúltban avatták fel ünnepélyes külsőségek között a Dubai állambeli Rashidban Közel-Kelet egyik legnagyobb és legkorszerűbb tengeri kikötőjét. A kikötő építése hat esztendőt vett igénybe, és az építkezési költségek meghaladták a 24 millió angol fontot. A munka zöme két hatalmas hullámtörő gát megépítésére irányult. Az építkezés során különleges, erre a célra tervezett, előre gyártott betonelemeket használtak fel. A 28 ezer darab 7 és 15 tonna súlyú elemet a parton levő műhelyekben állították elő.

▲

A párizsi Pasteur-intézetben végzett kísérletek eredményei alapján megállapították, hogy a krómmal kevert istállótrágya alkalmazásával a burgonya hektáronkénti hozama eléri a 450 mázsát is. Rekordtermést értek el azoknál a kísérleteknél, amikor a talaj krómtartalma hektáronként 40 gramm volt. Abban az esetben, amikor a talaj krómtartalma ezt a mennyiséget meghaladta, a hozam csökkent.

▲

A pisai ferde torony megmentésére pályázatot hirdettek, amelyen mind olasz, mind külföldi cégek részt vehetnek. A pályaművek elkészítésére és beküldésére egy évet biztosítottak a pályázóknak.

A megoldásokat a jelentkezők tetszésére bízták, csupán azt kötötték ki, hogy meg kell őrizniük a torony jelenlegi formáját, az erősítő struktúráknak kívülről nem szabad látszaniuk, és semmiképpen nem szabad a rekonstrukciós munkák során megsérülnie a tér épületeinek, elsősorban a dóm sérthetetlenségére kell ügyelniük. A javaslatokat egy szakbizottság vizsgálja felül.

▲

Kilencven percre rövidíti majd le az utazást Tokió és Niigata között az 1977-re elkészülő új japán vasútvonal, amelynek egyik érdekessége a 28 kilométer hosszúságú Daishimizut alagút lesz. Ez lesz a világ leghosszabb alagútja, és a tervezők szerint az építkezéshez 1 millió 850 ezer köbméter homokot és követ kell megmozgatni.

A Moszkva környéki termelőszövetkezetek és állami gazdaságok céltudatosan használják ki a mezőgazdaság fellendítése érdekében rendelkezésükre álló kedvező feltételeket. Az utóbbi években gyors ütemben fejlődött valamennyi mezőgazdasági ágazat, különösen a tejtermelést szolgáló állattenyésztés. Az előző ötéves terv folyamán 40 százalékkal növekedett a tej- és húsfelvásárlás, a tojásfelvásárlás pedig megkétszereződött. A jelenlegi ötéves tervben a Moszkva környéki állattenyésztők a tejhozamot 37 százalékkal kívánják növelni.

A FŐVÁROSI RUHÁZATI BOLT

1973. FEBRUÁR 26-ÁN ESTE 7 ÓRAKOR

TAVASZ A TÉLBEN

CÍMMEL DIVATREVÜT RENDEZ AZ ERKEL SZÍNHÁZBAN

A műsorban fellépnek:

Alfonzó, Bárdi György, Ernyei Béla, Felföldi Anikó, Harangozó Teréz, Horváth Tivadar, Kabos László, Korda György, Kudlik Júlia, Lehoczky Zsuzsa, Márkus László, Mátrai Zsuzsa, Medgyánszky Ági, Psota Irén, Rónai Elli, Suka Sándor, Tordai Teri, az Operettszínház táncosai, a Kék Csillag Zenekar

Zongoránál: Hajdú Júlia és Schöck Ottó

Rendezte: MIKOLAY LÁSZLÓ

A „Téli vásárlás — tavaszi jutalom” sorsjáték nyereményeit az előadás szünetében sorsolják

Jegyek kaphatók:

KÖZPONTI SPORTJEGYIRODA
VI., Népköztársaság útja 4.

SPORTPROPAGANDA
VIII., Rákóczi út 57.

FŐVÁROSI RUHÁZATI BOLT

ÜGYEK — EMBEREK

Minden ellenkező hírveszteléssel szemben, lakásügyekben is vannak egyszerű, szinte magától értetődő szabályok, amelyeknek nemcsak tartalma világos, de célja, jogpolitikai értelme is kézenfekvő. Mégis, egyes rendelkezések nehezen mennek át a köztudatba. A régi nóta jut az ember eszébe: „Vagy alusznak vagy nem hallják, vagy talán nem is akarják".

A lakásbérletről szóló kormányrendelet kimondja, hogy *nem állami lakás esetében* az albérleti szerződés csak akkor érvényes, ha *az albérletbe adáshoz a bérbeadó hozzájárult.* E rendelkezés mélyebb értelme az, hogy személyi tulajdonban álló lakás esetében a tulajdonos jogait a bérlemény hasznosításánál is tiszteletben kell tartani; nem lehet a háta mögött a használat körülményeit — és főleg az esetleg megüresedő lakással való rendelkezést — megnehezíteni. A tulajdonos hozzájárulása nélkül kötött szerződés ezért semmis, azt úgy kell tekinteni, hogy az albérlet érvényesen létre sem jött.

Pécsett történt, de másutt is lépten-nyomon előforduló esetről van szó. A szobakonyhás lakás bérlője, hosszú időn keresztül a lakáshasználatból — havi 20 forint bérleti díj mellett — úgy húzott hasznot, hogy a konyhában lakott, a szobát pedig rendszeresen albérletbe adta. Albérlőinek távozása után újabb albérleti szerződést kötött egy ápolónővel. A háztulajdonos az új albérlet létesítése ellen tiltakozott. Az ápolónő erről a tiltakozásról tudott, mégis megkötötte a szerződést, és elfoglalta a szobát.

A hosszas pereskedést a Legfelsőbb Bíróság zárta le. Iránymutató határozatában nemcsak az albérleti szerződés érvénytelenségét szögezte le. Azt is kiemelte, hogy az albérlő tudott a háztulajdonos hozzájárulásának hiányáról, beköltözése neki felróható okból volt jogellenes. Ezért elhelyezéséről maga köteles gondoskodni.

Tanulság: nem számíthat méltányosságra az, aki mással szemben méltánytalan, sőt, törvénysértő módon jár el.

J. B.

ELGÁZOLTA EGY 12/A AUTÓBUSZ Barcza Sándor 48 éves fgolalkozás nélküli nyíregyházi lakost, aki a Lenin körút és a Dob utca kereszteződésében tilos jelzésnél akart áthaladni. A szerencsétlen ember kórházba szállítása után meghalt.

Februári idő

A várható időjárás hétfő estig: időnként megnövekvő felhőzet, szórványos esőkkel, futó havazással, mérsékelt, időnként élénk, néhány helyen erős északnyugati szél. A legmagasabb nappali hőmérséklet hétfőn 1—6 fok között lesz.

A Duna vízállása tegnap Budapestnél: 141 centiméter volt.

MEGVÁLTOZOTT

a Magyar Hírlap

POSTAI IRÁNYÍTÓSZÁMA

AZ ÚJ IRÁNYÍTÓSZÁM:

1393 Bp. Pf.: 305

FÉKON PRESS

örökre vasalva

Üveggyári rekonstrukció Miskolcon

Tudósítónktól.

Négy évvel ezelőtt kezdődött, s az idén, decemberben fejeződik be az *Üvegipari Művek miskolci gyárának rekonstrukciója,* amely 91 millió forintba kerül. Az új berendezések közül az osztrák licenc alapján készült gyártósor a legértékesebb. Jelenleg öt hengersoron állítanak elő olyan *speciális színes építőüveget, amilyenhez hasonló sehol sem készül az országban.*

A monopolhelyzet azonban nem jelenti azt, hogy bármilyen minőségű terméket küldhetnek a piacra, hiszen a szomszédos országok korszerű üveggyárai szinte kifogástalan építőanyagot gyártanak. A rekonstrukció egyik célja éppen az, hogy visszaszorítsák az importot.

Amióta az új gépsorok dolgoznak a miskolci gyárban, a termelés az úgynevezett U-üveg előállításánál 30 százalékkal nagyobb. Az elavult drótháló üveg helyett a drótszálasat készítik, amely megbízható, és a vékonyabb drótszálak miatt esztétikusabb.

Az új építőüveg az Építésügyi Minőségellenőrző Intézettől jó bizonyítványt kapott. Azóta több külföldi megrendelés érkezett. A *hazai építőipar még nem használja megfelelő mértékben a színes üveget* falfelületek borítására, a külső, erős üvegfalak kialakítására, választó falsíkok beépítésére, díszítésére. Baranyában használnak ezekből a korszerű termékekből a legtöbbet, éppen a betonépítmények egyhangúságának megtörésére.

A széles körű felhasználási lehetőségek bemutatására vállalkozik a miskolci gyár az idei nagy nemzetközi vásárokon.

ZINNER ERZSÉBET FOTÓMŰVÉSZ kiállítása vasárnap nyílt meg a salgótarjáni Fotógalériában. A tárlatot, amelyen a művész 16 nagyméretű képét állították ki, Palócz Imre, a salgótarjáni városi pártbizottság titkára nyitotta meg.

HORGÁSZPARADICSOM LESZ a cikolai tó. A Dunai Vasmű horgász egyesülete tárgyalásokat kezdett az Agárdi Állami Gazdasággal a felsőcikolai tavak hasznosításáról. A horgászás mellett üdülőterületet kívánnak ott kialakítani.

AZ ÓCEÁNT JÁRJA több mint egy éve egy vitorlás tutajon az angol Colin Swale és felesége. A világ körüli útjukra magukkal vitték a most három és fél éves kislányukat is, az úton pedig megszületett második gyermekük.

ÚJ MŰVELŐDÉSI HÁZAT AVATTAK Tiszaszigeten, az 1700 lakosú Csongrád megyei községben.

CSÖKKENNEK A MUNKAHELYI SZOCIÁLIS PROBLÉMÁK a zalai termelőszövetkezetekben. A pókaszepetki, a pacsai és a csömödéri termelőszövetkezetek után a zalatárnoki és a gutorföldi közös gazdaság is üzemi konyhát és étkezdét nyit; a gutorföldiek nyári munkásszállót is építenek.

RÉGÉSZETI FELTÁRÓ MUNKA kezdődik Szolnok belvárosának egyik üres telkén: a helyi Damjanich Múzeum munkatársai a város történetéhez keresnek dokumentumokat. A városi tanács támogatásával kezdődő ásatások célja, hogy feltárják az 1550-ben épült szolnoki földvár és egy törökkori mecset maradványait.

VASÁRNAP BEFEJEZTÉK az egyik legfontosabb primőr, a hónapos retek magjának vetését a Szeged környéki fóliás kertészetekben.

KÜLÖNLEGES BÉLYEGSOROZATOT ad ki a posta a mohácsi busójárás alkalmából. Február 17-én jelenik meg a 40, a 60, a 80 filléres, valamint az 1,20, a 2, a 4 és a 6 forintos címletekből álló sorozat.

A TELEFONDOKTOR a tavaszi fáradtsággal kapcsolatos tudnivalókról beszél e héten. Kitér a tavasz kezdetén jelentkező egészségügyi panaszokra és hasznos tanácsokkal látja el hallgatóit.

DÉNES JÁNOS GRAFIKUSMŰVÉSZ tárlata vasárnap nyílt meg Orosházán, a Petőfi Művelődési Házban. A kiállításon a fiatal művész 80 olajfestményét, grafikáját láthatják az érdeklődők.

AZ ERDŐK IDEI ELSŐ ÚJSZÜLÖTTEI, a csíkos hátú vadmalacok, az elmúlt napokban feltűntek a Bakonyban és a Balaton-felvidéken.

FELROBBANT New York egyik óriási földgáztárolója. A hatalmas tartály belsejében 43 szerelő éppen javításokat végzett. A tűzoltóság szerint a szerencsétlen emberek semmi életjelt nem adnak.

A PARÁDI VÍZ IS megsínylette a csapadékhiányt: a kelendő ital kútja jelenleg mintegy 20 százalékkal kevesebb gyógyvizet ad a szokásosnál. Az aszály a bükkszéki Salvus-forrásnál is észrevehető.

FÉLEZER GALAMB seregszemléjét rendezte meg a Magyar Galambtenyésztők Egyesülete Szegeden, az új ipari vásár csarnokában. A 70 dél-alföldi tenyésztő mellett néhány jugoszláv vendég is bemutatta galambjait.

Ügetőverseny-eredmények

1. Paulette (6) — Szép Ilonka (2) — Táncosnő (5). 27, 17, 27, 16; bef.: 108; 79.
2. Rövó (11) — Rivaldafény (8) — Dobrila (6). 17, 11, 13, 15; bef.: 36, 67. Hármas bef.: 283.
3. Villa Negra (2) — Virtus (9) — Vidor (3). 60, 24, 14, 111; bef.: 146, 957. Viktória (4) nem futott.
4. Siker (10) — Reflex (1) — Sárarany (2). 43, 28, 49; bef.: 171. Hármas bef. 29 830.
5. Tájfun (7) — Szultán (2) — Táncdal (1). 18, 13, 16, 14; bef.: 28, 33.
6. Oktondi (8) és Óceán (11) holtversenyben első — Revű (7). 71, 8, 25, 15, 25; bef.: 107, 39, 222, 45; hármas bef.: 8—11—7-re 1598, 11—8—7-re 456.
7. Abis (5) — Vendég (7) — Villám (9). 23, 15, 17, 25; bef.: 61, 47.
8. Tanító (3) — Utas (1) — Rokolya (7). 34, 13, 11, 18; bef.: 84, 225.
9. Ufa (6) — Udvarló (7) — Úrfi (2). 43, 13, 15, 18; bef.: 82, 142.
10. Sziluett (4) — Templár (3) — Tosca (1). 22, 11, 18, 13; bef.: 54, 29.

Egy adat

Lapunk más helyén éppen ma számolunk be a fokozott forgalom-ellenőrzés első néhány napjának tapasztalatairól. Hadd gazdagítsuk a tudósítás amúgy is elég gazdag dokumentálását egy egészen friss adattal.

Tegnap délután fél kettő tájban a Krisztinavárostól a Rákóczi út közepéig figyeltük a budapesti közlekedés egy fenegyerekét. A Krisztinában szabálytalanul előz. Amikor a szomszéd kocsiból fejcsóválva figyelmeztetik, nem éppen kedvesen visszafintorog. Sebessége mindvégig körülbelül kilencven kilométer. Egymás után követi el a szabálytalanságokat. A szomszéd kocsiból ráduddalnak, amikor végül az Astoriánál újból szabálytalanul vág át egyik sávból a másikba. Aztán eltűnik.

Jó volna megkérdezni az IV 58—42-es számú Volkswagen ifjú úrvezetőjét, mi a véleménye a közlekedés szabályairól, tanították-e valaha jó modorra, emberségre, közösségi érzésre. Szokott-e gondolni utasai életére, testi épségére? Avagy azt hiszi, hogy egy új Volkswagen birtoklása felmenti mindezek alól?

I. D.

Elhunyt Vedres József újságíró

Fájdalmas veszteség érte a magyar újságíró-, s ezen belül a sportújságírótársadalmat: szombaton este 57 éves korában váratlanul elhúnyt *Vedres József,* a Közlekedés főszerkesztője. 1940-ben a Nemzeti Sportnál és a Sporthírlapnál kezdte újságírói pályafutását. Három évtized alatt egész sor napi- és hetilapnál dolgozott, ezenkívül számos üzemi lapot szerkesztett. Sok SZUR-nak volt a szervezője és labdarúgó-játékosa.

Mondhatni munka közben érte a halál. Szombaton este a Fősped 4-es számú üzemegységénél tartott vidám műsoron konferált, amikor újabb szívinfarktust kapott, s miközben a mentők kórházba szállították, meghalt.

Temetéséről később intézkednek.

Cirmi

Ismét elment egy színész, viszonylag fiatalon, 53 évesen, váratlanul: meghalt Gozmány György. Hosszú éveken át, pályakezdőként „sztár" volt Budapesten, a dal, a szárnyaló melódiák megszállottja: operettbonviván. Ám a kevesek közül való, akiket az első ősz hajszál megjelente nem parancsol le végképp az operettszínpadról. Az utóbbi években, ha kisebb szerepekben is, kamatoztatni tudta tehetségét, szakmai felkészültségét: tudását.

Hiányozni fog a színpadról, de Cirmi — naturbursch korszakának bájára-kedvességére utal e becenév — még jobban hiányzik majd nekünk, barátainak, akikkel nap nap után együtt ült a Fészek Klub törzsasztalánál. Nem élvezhetjük többé fanyar, egyéni humorát, amelyet, sajnos, önhibáján kívül, a színpadon nem érvényesíthetett. A gyászra felkészületlenül hagyta itt barátait, üresen maradt egy szék, halkabb lesz nélküle a törzsasztalunk. Jó ideig alighanem mi is szótlanabbak leszünk.

F. T.

Gyújtogatás okozta a párizsi iskolatüzet

A párizsi rendőrség szombaton őrizetbe vett hét fiatal fiút, akik bevallották, hogy ők voltak a múlt heti szörnyű párizsi iskolatűz okozói. A tizenöt éves főkolompos, a gyújtogatás értelmi szerzője azzal indokolta az iskola felgyújtását, hogy tanárai több ízben megfenyegették, és így akart bosszút állni rajtuk. A gyerekek az utcáról nézték végig tettük következményeit. Mint ismeretes, a lángok közt 21 személy, köztük 18 gyerek vesztette életét. A fiatal bűnösök azzal védekeznek: úgy gondolták, senki sem tartózkodik az épületben.

MAI MŰSOROK

RÁDIÓ

Mindkét rádióadó 4.25-kor kezdi műsorát. 8.00 órakor: Hírek. Időjárás. Műsorismertetés.

KOSSUTH: 8.15: Mit üzen a Rádió? 8.50: Részl. Kern zenés játékából. 9.06: Indul a bakterház. Regény. 9.26: Rádióbörze. 9.30: A hét zeneműve. 10.05: Iskolarádió. 10.30: Händel-művek. 11.26: Az ónodi patrióta. Dok.-műsor. 12.35: Tánczenei koktél. 13.20: Verbunkosok, katonadalok. 13.50: Válaszolunk hallgatóinknak. 14.05: Édes anyanyelvünk. 14.10: Mendelssohn: IV. A-dúr (Olasz) szimfónia. 14.39: Radnai György énekel. 14.47: Balassa Sándor: Xéniák. 15.10: Iskolarádió. 15.53: Petőfi-kalendárium. 16.05: Zentai Anna énekel. 16.19: Az élő népdal. 16.29: Beszélgetés a közérthetőségről. 17.05: Külpolitikai figyelő. 17.20: Népdalgyűjtőúton Bartók Béla nyomában. Előadás, XVII. 17.46: Tudományos híradó. 18.01: Húszas stúdió. 19.40: A hét rádióhallgatója. 20.00: Árvácska. Móricz Zsigmond regényének rádióvált. 20.53: Az Állami Népi Együttes műsorából. 21.30: Mikrolánc. 22.20: Beethoven- és Brahms-dalok. 23.02: Lengyel költők versei. 23.17: Tánczene öt országból. 0.10—0.25: Pergolesi operáiból.

PETŐFI: 8.05: Nótacsokor. 9.03: Ezeregy délelőtt. 12.00: Muszorgszkij és Dvorzsák műveiből. 13.03: Mire költik a 60 milliót? Rip. 13.20: Balettzene operákból. 14.00: Kettőtől ötig. 17.00: Kettesben: Berkesi András és Szilágyi János. 18.20: Életünk minősége. 18.55: Válasszon sanzont! 19.30: Jó estét, gyerekek! 19.36: A Magyar Állami Hangversenyzkr hangv. Kb. 21.25: Új könyvek. 21.28: Szívesen hallgattuk. Kb. 22.45: Néptáncok. 23.15: A hét zeneműve. 23.45: Bartók-kórusok.

URH: 18.05: Iskolarádió. 18.25: Beat. 18.50: Wagner: Parsifal. Közb. 20.35—20.47: Szép magyar vers.

TELEVÍZIÓ

POZSONY: 14.15: Pártművelődés. 15.00: Kisfilm. 15.25: Hírek. 15.30: Pedagógusok műsora. 16.00: Beszéljünk oroszul. 16.30: Fair play. Sportmagazin. 17.00: Pártművelődés. 17.45: Kerületeink hangja. 18.00: Esti mese. 18.10: Fúvószene. 19.00: Tv-híradó. 19.30: Körmöci dukátok. Dokumentumfilm. 20.00: Nebáncsvirág 21.15: Tv-híradó. 21.25: Publicisztika.

JUGOSZLÁV: 16.45: Magyar nyelvű adás. 17.45: Csengőcske törpe. Bábjáték. 18.00: Tv-óvoda. 18.30: Tv-posta. 19.00: Fiatalok — fiataloknak. 20.30: Felvevőgéppel a világon át. 21.00: Strindberg: Máglya. Tv-dráma. 22.20: A kultúra akcióban.

SZÍNHÁZAK

Állami Operaház: Nincs előadás. **Erkel Színház:** Nincs előadás. **Nemzeti Színház:** Neveletlenek (7). **Katona József Színház:** Ahogy szeretsz (7). **Madách Színház:** A pillangók szabadok (7). **Madách Színház Kamaraszínháza:** Szellemidézés (H/1. bérl., 7). **Vígszínház:** Liliom (Komb. 8. bérl. 4., 7). **Pesti Színház:** Adáshiba (7). **Fővárosi Operettszínház:** Nincs előadás. **József Attila Színház:** Cyrano de Bergerac (7). **Thália Színház:** Csusingura (7). **Vidám Színpad:** Részeg éjszaka (este f. 8). **Mikroszkóp Színpad:** Nincs előadás. **Irodalmi Színpad:** Nincs előadás. **Egyetemi Színpad:** A Branko Krismanovic belgrádi színház vendégjátéka (este f. 8). **Fővárosi Nagycirkusz:** A porond ifjú csillagai (este f. 8). **Kamara Varieté:** Nincs előadás.

Állami Déryné Színház; Vásárosnamény: Vándordiák. Tas: Rab Ráby. Rózsa Művelődési Ház, Bp: Liliomfi (du. f. 3). Dunaföldvár: Boldogságkeresők. **Állami Bábszínház:** Háry János (felnőtt-előadás, este f. 8). **Békéscsabai Jókai Színház:** az Országos Filharmónia hangversenye (este f. 8). **Debreceni Csokonai Színház;** Hajdúszoboszló: Családi dráma (este 8). **Győri Kisfaludy Színház;** Kapuvár: Az ember tragédiája (du. 3, este f. 8). **Kaposvári Csiky Gergely Színház:** Nincs előadás. **Kecskeméti Katona József Színház:** Nincs előadás. **Miskolci Nemzeti Színház:** Hangverseny (este f. 8). **Szegedi Nemzeti Színház:** Koldusopera (7). **Szolnoki Szigligeti Színház:** Hangverseny (7). **Veszprémi Petőfi Színház:** Kerek Ferkó (7).

HANGVERSENY

Zeneakadémia: a Magyar Állami Hangversenyzenekar. Vezényel: Ferencsik János. Közr: Ágay Karola (Ferencsik J. öt hangv. 5., este f. 8).

MESEMONDÓ

A távbeszélő mesemondó (171—886) műsora: Az útitáska élményei. (Elmondja: Benkő Gyula). Hívható: du. 5-től este 10 óráig.

ÁGYNEMŰGONDJÁT ÖRÖKRE MEGOLDJA A

PATYOLATÁGYNEMŰ

FŐVÁROSI PATYOLAT

Légi forgalom

Charter kontra IATA

Az elmúlt évtizedben rohamos erővel bontakozott ki a tőkésvilágban a nagy légitársaságok *konkurrenciaharca.* Az új óriásgépek üzembe állításával azonban felmerült egy előre pontosan nem kiszámítható probléma: *az üzemeltetés gazdaságossága.* A *Boeing 707* és *747*, a *Trident*, a *DC—10-es* típusok hosszabb távú repülése csak akkor kifizetődő, ha a gépkihasználtság *legalább ötven százalékos.* Ellenkező esetben a járatok a magas üzemanyag-, repülőtér-használati és egyéb költségek miatt *deficitesek.*

Tarifaháború

A nagy nyugati légitársaságok új gépeiket először az *Európa—Észak-Amerika* útvonalon állították üzembe, mert a nemzetközi statisztikák tanúsága szerint a turista- és üzleti utazások száma az *„atlanti folyosón" emelkedett ugrásszerűen.* Nemcsak nagy befogadóképességű gépeket állítottak forgalomba, hanem emelték *járataik számát* is. Néhány évig az üzlet valóban igen jövedelmező volt, azonban hamarosan *váratlan gondokkal* kellett szembenézniük. az útvonalon repülő nyugat-európai és amerikai légitársaságoknak. A forgalom fokozatosan *csökkent,* és kiderült, hogy a járatok számának bővítése *túlméretezett volt* — a gépek többnyire *félig üresen* repültek át az óceánt.

A gondokat súlyosbították *a viteldíjak* kérdésében kialakult viták. A világ egyik legnagyobb közlekedési szervezete, a Nemzetközi Légiszállítási Szövetség *(IATA)* egyik legfontosabb feladata a díjszabások *összehangolása.* A szervezet évenkénti közgyűlései rögzítik az egyes útvonalak viteldíjait oly módon, hogy *figyelembe veszik a kisebb gépparkkal rendelkező légitársaságok érdekeit is.* Mindez azt jelenti, hogy például az atlanti járatokat a légitársaságok *azonos tarifával* repülik. (Természetesen a nagyobb légitársaságok a versenyben *előnyösebb helyzetben* vannak, mert különböző *kedvezmények, extra szolgáltatások* nyújtásával sok utast hódítanak el a kisebbektől.) A kisebb légitársaságokat azonban *érzékenyebben érinti* a kapacitáskihasználatlanság, mint az „ipar" óriásait.

Az elmúlt években egymás után alakultak az úgynevezett *charter* (bér) légitársaságok, amelyek *nem léptek be* a jelenleg 107 tagot számláló IATA-ba, tehát a szervezetnek a viteldíjak egységesítésére irányuló rendelkezései és megállapodásai sem kötelezőek számukra. A chartertársaságok (legnagyobbak közülük az amerikai *Overseas National,* az angol *Donaldson,* a dán *Sterling,* a nyugatnémet *Atlantis),* nem rendelkeznek menetrenddel és *csak akkor indítanak járatot, ha a jelentkezések biztosítják a gépek gazdaságos kihasználását.* Az IATA-tagok viszont *még utas nélkül is* kötelesek menetrendszerű járataikat üzemeltetni. A nagyfokú kihasználtság következtében a chartertársaságok *mérsékelték* — hiszen őket nem köti semmiféle egyezmény — az atlanti személy- és teherforgalom *viteldíját.* Megtehették ezt, mivel a „telt ház" *jelentős profitot* biztosított és az árcsökkentéssel sok utast sikerült *átcsábítani* a menetrendszerű járatokat üzemeltető társaságoktól. Mindent összevetve a chartercégek *30 százalékkal olcsóbban* szállítják utasaikat az Atlanti-óceán két partja között, mint az IATA-tagsággal rendelkező nagy nyugati társaságok. Tavaly *tízmillióan* repültek az Európa—Amerika útvonalon. Az utasok 20 százaléka vette igénybe a chartertársaságokat. Összehasonlításul: 1963-ban az észak-atlanti forgalomnak *mindössze három százaléka* bonyolódott bérjáratokkal!

Rövid fegyverszünet

Az erősödő konkurrencia láttán a nagy légitársaságok azzal a gondolattal foglalkoztak, hogy az IATA-megállapodást megszegve, *önkényesen leszállítják* az atlanti út viteldíját. A kisebb cégek *tiltakoztak;* számukra az ármérséklés tűrhetetlen lett volna a további *veszteségek miatt.*

Az IATA közgyűlése végül napirendjére tűzte az árcsökkenés kérdését. A tagtársaságok több javaslatot nyújtottak be, megállapodás azonban csak *több rendkívüli ülés után* jött létre. Végülis *háromlépcsős megoldás* született: a közép-, fő- és utószezonban magasabbak, illetve alacsonyabbak az árak. (A London—New York útvonalon például 400 és 522 dollár *közötti áron* lehet utazni, a szezontól függően.) Bár az ármérséklést sikerült elérni és végrehajtani, nem szűnt meg a chartertársaságok *helyzeti előnye,* hiszen áraik még mindig alacsonyabbak az IATA-tagokénál, nem beszélve arról, hogy a kapacitás-kihasználatlanság általában csaknem teljes.

Az idegenforgalom nagy ütemű fejlődése a jövőben *a bértársaságoknak kedvez.* Az utazási irodák igyekeznek minél olcsóbban kínálni útjaikat a nagyközönségnek, ez pedig csak úgy lehetséges, ha csökkentik *a szállítás költségeit.* Így tehát a chartertársaságok egyértelműen előnyösebb helyzetben vannak a tömegturizmus viszonylatában. A menetrend szerint közlekedő társaságok pozícióikat *a szolgáltatások bővítésével* — nagyobb ételválaszték, filmvetítés, saját légikikötő, közvetlen telefon-összeköttetés — próbálják megerősíteni. A tavalyi 400 millió dolláros veszteséget oly módon is kívánják pótolni, hogy az IATA-tagok is szerveznek charterjáratokat utazási irodák megbízásából, sőt néhány légitársaság *saját utazási irodát* is létesített.

Három lépcső

Úgy tűnik, a tőkés világ légitársaságainak *sikerült elkerülni az árháborút és a kenyértörést* az IATA-tagok és a kívülállók között. Most azonban *új pénzügyi gondok* jelentkeznek: a szuperszónikus utasszállító. gépek beszerzésének mérlegelése, a levegőszennyezés és a zajártalom csökkentésének költségei, valamint a repülésbiztonságot fokozó új, *csillagászati összegekbe kerülő berendezések beszerzése.* Az észak-atlanti útvonal viteldíja körül kialakult konfliktus *csak része volt* annak a mindennapos harcnak, amely a nyugati légitársaságok között folyik.

G. Gy—L. P.

Szabadalom 17 országban

A marhahústermelés magyar rendszere

Az Országos Találmányi Hivatal *a marhahústermelés HSZV-rendszerét* szabadalomnak nyilvánította. Ezt követően eddig 17 országban jegyezték be szabadalomként.

A HSZV a *Húshasznú Szarvasmarhatenyésztő Termelőszövetkezetek Közös Vállalkozásának* rövidített neve. A vállalkozást 1971 májusában öt mezőgazdasági termelőszövetkezet, éspedig a ráckevei Aranykalász, a mezőkövesdi Kossuth, az endrődi Lenin, a mezőgyáni Magyar—Bolgár Barátság és a letenyei Kossuth hozta létre. Tavaly már 21 termelőszövetkezet és a Városföldi Állami Gazdaság dolgozott együtt ebben a rendszerben.

Megkértük *Harsányi Lehelt,* a HSZV főmérnökét és *dr. Tukacs Béla* igazgatót, adjanak tájékoztatást eddigi eredményeikről.

— A szarvasmarha-tenyésztés fejlesztéséről szóló kormányprogram megvalósításába kapcsolódtunk be — mondotta Harsányi Lehel. — Az egyik probléma a gyepgazdálkodás, a másik a magyartarka fajta leggazdaságosabb hasznosítása. Az elmúlt években a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium, a szakemberek sokasága különböző fórumokon foglalkozott a gyepgazdálkodás fejlesztésével. Az erőfeszítések, így a jelentős állami támogatások sem hozták meg a várt eredményt. Ennek ellenére téves lenne arra a következtetésre jutni, mintha nálunk nem lehetne gyepet termelni, magas színvonalú gyepgazdálkodást folytatni. A gyepgazdálkodás viszonylagos elmaradottságának okait vizsgálva megállapítottuk, hogy a gyep és a szarvasmarha törvényszerű biológiai egymásrautaltságát elismertük, mindig hangoztatjuk, de a gyakorlatban ezt a szoros kapcsolatot a legtöbb helyen nem teremtik meg. A HSZV az első olyan marhahústermelési rendszer, amely a korszerű gyepgazdálkodásra épül.

— *Kidolgoztak-e új gyepgazdálkodási módszert?*

— Minden hozzánk tartozó gazdaságban először a legelőt vizsgáltuk meg. A legelők füvesítését, fűfajtáinak összeállítását, művelését, tápanyag-visszapótlását, öntözését ma már a mi gyakorlati tapasztalataink kamatoztatásával végzik a társult gazdaságok. Egy fél hektárnyi legelőn egy tehén és szaporulata egész évi teljes takarmányszükséglete megtermelhető. Ez hektáronként 500—600 mázsa zöld fű. A legelőt szakaszokra osztva, váltórendszerben hasznosítjuk. A nyári idényben kedvük szerint járhatják az állatok a villanypásztorral körülhatárolt legelőszakaszt. A téli takarmányt a legeltetéssel nem hasznosított szakaszokról takarítjuk be. Egy tehén napi táplálóanyag-szükségligetét 55—60 kilógramm zöld fű, vagy szenázs, illetőleg szilázs fedezi. A szárazanyag-szükséglet pótlására nyáron és télen napi két kilogramm szénát vagy takarmányszalmát etetünk.

A közös vállalkozás szakemberei a dunántúli és a tiszántúli gazdaságokban megfigyelték, pontosan feljegyezték, hogy *egy-egy borjas tehén 24 órából mennyi ideig és mikor legelészik, iszik, kérődzik, pihen, s hány alkalommal szoptat, ha az életritmusát az ember meg nem zavarja.* Megállapították, hogy a magyartarka tehén a nyári időszakban hajnalban, délben és a késő esti órákban legelészik a legszívesebben. A legelési idő 80—85 százaléka ezekre a napszakokra esik. Egy legelni szerető tehén, függetlenül a gyep nagyságától és minőségétől, naponta 7—8 órát legelészik. A tapasztalatok megegyeznek a különböző országokban végzett hasonló megfigyelésekkel. Az állategészségügyi szakemberek azt is megállapították, hogy a szarvasmarha nem képes naponta 8 óránál hosszabb ideig legelni. Ahhoz, hogy a 7—8 óráig legelve jóllakjon, legalább 15—16 órát kell gyepen töltenie.

A HSZV igazgatója, dr. Tukacs Béla az elmúlt évi eredményekről elmondta, hogy az üszők *átlagos napi súlygyarapodása* 1130—1300 gramm között volt, a közös vállalkozás gazdaságaiban a tinóké 1190—1300 gramm között alakult. A hízóba fogott bikák súlygyarapodása naponta elérte az 1250—1400 grammot. Az eredmények jók.

A HSZV-program jelentőségéről ezt mondta:

— A legfontosabb mezőgazdasági exportcikkünk, a marhahús mennyiségi növelését és minőségi javítását szolgálják a gazdaságaink. A hústermelés tekintetében megteremtik a nagyüzemi, árutermelő szarvasmarhatartást. Lehetőséget nyújtanak a szarvasmarha-létszám növelésére anélkül, hogy a mezőgazdasági üzemeket erejüket meghaladó beruházásokra késztetnék. Az egységes, kiváló minőségű végtermék értékesítésével jelentős árbevételi többlethez juttatjuk a gazdaságokat és az értékesítéssel megbízott vállalatokat.

A HSZV-rendszer iránt országszerte nagy az érdeklődés. Újabb termelőszövetkezetek kérték felvételüket a HSZV-be.

Bodnár István

Új juhfajták

Iparszerű báránytenyésztés

Itthon és külföldön egyre keresettebb a *juhhús.* Az állami gazdaságok juhászatai az elmúlt három évben megteremtették azt a 200 ezres anyaállat-állományt, amellyel — legalábbis részben — kielégíthetik a növekvő igényeket.

A gazdaságok *külföldi tenyészállatokkal* javítják állományukat. Három év alatt *60 millió forintért* vásároltak külföldi fajtákat, amelyek *rövid akklimatizálódás után* jól érzik magukat az új környezetben. Utódaik — a hagyományos fésűs merinófajtához képest — *rövidebb idő alatt* érik el a vágósúlyt, és így a hizlalási költségek is kedvezőbben alakulnak.

Az állami mezőgazdasági nagyüzemek igyekeznek olyan társulási formákat létrehozni, amelyek biztosítják részükre *a korszerű fajtákat, a hizlalási feltételeket,* s az értékesítésben az eddiginél *nagyobb anyagi érdekeltséget.* A hortobágyi gazdaság új szervezetet alakít ki; *a széles körű kooperáció* lehetővé tette, hogy a juhhúst forgalmazó vállalattal és az exportáló *Terimpexszel* együtt *közös vágóhidat és feldolgozó üzemet* építsenek. A Bábolnai Állami Gazdaság juhászata *iparszerű báránytenyésztési rendszert* alakít ki. A gazdaság eddig 14 különböző juhfajtából 150 kost és ezer anyaállatot importált.

HORIZONT • HORIZONT • HORIZONT

Szovjet–román pénzügyi megbeszélések

Ion Gheorghe Maurer román miniszterelnök szerdán Bukarestben fogadta *V. A. Vorobjovot,* a moszkvai Nemzetközi Beruházási Bank elnökét. Megbeszélésükön a Nemzetközi Beruházási Bank tevékenységét érintő kérdésekről esett szó.

Energia-világértekezlet

A japán külkereskedelem- és iparügyi minisztérium bejelentette, hogy ősszel *energia-világértekezletet* rendez Tokióban. Az értekezletre *az összes* energiatermelő és energiafogyasztó ország képviselőit meghívják. Hír szerint számos ország — köztük *Franciaország és az NSZK* — közölte, hogy érdeklődik a japán javaslat iránt.

Japán külkereskedelmi miniszter Kínában

Nakaszone Jaszuhiro japán külkereskedelem- és iparügyi miniszter *Pekingbe* utazott. A miniszter kínai látogatása során *Csou En-laj* miniszterelnökkel és más kínai vezetőkkel a nemzetközi helyzetről, valamint *kereskedelmi és gazdasági problémákról* folytat majd tárgyalásokat. Hír szerint felkéri a Kínai Népköztársaságot, hogy vegyen részt az *Okinawában* 1975-ben rendezendő nemzetközi óceánológiai kiállításon.

Szárazság után Indiában

Az indiai kormány szerint az országot 1972-ben *az elmúlt évtized legsúlyosabb szárazsága sújtotta,* és emiatt India legalább *2 millió tonna kenyérgabonát* importál. *Fakhruddin Ali Ahmed* élelmezés- és földművelésügyi miniszter sajtóértekezleten közölte, hogy a szárazság *200 millió embert,* az ország lakosságának mintegy 36 százalékát érintette. Becslések szerint a június 30-án véget érő mezőgazdasági évben a kenyérgabona-termés mennyisége a tavalyi 104 és az 1971. évi 108 millió tonnával szemben, csak mintegy *100 millió tonna* lesz.

Jugoszláv gazdasági küldöttség Szudánban

Dr. Boriszav Jovicsnak, a szövetségi végrehajtó tanács (kormány) tagjának vezetésével jugoszláv gazdasági küldöttség utazott *Szudánba.* A jugoszláv küldöttség khartúmi tartózkodása során megismerkedik Szudán gazdasági fejlesztési terveivel, majd tárgyalásokat folytat a két ország *időszerű gazdasági kérdéseiről* és az együttműködés kiszélesítésének lehetőségeiről.

Különleges mérlegek

A hódmezővásárhelyi Metripond Mérleggyár *megállapodást kötött* az osztrák Florenz céggel: Ausztriától vásárolt licence alapján *súly- és árskálás mérlegeket* gyártanak. A különleges mérlegek érdekessége, hogy *elektromos rendszer segítségével,* optikai jelzéssel, tehát *kivilágított számjegyekkel* mutatják az áru súlyát, és az érte járó összeget is.

A megállapodás szerint a következő években *120 millió forint* értékben gyártanak ilyen mérlegeket Hódmezővásárhelyen.

Több cement, tégla

Javul az építőanyag-ellátás

Az idén az építőanyag-ipar *4—5 százalékkal növeli termelését,* gyorsabb ütemben fejlődik, mint az építőipar. Néhány termékből, elsősorban a zúzott kőből, kavicsból, s egyes vasbeton cikkekből a szokásosnál *kevesebbet rendeltek a felhasználók,* de cementből, különféle eternit- és azbesztcement termékekből, padlóburkoló lapból hiány van. A hazai termelés *nem fedezi* a szükségletet, kiegészítésként külföldről kell beszerezni ilyen cikkeket.

A cementipar az idén *13—14 százalékkal bővíti termelését.* A beremendi új gyár bekapcsolódásával az idén *450 ezer tonnával több* cementet gyárt az iparág, mint tavaly, de több mint egymillió tonna *külföldi cementre* is szükség van. A lakosság ellátásának javítása érdekében a népgazdasági terv *1 millió 650 ezer tonna* cement belkereskedelmi forgalomba hozatalát írja elő.

Kiegyensúlyozottabb téglaellátás várható, mint az előző években, bár lényegében már tavaly is csak a kis méretű, tömör téglából volt hiány. A valamelyest növekvő hazai téglatermelést *45 millió importtégla* beszerzése egészíti ki. Javítaná a falazóanyag-ellátást a korszerű üres tégla és a kézi falazóblokkok nagyobb arányú felhasználása, ám ezekből még sokan érthetetlenül idegenkednek, pedig a kis falazóelemekkel *egyszerűbb és gyorsabb* a munka.

Kiegyensúlyozott ellátásra lehet számítani továbbá különféle kemény tetőfedő anyagból, cserépből, azbesztcement, sikpalából és hullámlemezből. Végeredményben az idén *tovább javul* az építőanyag-ellátás, s a termékek mind nagyobb körére terjed ki *a kereslet-kínálati egyensúly.* Az ellátási gondok enyhítése érdekében az idén erősítik az építőanyagok piacának hatósági felügyeletét.

HEGEDŰVERSENY

(Török Endre karikatúrája)

Tízezer fát Balatonfüredre

Balatonfüredet, az ország egyik legpatinásabb üdülő- és gyógyhelyét tovább szépítik a lakosság segítségével. A közelmúltban tartott városfejlesztési ankétokon társadalmi mozgalmat kezdeményeztek, amelynek célja, hogy 2—3 év alatt tízezer fát ültessenek Balatonfüreden. A mozgalom felhívása szerint *minden lakosnak egy fát kell telepítenie.* A lakosság ezenkívül a háztájak parkosításával, virágok, díszcserjék ültetésével is hozzájárul az üdülőváros szépítéséhez.

Petőfi németül

A bécsi magyar sajtóiroda gondozásában csütörtökön német nyelvű Petőfi-kötet jelent meg az osztrák fővárosban. A csaknem százoldalas könyv ismerteti a jubileumi év eseményeit, áttekintést ad Petőfi és német nyelvű kortársai irodalmi kapcsolatairól. Beszámol a Petőfi-év külföldi rendezvényeiről, valamint a jubileum alkalmából megjelent könyvekről, hanglemezekről, filmekről, bélyegekről és képzőművészeti alkotásokról. Tekintélyes részt foglalnak el Petőfi verseinek német fordításai.

A kötettel megajándékozzák mindazokat, akik január 25-én Bécsben részt vesznek a Magyar Intézetben sorra kerülő irodalmi emlékesten.

Forgalomérzékelő komputer

Debrecenben a 4-es számú főútvonal átépített szakaszán, az Április 4. és a Hajnal utca kereszteződésében korszerű forgalomirányító jelzőberendezést helyeztek üzembe. A berendezést úgynevezett forgalomérzékelő komputerrel látták el. *Mindig az a forgalmi sáv kap zöld jelzést, amelyikben a legtöbb jármű vár áthaladásra.* Az úttestbe épített jelzőberendezés az egymásután érkező járművektől kapja az impulzust. A kereszteződés négy sarkán *a gyalogosok részére nyomógombokat szereltek fel* a berendezések oszlopaira, s azok megnyomásával kérnek szabad utat az áthaladáshoz. Az új berendezés teljesítményét a közlekedési szakemberek 400 órás próbaüzem után értékelik.

Az MTI helyreigazítása

A Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége megalakulásának 50. évfordulója tiszteletére január 16—17-én emlékülést tartottak a Belügyminisztériumban.

Az ülésről beszámoló MTI-hír második bekezdésének szövege telexhiba miatt tévesen jelent meg. A szöveg helyesen a következő:

„Az emlékülésen *dr. Takács Imre,* az MSZMP KB alosztályvezetője, a szovjet föderáció 50 évét és annak történelmi jelentőségét méltatta, *F. K. Iscsenko* vezérőrnagy pedig az SZKP szerepét a sokmemzetiségű szovjet állam létrehozásában, erősítésében és továbbfejlesztésében.

AZ EGYETEMI SZÍNPAD igazgatósága közli, hogy az 1972. december 23-ra hirdetett Filmszínészportré-sorozatban technikai okok miatt elmaradt Darvas Iván-estet szombaton délután fél 4 órakor tartják meg.

Felhős, enyhe idő

A várható időjárás ma estig: Erősen felhős idő, többfelé eső, ónos eső, havas eső, inkább csak északon kisebb havazás. Mérsékelt, időnként megélénkülő keleti, délkeleti szél. A várható legmagasabb nappali hőmérséklet 0, plusz 5 fok között.

A Duna vízállása tegnap Budapestnél 89 centiméter volt.

Mától beteglátogatási tilalom

Több mint 18 ezer influenzás beteg Budapesten

Budapesten napról napra szaporodik az influenzások száma. *Dr. Gács Ferenc,* a budapesti KÖJÁL igazgatója ezzel kapcsolatban közölte:

Mivel a betegek száma meghaladja a 18 ezret, csütörtökön megalakult a budapesti influenzabizottság és megtartotta első ülését. Megvitattuk a szükséges teendőket. *Péntektől kezdve valamennyi budapesti kórházban tilos a betegek látogatása.* Erre az intézkedésre elsősorban a kórházban ápoltak érdekében került sor. Az egészségügyi dolgozók minden kórházban levő beteg állapotáról telefonon adnak felvilágosítást. Eddig több mint *kétszáz beteget kellett kórházba szállítani* szövődményes influenza miatt.

A KÖJÁL igazgatója közölte azt is, hogy több budapesti kórházban *influenzás osztályt* hoztak létre, ahol elsősorban a szövődményes megbetegedéseket kezelik. A László-kórházon kívül a Tétényi úti, a csepeli és a Róbert Károly körúti kórházakban kezdte meg működését az influenzaosztály. Ha szükséges, más kórházakban is alakítanak ilyen osztályokat.

Az *A—2. England 72* vírus által okozott influenza általános rosszulléttel jelentkezik, majd végtagfájdalmak következnek, gyakori az erős fejfájás, fáradékonyság és a bőr rendkívül érzékennyé válik. Velejárója a magas láz is. A betegség, az eddigi tapasztalatok szerint, *enyhébb lefolyású a régebbieknél, 4—6 nap alatt gyógyul.*

A fővárosi tanácsnál azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a budapesti egészségügyi szolgálat felkészült a járvány elleni küzdelemre. Az orvosok szükség esetén nyújtott műszakban is dolgoznak. *Valamennyi fővárosi gyógyszertárban kellő mennyiségű gyógyszer van raktáron.* Elmondták, hogy a járványra való tekintettel *korlátozták a kórházi betegfelvételt* és elrendelték, hogy csak sürgős kórházi kezelésre szoruló betegeket utaljanak be. *A gyermekek oltására* vonatkozóan külön intézkednek.

Az *iskolai hiányzások* aránya csütörtökön duplájára emelkedett. A szokásos 3—3,5 százalék helyett a tanulók több mint 7 százaléka hiányzott influenzás megbetegedés miatt.

Budapesten kívül az ország több helységében is terjed a járvány. A legtöbb influenzás Pest megyében található, de kisebb gócok vannak már Békés, Borsod, Hajdú-Bihar, Fejér, Szabolcs és Vas megyében is.

F. J.

MICHAEL MARIK, a Csehszlovák Szövetkezetek Központi Tanácsának elnöke öt évre szóló megállapodást írt alá tegnap Budapesten, a vendéglátóipari szakmunkások kölcsönös cseréjéről.

A NYÍREGYHÁZI JÓSA ANDRÁS MÚZEUM új épületbe költözik, ahol lehetőség nyílik állandó és időszakos kiállítások megrendezésére, előadó- és kutatótermek kialakítására is.

SZÁZADIK SZÜLETÉSNAPJÁT ünnepelte csütörtökön Donka János nyugdíjas pásztor a Szabolcs megyei Sényőn. A rokonságon kívül köszöntötték a község párt-, állami és társadalmi szervei is.

KÉT MÉTER VASTAG HÓRÉTEG borítja Irak északi területeit. A hatalmas hóesések nyomán több helyen megszakadt a telefonösszeköttetés, szünetel az áramszolgáltatás, az utak járhatatlanok.

EXPRESSZ BURGONYAPÜRÉT hozott forgalomba a Heves megyei Szövtermék Vállalat. Egy csomag tartalma 1,5 kilogramm burgonyának felel meg.

BACHTÓL KODÁLYIG **címmel ismeretterjesztő előadásokat rendez a TIT budapesti szervezetének zenei szakosztálya ma, és 26-án este fél 7 órai kezdettel a Bécsi kapu téri evangélikus templomban.**

HELIKOPTERES NÖVÉNYVÉDELMI TÁRSULÁS alakult Tokaj-Hegyalján. Tagjai már az idén mintegy 4 ezer holdat permeteznek helikopterrel.

DEIM PÁL FESTŐMŰVÉSZ legszebb alkotásaiból nyílt kiállítás csütörtökön a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem díszudvarán. Megnyitót mondott Petényi Katalin művészettörténész.

ELKÉSZÜLT AJKÁN a kétezer köbméteres új víztároló. Az onnan nyert víz most már teljesen fedezi a város vízszükségletét.

A DUNAI VASMŰ ACÉLMŰVÉBEN csütörtökön 10 órakor lecsapolták a Duna menti ipari óriás fennállása óta termelt tízmilliomodik tonna acélt.

A PÁRIZSI MAGYAR KÖNYVKIÁLLÍTÁS alkalmából a Le Monde részleteket közöl Mészöly Miklós, Örkény István, Nemes Nagy Ágnes, Somlyó György és Oravecz Imre műveiből.

KILENC SZEMÉLY VESZTETTE ÉLETÉT Jordániában a három napja dühöngő hóvihar következtében. A palesztin menekülttáborokban súlyos anyagi károkat okozott a hóvihar.

MADÁCH-SZOBROT AVATNAK szombaton délben a Margitszigeten, az író születésének 150. évfordulója alkalmából. Az ünnepségen Sőtér István akadémikus mond emlékbeszédet.

LEZUHANT A HOLLAND LÉGIERŐ egyik Starfighter típusú repülőgépe csütörtökön a belga Afferden közelében. A pilóta idejében katapultált.

HÁROM HÉTRE HANOIBA utazott csütörtökön az írószövetség delegációja: Mezei András, Hárs György és Munkácsi Miklós.

ÚJ VÁSÁRCSARNOK ÉPÜLT VESZPRÉMBEN a városközpont közelében. Tetőzetét üvegből képezték ki, szegélyén üzletsort helyeztek el.

FÖLDRENGÉS RÁZTA MEG csütörtökön délelőtt a jugoszláviai Rijekát. A Mercalli-skálán 5 fokos erősséget mértek, jelentősebb károk nem voltak.

Megemlékezés a budapesti gettó felszabadulásáról

A budapesti gettó felszabadulásának 28. évfordulója alkalmából csütörtökön dél. előtt koszorúzási ünnepséget rendezett a Magyar Izraeliták Országos Képviselete és a Budapesti Izraelita Hitközség a Wesselényi utca és a Kertész utca sarkán levő iskolaépület falán elhelyezett emléktáblánál. Az eseményen képviseltette magát az Állami Egyházügyi Hivatal is. A 28 év előtti történelmi események jelentőségét az MIOK és a BIH elnöke, *dr. Seifert Géza* méltatta, majd a beszéd után elhelyezte az MIOK és a BIH koszorúját. Ugyancsak megkoszorúzták az emléktáblát a Nácizmus Üldözöttei Bizottsága, a VII. kerületi pártbizottság, a tanács, valamint a Hazafias Népfront kerületi bizottságának képviselői.

Ezután koszorúkat helyeztek el a Wesselényi utcai templom árkádsorán levő emléktáblánál is.

HALÁLOZÁS

DR. DALOS BÉLA, a párt és a munkásmozgalom régi harcosa, a Szocialista Hazáért Érdemrend kitüntetettje, az orvostudományok kandidátusa elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása január 23-án, délután fél 2 órakor lesz a Farkasréti temetőben — közli az MSZMP II. kerületi bizottsága és az Országos Frederic Joliot-Curie Sugárbiológiai és Sugáregészségügyi Kutató Intézet.

Műgyémántszerszám-kiállítás

Csütörtökön nyílt meg a Szovjetunió magyarországi kereskedelmi képviseletének kiállítótermében *A gyémántszerszám és technológiája* című kiállítás. A rendkívül kemény anyagokból készült, szovjet gyártmányú szerszámokat és azok felhasználási területeit bemutató kiállítást *D. J. Levcsenko,* a Szovjetunió magyarországi kereskedelmi képviselője nyitotta meg. Elmondta, hogy a műgyémántok és az azokból készült szerszámok ma már *a termelékenység növelésének,* a hosszú élettartamú, kiváló minőségű és megbízható gépek készítésének fontos eszközévé váltak.

AZ ÓDRY SZÍNPAD Igazgatósága közli, hogy a január 20-ára hirdetett A vágy villamosa című előadás betegség miatt elmarad.

GYURKÓ LÁSZLÓ A bús képű lovag, Don Quijote de la Mancha szörnyűséges kalandjai és gyönyörűszép halála című drámáját mutatta be szerdán Berek Kati rendezésében a Huszonötödik Színház.

A bükki vadak megkezdték téli vándorlásukat

Borsodban is bekövetkezett a régen várt havazás és fehérbe öltözött a Bükk, valamint a Zempléni hegység. Több centiméteres hó borítja a Bükk-fennsíkot, Bánkút és Jávorkút környékét.

A hóesés vándorlásra késztette a vadakat. A kirajzolódó nyomokból az erdészek megállapították, hogy az őzek, szarvasok, elsősorban a frissen vágott erdőrészek felé vették útjukat, ahol a törzsek legallyazása után az ágakon táplálkozásukhoz szükséges rügyeket találtak. A vaddisznók a tölgyesekbe és bükkösökbe húzódtak. A múlt ősszel a szokásosnál kevesebb volt a makktermés, és most szinte „felszántják" az erdőket eleség után.

Gyilkolt a talált akna

A Borsod megyei Szakáldon két 23 éves traktoros, *H. Juhász József* és *Hazadi József* a második világháborúból visszamaradt aknát talált, s a Hejő menti mezőgazdasági termelőszövetkezet javítóműhelyében megpróbálta szétszerelni. Az aknát satuba fogták és fűrészelték, az közben felrobbant, és a két fiatalember a helyszínen szörnyethalt.

Fársángolás

A napok múlásával, befordulván a januárba, s ezzel egyre inkább az esztendőbe is, szaporodnak a hírek, tudósítások: a kereskedelem és a jelmezkölcsönző, művelődési házak készülnek a farsangi ünnepekre.

Közeleg a fársáng, a vígság, a tél ünnepe, a jókedvű pompás mulatságok, szórakozások időszaka. Tán az óvodások is, de az iskolás gyermekek, a papák és mamák mindenképp tervezgetik, hogy miként tölthetnek el majd egy vidám-kacajos estét ismerősök, barátok, munkatársak között. Annyi munka, s tennivaló közepette az idő most nincs oly bővivel, mint akár századokkal ezelőtt. Hogyan is írta volt Apor Péter, a Metamorphosis Transsilvaniaeban, az erdélyi úri dolgokról szóló kedvderítő krónikájában?

„Farsangban penig, kivált a székelységen, az atyafiak valamelyik atyafihoz gyűltenek, onnét rendszerént ilyen cursust bocsátottak: most az emberség megindult és az embertelenséget felkeresni, s ahol feltanálja, emberségre tanítja. És mivel minden időben vagyon rossz ember, ha rossz emberre tanáltak valahol, avval nem gondoltak, vagy akart vagy sem, de az gazdának csak jókedvinek kellett lenni."

A szép sorokat olvasva, felkapom a fejemet: hiszen ilyen rosszűző szándékkal éneklettek fársáng idején a zoborvidéki legények! A Balaton-vidék szép szemű, kedves lánykái is erről daloltak! És a busójárás is nem hasonló szertartásból esett egykoron? Természetesen a parasztlegények és leányok nem húztatták olyan hosszúra az ünnepet, mint a derék erdélyi atyafiak. Csupán egy munkátlanabbnak tűnő téli vásárnapra jelölték meg a jeles napot. A fársángolás rendje a különbözésben hasonlított is: a rossz, a romboló szellem kiűzésével harmónia-közösségteremtés ősi igénye munkált a szokásokban. Az új év új reményekkel indul, egymás becsülése, szeretet kerekedjék felül, félre a gonosz énünkkel — mondják itt is, amott is. A megújulni akaró emberség sugárzik ezekből a kultikus pillanatokból.

Ma már csak fonográffelvételek, karcos, szürke képek, s itt-ott a nagyszülők és dédik idézik: hogy is volt gyerekkorukban? Igen, annyi baj és nehézség közepette, telente legénykedő kedvvel ördögöket, rossz szellemeket űztek, s a tavasz jöttét énekelték. Összefogódzva, közösen együtt járták a falut. A zöld ágról szólt az ének, amely nemcsak a természet megújulását hirdeti, hanem a szívekben, lelkekben is kirügyeztette az előző évben annyi gond, nehézség kopasztotta vesszőket.

Az évtizedek és az évszázadok elzúgtak, s most, a jelenben a jókedvű, maskarás, álarcos, vigyorgó, jelmezes mulatságok és koccintások közepette is ezekre a régebbi fársángolásokra gondolok. Hiszen a szokások süllyedésével-múlásával sem jelenthet mást a fársángolás. A vidámság és jókedv öntudatlanul is a múltra utal. Az összejövetel, a közös mulatság értelme az időkben sem változhatik. Baráti, közösségi együttléttel ajándékoz meg, megújultan hoz össze mindannyiunkat.

Hiszen magányban az élet elviselhetetlen.

Ablonczy László

LÓSPORT VERSENYNAPTÁR

21-én, vasárnap du. 2 órakor

ügetőverseny

24-én, szerda du. 1/25 órakor

ügetőverseny

Jól készültek a Magyar Vagon- és Gépgyárban

Nem váratlan vendég a számítógép — Tervez, ellenőriz, készletet szabályoz — Az ötödik ötéves terv tizenegy óra alatt

— *A munkát befejeztem, 11.35.*
— *A munkát elkezdtem, 11.37.*
— *A munkát befejeztem, 11.40.*

Huszonnégy órából huszonnégyen át *másodpercenként, percenként* jelzi a számítógép, mit végzett és mennyi idő alatt. A masinát IBM 360-nak hívják és a Győri Magyar Vagon- és Gépgyárban dolgozik — de megdolgoztatja a kezelő személyzet is, hiszen itt *minden perc drága,* a gép órabére pontosan *tízezer forint.*

Amikor egy éve riportban számoltunk be arról, *hogyan készülnek fel* a győriek a számítástechnika alkalmazására, még nem érkezett meg a gép, nem volt készen a számítóközpont épülete sem. De a legfontosabbat: a gép fogadásának szellemi bázisát akkor már kiépítették. A programokat — szaknyelven szólva — bejárták Pesten, s az előkészületek során összekovácsolódott a szakember gárda is. A számítógép *nem volt váratlan vendég a győri vállalatnál.*

Első: az adatbank

— A felkészülésnek van is eredménye — mondja *Pávay Olivér,* a számítóközpont vezetője. — A gép megérkezéséig elkészült az épület, az induláshoz tehát minden feltétel rendelkezésre állt. Ennek köszönhető, hogy *mindössze egyetlen hét kellett a gép üzembe helyezéséhez,* s a második héten már *nyolcórás* műszakban dolgoztunk. Tavaly júliusban áttértünk a *tizenkét órás* munkaidőre, s fél év elteltével, októbertől már *éjjel-nappal jár a gép.*

— Először *adatbankot* hoztunk létre, hogy állandóan kéznél legyenek a termeléshez, irányításhoz szükséges tények. A bank egyik lemezére a gyártásban szereplő anyagokat, alkatrészeket és szerelvényeket vittük fel — *90 ezer tétel* szerepel csupán ezen a tárolón. A másikon termékeink *családfa rendszerét* rögzítettük, s így pillanatok alatt megtudhatjuk, milyen alkatrészekből áll például egy kamion, s melyiket mikor szerelik be. A keresett adatokat másodpercek alatt kikérhetjük, a csatlakozó gyorsíró berendezés percenként 1200 sor leírására képes. Ma már a bankban tároljuk *a gyár teljes technológiáját, gépállományát és termelési programját.*

Tavaly a *termelésirányítás* számítógépes feldolgozását végezték el. A bankban tárolt adatokból a gép — programok segítségével — *önállóan kombinál.* A havi termelési tervből, a létszámból és a gépek kapacitásából egy-egy gyártósor valamennyi gépének feladatát meghatározza. Ezzel párhuzamosan kapacitásvizsgálatokat is végez. Ha kell, módosítja a tervet, jelzi a termelés szűk keresztmetszeteit és adatokat szolgáltat az átcsoportosításhoz.

A gép sokféle munkát képes gyorsan, s egymaga elvégezni. Azelőtt például egy kapacitásvizsgálat hat hétig is eltartott, most öt-hat óra alatt kész az eredmény. A folyamatos munkához azonban a számítóközpont dolgozóinak, a termelést szervező osztályoknak is *állandóan készenlétben kell állniuk.* Nap mint nap ellenőrzik, pontosak-e az adatok, s ha új tétel érkezik, törlik a régit, egyszóval naprakészen tartják a bankot.

Nem túlzás azt állítanunk, hogy a számítógép szinte mindenkire *rákényszeríti a maga munkatempóját,* lazsálni nem lehet mellette.

— Igaz, a gyárban vegyes érzésekkel fogadták a gépet — mondja a számítóközpont vezetője —, de ellenségeskedésnek nyoma sem volt. Bár a program a műhelyek munkáját is pontosan megszabja, de ehhez előírja az anyagokat is, tehát *lehetővé teszi a folyamatos termelést.* Az utóbbi időben érezhetően csökkentek az anyagellátási gondok, s így a *fizetésekben* sincs a korábbihoz hasonló hullámzás. Többé-kevésbé mindenki tudja, mire számíthat a hó végén, senkit nem ér meglepetés. Tavaly 40—50 százalékkal csökkent a túlóra is. Érthető, hogy *a munkások hamar megbarátkoztak a számítógéppel.*

Négy változat

— Hasonló volt a folyamat az adminisztratív dolgozóknál is. A gép munkába állításakor *senkit nem bocsátottak el a vállalattól.* Ám a feladatok jellege egyre inkább változik. A sokszor gépiesen végzett munka helyett ma nagyobb önállóságra, gondolkodásra van szükség az irányításban, ellenőrzésben. Ami a műszakiakat illeti, ők kezdetben némi kétséggel fogadták a számítástechnikát. Sokan nem bíztak a gépben, pontosabban attól tartottak, hogy hosszú ideig csak megduplázódnak a gondok, mert a géppel párhuzamosan hagyományos módon is el kell végezni munkájukat. A tények azonban csakhamar megcáfolták az aggodalmakat.

Tavaly az év utolsó nagy feladata, az ötödik ötéves terv fejlesztési koncepciójának elkészítése volt. A vállalat vezetői *négy változatot* dolgoztak ki, a gépek kapacitását és a létszám összefüggéseit vizsgálva. Korábban, a negyedik ötéves terv kidolgozásakor több százan, három-négy hónapig készítették el *egyetlen* változatát. Most a gép az előkészületekkel együtt, *11 óra alatt szállította az eredményeket.*

Az idén is nagy fába vágták a fejszéjüket: a készletgazdálkodást akarják egyenletesebbé tenni. Gyakorlásképpen most a második negyedévi megrendeléseket ellenőrzik. Igaz, a levelek már korábban kimentek a gyárból, utólagos módosításra azonban még van lehetőség. Ennél a vállalatnál a termelési költségeknek csaknem a kétharmadát az anyagköltség adja; nyilvánvalóan elsőrendű érdek a készletszint pontos megállapítása. Rövidesen elkészülnek a programok, és a következő negyedévtől már nemcsak a raktárak munkáját, hanem a beszerzést is a számítógép irányítja, ellenőrzi.

Érdemes volt

A győri vállat az idén, az elmúlt évhez képest, 13 százalékkal növeli termelését, s ehhez — a számítástechnikára építve — elenyésző, 2,5 százalékos készletnövekedést terveznek. Tavaly még a tízszázalékos termelésnövekedés öt százalékkal emelte készleteiket.

— Hovatovább kinőjjük az IBM 360-at — mondja a számítóközpont vezetője. — A napi feladatok mellett már most elkezdtük fejlesztési koncepciónk kidolgozását. Először a központi egység kapacitását akarjuk bővíteni, elképzeléseink szerint 120 ezer dollárt költünk újabb berendezés vásárlására. Gyarapítjuk a lemeztárolót is.

— Végeredményben azt mondhatom: *érdemes volt energiát fordítani a felkészülésre,* mert így hónapok alatt nyilvánvalóvá vált a számítástechnika előnye, és gyorsan hasznosíthattuk is a gép teljes kapacitását.

K. Nyírő József

Faluvégi Lajos felszólalása

Zárszámadó közgyűlés Pétervásárán

Az ország egyik legnagyobb hegyvidéki közös gazdasága, a pétervásári Gárdonyi Termelőszövetkezet hétfőn tartotta zárszámadási közgyűlését, amelyen részt vett és felszólalt *Faluvégi Lajos* pénzügyminiszter.

A beszámolóból kitűnt, hogy 1972-ben a szeszélyes időjárás mélyen belenyúlt a pétervásáriak zsebébe, de a példás munkaszervezés, a termelőszövetkezeti gazdák helytállása végül is ellensúlyozta az időjárás okozta kiesést.

A közös gazdaság mérleghiány nélkül zárta az évet, miközben a közös vagyon tovább gyarapodott. A dolgozó tagok közösből származó átlagos évi jövedelme mintegy 20 800 forint, az egy főre jutó napi kereset 94 forint 40 fillér.

Faluvégi Lajos pénzügyminiszter felszólalásában rámutatott arra, hogy a pétervásári szövetkezeti gazdák elismerésre méltóan küzdöttek az elmúlt évben az időjárás szeszélyeivel szemben. Hangoztatta, hogy ez a közös gazdaság jó irányban fejlesztette a gazdálkodást a jövedelmezőség, a termelés egyensúlyának biztosítása érdekében akkor, amikor *növelte ipari kapacitását* és fejlesztette a *mezőgazdasági termékek feldolgozásának* lehetőségeit.

Elosztási arányok

Elkészültek a vállalati béremelési keretek

(Folytatás az 1. oldalról)

A béremelések arányairól a Kohó- és Gépipari Minisztériumban elmondták, hogy a központi bérpolitikai intézkedések nyomán a *kohászatban* átlagosan 8,5, a *gépiparban* átlagosan 7,4 százalékkal emelik a béreket. Az elosztásnál figyelembe vették, hogy a kohászatban a gépiparénál rosszabbak a munkakörülmények, gyakori a folyamatos munkarend, amely nemcsak több műszakban, hanem ünnepnapokon is rendszeresen igénybe veszi a dolgozókat. A legnagyobb, 9 százalék körüli béremelést a Lenin Kohászati Művek és az Ózdi Kohászati Üzemek kapják, ettől néhány tized százalékkal marad el a csepeli kohászat.

Az *Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium szerkezetgyártó és építőanyagiparában* több mint 70 ezer munkást és a termelést közvetlenül irányító szakembert érint a béremelés, amelyre 110 millió forintot meghaladó összeget irányoztak elő. A minisztérium építőipari vállalatai együttvéve 170 millió forintot fordíthatnak béremelésre a központi keretből.

A *könnyűiparban* átlagosan 9,3 százalékos központi bérfejlesztés várható, vállalatonként 8—14 százalék között váltakozik a béremelési összeg. Az átlagosnál nagyobb bérfejlesztésben részesül a ruházati, a textil- és a cipőipar.

Spanyol gazdaság

A konjunktúra kérdőjelei

A spanyol gazdasági körök 1972 végén ismét bizakodóak voltak. Hangulatukkal külföldön is egyetértettek; az OECD 1972-es jelentése például 6,5 százalékos vagy ennél nagyobb növekedést jósolt és biztatóan nyilatkozott a középtávú gazdasági kilátásokról is. Úgy tűnik, a stabilizációs program (1959) utáni időszak legsúlyosabb recessziója múlóban van.

Optimista jóslatok

Az első félévben az ipari termelékenység 10 százalékkal emelkedett, de maga az ipari termelés is 15 százalékkal haladta meg az év első öt hónapjában az előző év azonos időszakának szintjét. A gazdasági vezetők nyilatkozataikban szinte egymásra licitáltak. *Lopez Rodo,* a tervbizottság vezetője (sok megfigyelő szerint a tényleges miniszterelnök), a gazdasági növekedés 8 százalékos ütemét tartotta elérhetőnek. *Letona* iparügyi miniszter már 10 százalékról beszélt.

Aggódó hangot egyedül *Fontana Codina,* a kereskedelmi tárca feje ütött meg. Véleménye szerint, a gazdasági tevékenység megélénkülése szükségszerűen „importboom"-hoz vezet, míg az exportáru-alapot a növekvő belföldi kereslet fogja csökkenteni. Az eredmény a külkereskedelmi mérleg romlása lesz. Nézetét azonban, különösen annak az export kedvezőtlen kilátásaira vonatkozó részét, sokan nem osztják. Így a központi bank, a Banco de Espana levele szerint éppen a kivitel lesz — az állami kiadások mellett — az új fellendülés motorja.

Az mindenesetre tény, Spanyolországban ma igen kevesen hiszik, hogy a külkereskedelmi mérleg most a növekedést korlátozó tényező lehet. A pénzügyi tartalékok rekordszinten (4,5 milliárd dollár) állnak, s ez majdnem fedezi az éves importot. Stabil bevételi forrásnak ígérkezik a turizmus (2,1 milliárd dollár). Számítani lehet továbbra is a külföldi tőkére és a vendégmunkások átutalásaira.

Lopez Rodónak azonban van egy másik tétele is. Azt hangoztatja, hogy az 1972-es év új növekedési periódus kezdete. Tehát a hatvanas évek fellendülése, a „spanyol gazdasági csoda" folytatódni fog.

A növekedés okai

E kérdésről ma sokat vitatkoznak nyugati közgazdászkörökben. A válasz fontosságát az adja, hogy a spanyol növekedési modell e közgazdászok szerint voltaképpen nemcsak magára Spanyolországra, de módosításokkal a többi hasonló helyzetben levő országra is vonatkozik; azokra a tőkés államokra, ahol nem ment végbe teljesen sem az eredeti tőkefelhalmozás, sem az első ipari forradalom, kimaradtak a helyreállítási periódusból és a fejlett tőkés világ utolérésének lehetősége csak az ötvenes évek második felében merült fel számunkra. A fejlesztési évtized Spanyolországban komoly eredményeket hozott. Az egy főre jutó nemzeti jövedelem 1960—70 között gyakorlatilag megduplázódott, az acéltermelés évi 2,2 millió tonnáról 7,4 millióra emelkedett. Tíz év alatt a bruttó nemzeti termék évi 7,6 százalékos növekedést mutatott, míg az OECD-országokban ugyanebben az időszakban csak 4,8 százalékos.

A fejlődésnek több, egy időben ható motorja volt. Jelentős termelékenységnövekedést eredményezett például a mezőgazdasági lakosság egy részének az iparba és szolgáltatásokba való átáramlása. A krónikus tőkeszegénységen segített, hogy 1962-ben — a stabilizációs program részeként — liberalizálták a külföldi tőkebeáramlást, ezzel az olcsó munkaerőt kínáló ország megnyílt az idegen tőke és technológia előtt.

Hozzávetőleges számítások szerint az 1964—70-es időszakban az összberuházások 6,1—11,9 százaléka származott a határon túlról. A külföldi részvétel gazdasági hatása azonban több, mint amit ez a fenti arány sejtet. A száz legnagyobb spanyol vállalat közül hatvanban van valamilyen külföldi érdekeltség — állapította meg az iparügyi minisztérium felmérése.

Szerkezeti gondok

A gyors gazdasági növekedés azonban több szempontból nem volt egyenletes. Területileg csak az ország szűk részét érintette, a kormányzatnak komoly problémát jelent a déli területek fejlődését elősegítő regionális politika hiánya. Ennek sikere *földreformot követelne.* Az ipari fejlődést ugyanis nem kísérte párhuzamos folyamat a mezőgazdaságban. Sokszor *megmaradtak a régi feudális eredetű családi nagybirtokok.* Elmaradott termelési módszereik következtében Spanyolország ma több alapvető élelmiszerből (kukorica, hús) nem önellátó. Végül: maga az ipar sem alakult át gyökeresen. A korszerű gazdasági egységek mellett megmaradt a manufakturális termelés, a hagyományos kézműipar. (Jellemző, hogy a spanyol vállalatok háromnegyed része 50 embernél kevesebbet foglalkoztat!)

Az állami jelenlét legfontosabb intézménye az Instituto Nacional de Industria, állami holding, mely az ország ipari termelésének 12 százalékát s az ipari beruházások 25 százalékát adja. Az INI hatása a spanyol gazdaságra nagyobb, mint a 12 százalékos arány, az intézet ellenőrzése alatt álló vállalatok részesedése ennél sokkal nagyobb a progresszív, illetve az export szempontjából fontos ágazatokban. (Hajógyártás: 64 százalék; olajkutatás és bányászat: 80 százalék; ipari járművek: 30 százalék; acéltermelés: 38 százalék.)

Hogy milyen tartós lesz az 1972-ben újra megindult konjunkturális fellendülés Spanyolországban, jórészt azon múlik, mennyire sikerül a kormánynak kidolgoznia az 1959-ben elkezdett program második lépcsőjét. Minél inkább közeledik Spanyolország gazdaságilag északi szomszédaihoz, annál inkább fel kell ismernie, hogy problémáiban is a fejlett tőkésországokhoz hasonul. S hogy a politikailag behatárolt gazdasági vezetés ezekre a kérdésekre meg tud-e felelni, azt csak a jövő döntheti el.

Gonda György—Lőrincze Péter

HORIZONT

Fejlődő kubai alapanyaggyártás

A kubai alapanyaggyártó ipar keretében dolgozó üzemek 1972-ben az előző évhez képest 15 százalékkal növelték termelésüket. *Joel Domenech Benitez* alapanyagipari miniszter közlése szerint az iparágban termelt anyagok értéke 1972-ben 45,2 millió pezóval emelkedett és elérte a 339,8 millió pezót. A tervelőirányzatot 64 üzem túlteljesítette. Az iparág munkatermelékenysége 1971-hez képest 6,3 százalékkal növekedett. Az alapanyaggyártó ipar 1973. évi terve 405,6 millió pezó értékű áru termelését irányozza elő. Ez 1972-höz képest 19 százalékos növekedésnek felel meg.

Új lengyel ipari finanszírozási rendszer

A lengyel kormány a gazdaságirányítási rendszer komplex reformja részeként, elfogadta az *ipari finanszírozási rendszer* további tökéletesítésének irányelveit. A kiadott tájékoztató nem közölt részleteket az irányelvekről.

NSZK-hitel Bengáliának

A Német Szövetségi Köztársaság 80 millió nyugatnémet márka összegű *hitelt* nyújt a Bengáli Népi Köztársaságnak. Az erre vonatkozó megállapodást Daccában írták alá.

SZÖVEG NÉLKÜL

(Dallos Jenő karikatúrája)

Petőfi emlékezete

A külföldi Petőfi-ünnepségek legújabb eseményeként Burgenlandban is megemlékeztek a nagy magyar forradalmár költőről. Oberwartban, Felsőőrön, szombaton és vasárnap két megemlékezést tartottak. A szombati ünnepségen megjelent *Kárpáti József*, a Magyarok Világszövetségének főtitkára is. A Petőfi-kiállítás megnyitásán *dr. Gerard Marer*, a burgenlandi tartományi kormány kultúrreferense méltatta Petőfi életútját. Ezt követően *dr. Mádl Antal* nagykövetségi tanácsos, a bécsi Collégium Hungaricum igazgatója tartott előadást a költőről.

Az Ausztriában rendezett Petőfi-ünnepségeken részt vett kulturális delegáció, amely *dr. Simó Jenő* művelődésügyi miniszterhelyettes vezetésével tartózkodott Bécsben, visszautazott Budapestre.

Repülőgép-szerencsétlenség

Hétfőn este Ciprus északi részén, a Kyrenia-hegységben lángolva lezuhant egy turbólégcsavaros egyiptomi utasszállító repülőgép. A Kairó és Nicosia között menetrendszerű járatot lebonyolító gépen az első hivatalos jelentés szerint 38 utas tartózkodott.

A telefondoktor programja

A telefondoktor e heti témája: Nagyvárosban élni... Ezzel kapcsolatban szól azokról a veszélyekről, amelyek a modern nagvárosok lakóit nemcsak fenyegetik, de gyakran érik is, és elsősorban az idegrendszert terhelik. Tanácsokkal látja el az érdeklődőket: milyen módon védekezzenek legcélszerűbben az idegfeszültség ellen.

Százhuszonnyolc új iskolai tanterem

Gyorsjelentés a főváros múlt évi fejlődéséről

Tudósítónktól

A fővárosi tanács terv- és közgazdasági főosztályán készült gyorsjelentés szerint 1972-ben *az egyedi nagy és célcsoportos beruházásokra több mint 3 milliárd 940 millió forintot forditottak.*

Tavaly a fővárosban *8 ezer 633 lakás készült el, a tervezettnél száztizennégygyel kevesebb. A tervezett 90 iskolai tanterem helyett 128 készült el.* Az építés ütemére jellemző, hogy 1971-ben 73 tantermet adtak át. *Az óvodai férőhelyek száma ötszázzal bővült* a kereskedelmi létesítmények pedig nyolcezer négyzetméterrel gyarapodtak. Jelenleg *több mint 11 ezer lakás építése van folyamatban.*

Valamennyi elmaradt kereskedelmi és szolgáltató ipari létesítmény kivitelezője a Budapesti Lakásépítő Vállalat volt. A tárgyilagosság kedvéért azonban meg kell említeni, hogy ez a vállalat, az általános iskolai tantermek építését, valamint a bölcsődeépítést és -bővítést a tervezettnél gyorsabb ütemben végezte el.

Tavaly a terv szerint a főváros területén 372 ággyal kellett volna bővülnie a kórházaknak, ezzel szemben csak 248 készült el.

A ROMÁN—MAGYAR ÍRÓSZÖVETSÉG közötti együttműködési egyezmény megtárgyalására és aláírására hétfőn hazánkba érkezett Ion Hobana, a Román Írók Szövetségének külügyi titkára és Martin Aurel irodalomtörténész.

A VILÁG VÁNDORAI c*ímmel szerdán este 6 órakor világirodalmi est lesz a budapesti Könyvklubban. (VI. ker., Liszt Ferenc tér 1.) A műsort az Európa Könyvkiadó újdonságaiból összeállította és vezeti: Lator László.*

HÚSZ KILOGRAMM HASIST találtak a svájci határőrök egy gépkocsiban elrejtve, amely Marokkóból Spanyolországon és Franciaországon keresztül érkezett Svájcba. A gépkocsi két utasát, egy amerikai diákot és foglalkozásnélküli nyugatnémet társát letartóztatták.

LENTI NAGYKÖZSÉG FEJLESZTÉSÉRE a Zala megyei Tanács csaknem 50 millió forint iparfejlesztési összeget biztosít. Ebben az évben százszemélyes óvodát, 60 személyes bölcsődét, 40 személyes általános iskolai kollégiumot avatnak. Tavaszra befejeződik az épület-asztalosipari vállalat építése, s 50 millió forintos beruházással fejleszti lenti üzemét a Zalaegerszegi Ruhagyár.

A MILÓI VÉNUSZT a Franciaországot megszállva tartó nácik visszavonulásukkor magukkal akarták vinni. Az aacheni egyetem művészettörténésze, Wilhelm Weyres most felfedte a műkincs megmenekülését: gipszöntvényt készítettek az elrejtett eredetiről, és azt csomagolták abba a kék bársonnyal bélelt tokba, amelyben a berlini kiállításokra szállították a szobrot.

AUTOMATIZÁLT ÁLLATTENYÉSZTŐ ÉS HIZLALÓTELEP kezdte meg működését tegnap az Abaújszántól Állami Gazdaság hernádcécei üzemegységében. A hét-hektárnyi, mintegy 47 millió forintos költséggel kialakított területen az év közepétől már 12 naponként 300 hízott sertést adnak át a felvásárlóknak.

TORNÁDÓ PUSZTÍTOTT vasárnap a floridai Orlandón. Tizennégy személy megsebesült. A vihar telefonhuzalokat szaggatott szét, fákat csavart ki, és törmelékkel beborította az utcákat. A hajléktalanul maradottakat templomokban és iskolákban helyezték el.

A VILÁG LEGNAGYOBB SZEMÉTTELEPE lett a Csendes-óceán északi része, állapította meg egy amerikai tudósokból álló expedíció. A Hawaii-szigetektől északra mintegy 500 mérföldnyire vett minták alapján arra következtetnek, hogy az óceán ezen részében ötmillió vörös gumiszandál, harmincötmillió műanyag palack és hetvenmillió üveg úszkál.

NAGY SIKERREL MUTATKOZOTT BE tegnap a budapesti közönség előtt a Zeneakadémia nagytermében a bydgoszczi szimfonikus zenekar. A hangversenyen megjelent dr. Orbán László, a művelődésügyi miniszter első helyettese. Ott volt Tadeusz Hanuszek, a Lengyel Népköztársaság budapesti nagykövete is.

TÁRSADALMI ÖSSZEFOGÁSSAL az elmúlt két évben a tervezettnél 214-gyel több, összesen 2869 gyermek óvodai elhelyezését oldották meg Borsod megyében. Az idén is több mint ezerrel gyarapodik az óvodai helyek száma a megyében. Az év első óvodáját tegnap Hercegkúton avatták.

TÍZ EMBER HALÁLRA ÉGETT hétfőn reggel egy, az öregek számára fenntartott szanatóriumban a New Jersey állambeli Pleasantville-ben. Hat személynek, a jelentések szerint, sikerült túlélnie a katasztrófát.

AZ ÖREGEK ÚJ OTTHONÁT AVATTÁK tegnap Makón. A városi tanács 300 ezer forintos beruházással húsz idős ember ellátásáról, orvosi felügyeletéről és szórakoztatásáról gondoskodott.

A NEMZETI SZÍNHÁZ IGAZGATÓSÁGA KÖZLI, hogy január 30-án, kedden a Katona József Színházban betegség miatt a Medea helyett a Döglött aknák kerül színre. A jegyek érvényesek, vagy a megváltás helyén visszaválthatók.

A SZÉNMONOXID CSÖKKENTÉSÉRE szolgáló berendezést dolgozott ki a szegedi József Attila Tudományegyetem egyik kutatócsoportja. Ezzel egytizedére csökkenthető a városi gáz szénmonoxidtartalma, s gyakorlatilag megszüntethető a gázmérgezés veszélye.

OLVASOINK KÉRÉSÉRE, február 3-i, szombati számunkban részletesen közöljük az aktuális lakásügyi rendelkezéseket.

AUTÓCOOP NÉVEN 25 autójavító szövetkezet közös vállalatot hozott létre mintegy ötmillió forinttal. Az új társulat a szövetkezeti autójavító tevékenységet korszerűsíti, az anyag- és az alkatrészellátás mellett segíti a szakemberképzést is.

MARCEL CINTAS kommunista jelölt győzött a franciaországi Monfort városban tartott községi pótválasztásokon 56,7 százalékos szavazataránnyal.

KEDVEZMÉNYES UTAZÁSOKAT SZERVEZ az IBUSZ a nyugdíjasoknak ez év tavaszán és őszén. Az idős emberek a jugoszláv tengerparton pihenhetnek. Egy-egy kedvezményes út az átlagosnál 2—300 forinttal olcsóbb.

TOVÁBB ÉPÜL OROSZLÁNY, amely az ország legfiatalabb bányászvárosa. Korszerűsítették a hőközpontot, amely több mint kétezer lakást lát el. Az év végéig átadnak egy 250 személyes óvodát és egy ABC-áruházat is. Az új lakónegyedet a Labanc-patak rendezésével húsz-holdnyi vízterületű tóval övezik.

SÜTŐÜZEMET AVATTAK tegnap a határszéli Biharkeresztes községben. A több mint ötmillió forintos költséggel épült új üzem óránként tíz tonna pékárut készít, s így nyolc bihari települést lát el.

Kitüntetések

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa *Igaz Sándornak*, a Könnyűipari Minisztérium főosztályvezetőjének, több évtizedes munkássága elismeréséül, nyugállományba vonulása alkalmából a Munka Vörös Zászló Érdemrendje kitüntetést adományozta.

A kitüntetést *Losonczi Pál*, az Elnöki Tanács elnöke adta át. Jelen volt *Keserű Jánosné* könnyűipari miniszter.

*

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa *Gosztonyi Sándornak* és *Tóth Bélának*, a Könnyűipari Minisztérium főosztályvezetőinek, eredményes munkásságuk elismerése, nyugállományba vonulásuk alkalmából a Munka Érdemrend arany fokozatát adományozta.

A kitüntetéseket hétfőn a Könnyűipari Minisztériumban *Keserű Jánosné* miniszter adta át.

Bolgár ifjúsági küldöttség érkezett Budapestre

Az Országos Ifjúságpolitikai és Oktatási Tanács meghívására, *Todor Tonev* miniszter vezetésével hétfőn Budapestre érkezett a Bolgár Népköztársaság Minisztertanácsa mellett működő ifjúsági bizottság küldöttsége.

A küldöttséget a Ferihegyi repülőtéren *Nádor György*, az Országos Ifjúságpolitikai és Oktatási Tanács titkára fogadta.

Emlékezés José Martira

José Marti, a nagy kubai forradalmárköltő születésének 120. évfordulója megünneplésére emlékbizottság alakult, amelynek elnöke *Garai Gábor* költő, az írószövetség főtitkárhelyettese.

A 120 évvel ezelőtt született kubai költőre és publicistára, *José Martira* hétfőn emlékeztek az Eötvös Loránd Tudományegyetemen.

Salvador Bueno kubai vendégprofeszszor méltatta José Marti művészetét, bemutatta a nemzeti függetlenség harcosát, az új Kuba egyik eszmei alapítóját, s utalt *Petőfi* és Marti poézisának közös vonásaira. Az egyetem spanyol tanszékének hallgatói a nagy költő verseiből és leveleiből olvastak fel részleteket.

A Guantanamera világszerte ismert költőjét ünneplő eseményen megjelent *Floreal Chomon Mediavilla*, a Kubai Köztársaság nagykövete és Garai Gábor.

HALÁLOZÁS

TÓTH GYULA nyugalmazott alezredes, a párt és a forradalmi munkásmozgalom régi harcosa, a Szocialista Hazáért Érdemrend, a Magyar Szabadság Érdemrend ezüst fokozata, a Munka Érdemrend arany fokozata és több más kitüntetés tulajdonosa 74 éves korában elhunyt. 1922-től aktív tagja volt a Bőripari Dolgozók Szakszervezetének, egész életét a kommunista mozgalomnak áldozta. Elszántságát még a fasizmus börtöne sem tudta megtörni. A felszabadulást követő évtizedekben is odaadó harcosa volt a pártnak és a munkásmozgalomnak. Búcsúztatása február 2-án, pénteken délután 2 órakor lesz a Farkasréti temetőben — közli az MSZMP XI. kerületi bizottsága, az IM Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnoksága és Magyar Partizán Szövetség.

Postarablás Hollandiában

Két fegyveres kirabolt egy postahivatalt hétfőn reggel egy dél-hollandiai kisvárosban, majd 3 tússzal, egy fiatal lánnyal és szüleivel együtt egy Utrecht mellett fekvő tanyán elbarrikádozta magát.

A rablók követelték, hogy menekülésükhöz biztosítsanak gépkocsit. A rendőrség körülvette a tanyát.

Negyvenegyrendbeli csalás

Egy rádió-televízió szerelői tanfolyamon szerzett ismereteit *Frits István* 28 éves foglalkozásnélküli, délegyházi lakos a hiszékeny emberek megkárosítására, illetéktelen jövedelemszerzésre használta fel. Szakképesítést ugyan nem szerzett, de többször vállalkozott szerelési munkák elvégzésére, alkatrészek beszerzésére, a készülékek kicserélésére.

Szavainak hitelt adtak, mivel azt állította, hogy televíziószervizben dolgozik. Megbízóitól jelentős összegű pénzt csalt ki, az átvett készülékeket pedig eladta, vagy elzálogosította.

A Pesti Központi Kerületi Bíróság Frits Istvánt *negyvenegyrendbeli csalásért és közveszélyes munkakerülésért három év négy hónapi szabadságvesztésre ítélte.*

Börtönbüntetés két gyermek haláláért

Két kisgyermeke haláláért felelős asszony bűnügyében ítélkezett tegnap a Szolnoki Járásbíróság. A 21 éves *Godó Jánosné* és férje egy Szolnok környéki tanyán lakott a két és fél éves *Jánossal* és a 14 hónapos *Lászlóval*, akiket rendszeresen elhanyagoltak, táplálásukról, a lakás fűtéséről nem gondoskodtak.

Az asszony gyerekeit a lakásba bezárva gyakran egész nap egyedül hagyta. 1971. november 26-án — amikor a férj már egy hónapja katonai szolgálatot teljesített — a szomszédok figyeltek fel a lakásból kiáramló füstre. Az egyik kisgyermek lerántotta a petróleumlámpát és ettől gyulladt ki a lakás. Mindkét gyermek meghalt füstmérgezésben.

A bíróság Godó Jánosnét *gondatlanságból elkövetett emberölés és ifjúság elleni bűntett miatt háromévi, férjét ifjúság elleni bűntett miatt egy év négy hónapi szabadságvesztésre ítélte.* Az ítélet nem jogerős.

Halálos és súlyos balesetek

Bács-Kiskun megyében Kiskőrös és Soltvadkert között Morvai Károly 20 éves traktorvezető, keceli lakos motorkerékpárját ittas állapotban, figyelmetlenül vezette, amellyel egy kerékvető kőnek, majd egy fának ütközött, és olyan súlyosan megsérült, hogy az orvosi rendelőben meghalt. A motorkerékpár utasa, Lavati Mihály 21 éves segédmunkás, keceli lakos életveszélyes sérülést szenvedett, kórházba szállították.

Szolnokon Kovács Ferenc 24 éves gépkocsivezető, tószegi lakos egy kölcsönkért személygépkocsit nem a látási viszonyoknak megfelelő sebességgel vezetett, amellyel elütötte az előtte, vele azonos irányban haladó, kivilágítatlan kézikocsiját toló Mibeczki István 47 éves alkalmi munkás, szolnoki lakost, aki olyan súlyosan megsérült, hogy kórházba szállítás után meghalt. Eljárás indult a személyautó vezetője ellen.

A VII. kerületben a Wesselényi utca és a Rózsa Ferenc utca kereszteződésében ittas állapotban vezette a lopott tehergépkocsit a vezetői engedéllyel nem rendelkező Meggyes László 19 éves segédmunkás, budapesti lakos, s mivel nem adta meg az elsőbbséget, összeütközött egy személygépkocsival, majd tovább hajtva, egy másik személygépkocsival. Az egyik személygépkocsi vezetőjét, Ecsédi Jenő 58 éves anyagbeszerző, budapesti lakost életveszélyes sérüléssel a mentők kórházba szállították, míg a másik személygépkocsi vezetőjét könnyű sérülésével a helyszínen részesítették elsősegélyben. Meggyes Lászlót a rendőrség őrizetbe vette.

Szabálytalanul haladt át az úttesten a XI. kerületben a Körösi József utca és a Schönherz Zoltán utca kereszteződésében Ferenczi Lajosné, 71 éves háztartásbeli, budapesti lakos, és egy tehergépkocsi elütötte. A mentők súlyos, nem életveszélyes sérüléssel szállították kórházba.

Személygépkocsival a tilos jelzésen haladt át Barát Iván gépkocsivezető, budapesti lakos, és a XIV. kerületben a Thököly út és a Dózsa György út kereszteződésében összeütközött egy tehergépkocsival, amely egy álló személygépkocsinak ütközött. Barát Ivánt a mentők súlyos, nem életveszélyes, míg az álló személygépkocsi utasait Kiss Ottó 20 éves szakács és Bogár Imre 62 éves nyugdíjas, budapesti lakosokat könnyű sérüléssel szállították kórházba.

A XX. kerületben, a Dózsa György úton a Serény utca torkolatánál Kudász Ferenc 22 éves budapesti lakos az általa vezetett személygépkocsival szabálytalan kerülés következtében összeütközött egy tehergépkocsival, majd egy 48-as jelzésű autóbusznak ütközött. A tehergépkocsi utasát, Zelenák Sándor kocsikísérő, 22 éves budapesti lakost a mentők súlyos, nem életveszélyes, míg Kudász Ferencet könnyű sérüléssel szállították kórházba.

A XV. kerületben, Újpalotát, a Hevesi Gyula út 22. számú ház felvonójából beszállás után a felvonó üvegablakát kitörve, ki akart bújni Sugár Attila 7 éves tanuló, házbeli lakos, miközben a felvonó megindult, és a gyermek fejét, valamint felsőtestét az ajtókeret felső részéhez szorította. Sugár Attila a helyszínen meghalt. A baleset körülményeinek tisztázására vizsgálat indult.

A Borsod megyei Rendőr-főkapitányság eljárást indított Veréb Lajosné 38 éves háztartásbeli és fia, ifj. Veréb Lajos 15 éves ipari tanuló, taktaharkányi lakos ellen, mert lakásukon családi veszekedés közben olyan súlyosan bántalmazták az ittas állapotban levő Veréb Lajos 41 éves MÁV-mozdonyvezetőt — akit az asszony piszkavassal többször is fejbe ütött —, hogy a szerencsétlen ember a helyszínen meghalt.

A Mecseki Szénbányászati Vállalat pécsvasasi Petőfi-aknájánál a felvonó váratlanul elindult, miközben a kasból kiszálló Schmidt László 42 éves vájár, hosszúhetényi lakos olyan súlyosan megsérült, hogy kórházba szállítás után meghalt. A felelősség megállapítására, a bányaműszaki felügyelőség bevonásával a rendőrség vizsgálatot indított.

Délnyugati, nyugati szél

A várható időjárás ma estig: Nyugat felől tovább növekvő felhőzet, az északi megyékben néhány helyen kisebb havazással, esetleg havas esővel. Mérsékelt, fokozatosan délnyugati, nyugatira forduló szél. A várható legmagasabb nappali hőmérséklet mínusz 1, plusz 3 fok között.

A Duna vízállása tegnap Budapestnél 102 centiméter volt.

Ténydosszié

Életünk egy évtizede

Izgalmas olvasmány a Központi Statisztikai Hivatal kiadványa, amely a lakosság jövedelmeinek és fogyasztásának alakulásáról ad képet 1960 és 1971 között. A száraznak tűnő adatsorok számot adnak arról: *milyen eredményeket értünk el ebben az időszakban az életszínvonal emelésében.*

A lakosság összes jövedelme e tíz év során 118 milliárd 518 millió forintról 226 milliárd 838 millió forintra emelkedett. Az egy főre jutó jövedelem az 1960. évi 11 871-ről 1971-re 21 894 forintra nőtt. Ez 1961 és 1965 között *évi 3,3 százalékos*, 1966 és 1970 között *évi 6,2 százalékos* évi átlagos növekedési ütemet jelent.

Jövedelmek

A jövedelmek emelkedésében a legnagyobb szerepet a *társadalmi juttatások gyarapodása* játszotta; ezek aránya az összes jövedelmeken belül 18,4 százalékról 23,5 százalékra nőtt, míg a *munkából származó jövedelmek* aránya 80,4 százalékról 73,7 százalékra mérséklődött. A társadalmi juttatások növekedésének mértéke ezekben az években évi átlagban 6—7,5 százalék között váltakozott, míg a munkából származó jövedelem reálértéke 1961 és 1965 között évi 2,4 százalékkal, 1966 és 1970 között évi 5,7 százalékkal emelkedett.

A lakosság reáljövedelmei, 1967-et tekintve kiindulási alapként, 1971-re 26,2 százalékkal nőttek.

A népesség megoszlása 1965 és 1971 között nem változott lényegesen, a munkásság és a szellemiek létszáma 1 százalékkal gyarapodott, a parasztságé 3 százalékkal, a kettős jövedelműeké 2 százalékkal csökkent. A nyugdíjasok aránya 8 százalékról 10 százalékra nőtt. A száz keresőre jutó eltartottak száma 1965 és 1971 között valamennyi kategóriában csökkent, s a lakosság egészét tekintve, 106-ról 100-ra mérséklődött.

A lakossági *rétegek* közötti jövedelmi arányok 1965 és 1971 között nem változtak kiugróan, csupán *a parasztság jövedelme emelkedett a munkásság jövedelmének színvonalára.* 1971-ben a munkásság jövedelmi színvonalát *száznak* tekintve, a szellemi foglalkozásúak jövedelme 34 százalékkal, az önállóaké 11,4 százalékkal, a kettős jövedelműeké 3,2 százalékkal *haladta meg* a munkásoket, míg a parasztság jövedelme 0,1 százalékkal, a nyugdíjasoké viszont 20,6 százalékkal *elmaradt* attól.

Fogyasztás

A fogyasztói árindex 1971-re — 1960-hoz képest — 8,1 százalékkal emelkedett. Ezen belül az áremelkedés 1965 és 1970 között lényegesen magasabb volt az előző ötéves időszakénál; a fogyasztói árindex 1965-ben 1,9 százalékkal, 1970-ben pedig 6 százalékkal haladta meg az 1960. évi színvonalat. Ezen belül a munkásság és a szellemi foglalkozásúak által rendszeresen fogyasztott cikkek árindexe 1960-hoz képest 1971-re 10,1 százalékkal, a parasztság és a kettős jövedelműek fogyasztásának árindexe 3,3 százalékkal emelkedett, ami annyit jelent, hogy a munkásság és parasztság jövedelmeinek kiegyenlítődésében nagy szerepet játszott a megszokott fogyasztási cikkek árainak eltérő változása.

A lakosság növekvő jövedelmének *felhasználásában* 1960 és 1971 között eléggé jelentős arányváltozások következtek be. A lakosság által felvett — hitelekkel növelt — jövedelmekből 1960-ban még több mint 96 százalékot fordítottak fogyasztásra, s ebből a tartós fogyasztási cikkekre 4 százalék jutott. A fogyasztás után fennmaradó 3,7 százalékból 2,3 lakásra, 1,4 százalék pedig megtakarításra jutott. Ezzel szemben 1971-ben csupán 92 százalékot költöttünk fogyasztásra, ebből, 6,5 százalékot szánva a tartós fogyasztási cikkekre, 4,2 százalékot lakásra, 3,8 százalékot pedig megtakarításra.

Érdekes képet rajzolhatunk a lakosság egyes rétegeinek eltérő fogyasztási szerkezetéről is. *Valamennyi kategóriában jelentősen csökkentek az élelmiszerekre fordított kiadások, és nőtt az élvezeti cikkek, a fogyasztási iparcikkek vásárlása.* A szolgáltatásokra fordított kiadások aránya a szellemi foglalkozásúaknál és a munkásoknál csökkent, a parasztoknál viszont jelentősen nőtt. Élelmiszerekre és élvezeti cikkekre a parasztság költ a legtöbbet, míg iparcikkekre és szolgáltatásokra a szellemi foglalkozásúak fordítanak nagyobb hányadot. Az utóbbi években a munkásság is jelentősen növelte iparcikkekre fordított kiadásait.

A lakosság fogyasztása 1950 és 1971 között több mint kétszeresére, 139,5 százalékkal emelkedett. A növekedés 1960 és 1965 között 15,8 százalék, 1965 és 1970 között 29,7 százalék volt. Az évi átlagos növekedési ütem tehát a második ötéves időszakban lényegesen meghaladta az 1960-tól 1965-ig terjedő időszak növekedési ütemét.

A fogyasztás szerkezetében megfigyelhető az *iparcikkek jelentős előretörése.* A lakosság *megtakaritása* az 1960. évi mintegy *5,5 milliárd* forintról 1970-re *42 milliárd* forintra emelkedett.

L. P.

Magyar gazdasági napok a Szovjetunióban

Kallós Ödön, a Magyar Kereskedelmi Kamara elnöke kedden a Szovjetunióba utazott, ahol a szovjet kereskedelmi és iparkamara vezetőivel folytat megbeszéléseket. Moszkvai tartózkodása során előzetes sajtókonferenciát tart az ősz folyamán Moszkvában, Novoszibirszkben és Taskentben rendezendő *magyar gazdasági napok* eseményeiről.

Kilencek és a Nemzetközösség

Az előnyök alkonya

Nagy-Britannia közös piaci csatlakozásával *nehéz helyzetbe kerültek a brit Nemzetközösség országai:* néhány év alatt megszűnnek a szigetország nyújtotta különleges kereskedelmi előnyök. A brüszszeli Közös Piac bizottság döntése alapján a 19 nemzetközösségi államnak még az idén nyilatkoznia kell, hogy milyen kapcsolatokat kíván kiépíteni a Kilencekkel.

Időpont: 1977

A politikai kapcsolatok bomlásával a Nemzetközösség egyik legfontosabb összetartó eleme az a szoros kereskedelmi kapcsolat lett, ami az idők folyamán Nagy-Britannia és a tagországok között kialakult. Bár a nemzetközösségi országok szerepe az elmúlt évtizedben fokozatosan csökkent, a közös piaci országok pozíciója pedig erősödött a brit külkereskedelemben, *az angol termékek első számú exportpiaca még 1971-ben is a Nemzetközösség volt.* A Commonwealth-országok exportcikkeinek *legfontosabb felvevőpiaca* is Nagy-Britannia maradt. Termékeik az angol piacon hosszú időn át kedvezményes elbánásban részesültek; jó néhány árucikk kapott vámkedvezményt, illetve mennyiségi korlátozás nélküli bebocsátást. Ez a kedvezményezett állapot azonban *1977-ben megszűnik.*

Már a korábbi brit csatlakozási kísérletek során egyértelművé vált, hogy ez a preferenciális rendszer nem maradhat fenn, hiszen a szigetországnak teljes mértékben alkalmazkodnia kell az integráció közös, kifelé irányuló gazdaságpolitikájához. Ez azt jelenti, hogy a Nemzetközösség külső, *vámfalon kívüli* területnek számít, és így nem részesülhet automatikusan a korábbi kedvezményes elbánásban. (Franciaország, volt gyarmatai és a Közös Piac közötti kapcsolatot a *yaoundei konvenció* útján teremtette meg, melynek értelmében a nyugateurópai integráció 17 volt afrikai francia gyarmat és Madagaszkár bizonyos exporttermékeit preferenciális elbánásban részesíti, számukra fejlesztési segélyeket folyósít.)

A brit csatlakozási tárgyalások idején Brüsszel *három lehetőséget* kínált a Nemzetközösség tagállamainak: 1. *részvétel*, azaz csatlakozás a yaoundei egyezményhez; 2. a *társulás* más formája kölcsönös jogokkal és kötelezettségekkel; 3. *speciális egyezmények* megkötése néhány termék kedvezményes kereskedelmére.

A tagországoknak tehát *választaniuk kell.* Bár döntés még nem született, szakértők szerint a következő helyzet várható: a fejlett Ausztrália és Kanada semmiféle kedvezményben nem részesül, India, Ceylon, Malaysia és Hongkong valószínűleg külön kereskedelmi megállapodást köt a társulásról, míg a Karib-tenger és Afrika úgynevezett szegény nemzetközösségi államai csatlakoznak a yaoundei megállapodáshoz, hiszen jóformán monokultúrás gazdaságuk — bánán, cukor, kakaó, növényolaj stb. — feltétlenül exportkedvezményt igényel.

Viszonylag kedvező a nemzetközösségi országok helyzete a *vámtarifák* területén. Nagy-Britannia csak jövőre kezdi meg vámrendszerének harmonizálását a Közös Piaccal, és fokozatosan, 1977-ben jut el a teljes vámkoordinációhoz.

Így tehát a Commonwealth-tagoknak nyújtott vámkedvezmények is csak lépcsőzetesen, 1977-tel bezárólag szűnnek meg. Ugyanakkor — és ez javítja helyzetüket — Nagy-Britannia az UNCTAD-rendszer keretében a fejlődő országok 140 feldolgozott mezőgazdasági terméket és iparcikkét vámmentesen engedi be piacára.

Cukor és tejtermék

Bizonytalanok a karib-tengeri kis cukortermelő államok (Antigua, Barbados, Fiji, Jamaica, Trinidad és Tobago) értékesítési lehetőségei, hiszen egy megállapodás értelmében Nagy-Britannia meghatározott időre biztosítja számukra a cukorexport átvételét, de újabb viták várhatók a „meghatározott idő" és a kvóták körül. Rontja a karib-tengeri országok távolabbi kilátásait az is, hogy a Közös piac évről évre nagy cukorfeleslegge rendelkezik, tehát előreláthatóan nem kíván újabb, nagyobb cukormennyiséget importálni. A végső döntésre 1974-ben, a nemzetközi cukoregyezmény felülvizsgálatakor kerül sor.

Nehéz helyzetbe került Új-Zéland, amely vaj- és bárányhúsexportjának 90, sajt- és tejporkivitelének 80 százalékát eddig az angol piacra szállította. Korábban a két szigetország megállapodást kötött egymással, melynek értelmében Nagy-Britannia Új-Zéland fő mezőgazdasági cikkeit minden mennyiségi korlátozás nélkül engedi be piacára. Ez a megállapodás most érvényét vesztette. A csatlakozási okmány értelmében Nagy-Britannia ez évtől öt egyenlő szakaszban, évi 20 százalékkal csökkenti új-zélandi vajbehozatalát. Romlik a többi új-zélandi agrártermék beviteli lehetősége is.

A Commonwealth-országok értékesítési lehetőségei 1973-tól tehát határozottan *romlanak*, és ez a folyamat csak *új piacok* megszerzésével állítható meg. A piackutatás mellett azonban meg kell kezdeni a „hagyományos munkamegosztás" felszámolását és az elmaradott gazdaságstruktúra átalakítását. Nem könnyű és nem rövid időt igénylő feladatok ezek. Feltétlenül szükséges tehát a nemzetközösségi tagállamok számára valamiféle modus vivendi kialakítása a Kilencekkel, mert gazdaságuk enélkül nem tudná kiheverni a brit csatlakozás következtében előállott súlyos problémákat.

G. Gy.—L. P.

Országos értekezlet

A kereskedelem árpolitikája

Húsz ruházati nagykereskedelmi vállalat vezetőinek részvételével, a Könnyűipari Minisztérium bevonásával kedden országos értekezletet tartottak a Belkereskedelmi Minisztériumban. A tanácskozás *Borsos László* belkereskedelmi miniszterhelyettes beszámolója alapján egyebek között a ruházati kereskedelmi vállalatok ár- és üzletpolitikájával foglalkozott.

A beszámoló hangsúlyozta, hogy a divat változása és az életszínvonal növekedése következtében nő a ruházati cikkek iránti érdeklődés. Ez egyes termékeknél indokolja a választék gyakoribb cserélődését, ami viszont általában az átlagárak változásával, sok esetben növekedésével jár. A tapasztalatok alapján ez a tendencia ebben az évben is tart; a megkötött szerződések szerint az első negyedévben az új választékú cikkek részaránya például az állami cipőiparban 93 százalék, a konfekcióiparban 94 százalék, a kötszövőiparban 79 százalék volt. Igaz, hogy a ruházati cikkek választékának cserélődése során a vásárlók a magasabb árért általában értékesebb árut kapnak, előfordulnak azonban olyan esetek is, amikor az átlagár növekedése nem jár együtt a használati érték, a minőség változásaival. A kereskedelmi vállalatok feladata az ilyen esetek megakadályozása.

HORIZONT • HORIZONT • HORIZONT

Az NDK legnagyobb kálisógyára

A Magdeburg körzetében levő Zielitzben épült új kálisógyár a közeli hetekben megkezdi az üzemelést. A Német Demokratikus Köztársaságnak ez a legjelentősebb kálisóüzeme. Naponta 700—800 méter mélységből 20 ezer tonna kálisót termel majd ki és dolgoz fel műtrágyává. A Német Demokratikus Köztársaság kálisótermelésben világviszonylatban a harmadik helyen áll. Tavaly 2,5 millió tonna kálisót termeltek az ország üzemei, 1975-ig a 3 millió tonnás termelési eredmény elérését tervezik. A zielitzi üzemet a Szovjetunió, az NDK, Csehszlovákia és Lengyelország szakértőinek közreműködésével építették.

Norvég–közös piaci egyezmény

Norvégia és a Közös Piac tagállamai Brüsszelben parafálták Norvégia és a Közös Piac *szabadkereskedelmi egyezményét,* amelynek eredetileg már április 1-én életbe kellett volna lépnie. Norvégia kivitelének 61 százalékát a kibővített Közös Piac kilenc tagállamába szállítja. Olyan egyezményt óhajtott kötni, amely hasonlít a Közös Piac és az Európai Szabadkereskedelmi Társulás (EFTA) államaival kötött megállapodásokhoz.

Kávéegyezmény és exportkvóta

A Nemzetközi Kávé Szervezet (ICO) tanácsa Londonban tartott ülésén az Egyesült Államok és más tőkés ipari államok kérésére úgy határozott, hogy *nem* állapít meg többé Latin-Amerika, Afrika és Ázsia kávétermelő országai számára *exportkvótákat.* A határozat a szeptember 30-án lejáró kávéegyezmény érvényének további kétéves meghosszabbítását irányozza elő.

Új hőszigetelő

A hazánkban eddig nem gyártott bazaltgyapot készítését kezdték meg a Könnyűbeton és Szigetelőipari Vállalat tapolcai üzemében. A kiváló hőszigetelő anyaghoz a sümegi bazalt- és mészkőbányából nyerik az alapanyagot. Az összetört kőzetekből készített keveréket 1300 Celsius-fokon felolvasztják, majd mikrovastagságú szálakká formálják. Szigetelőkészsége messze meghaladja a hagyományos szálas anyagokét.

NE VÁRJA MEG AZ UTAZÁS NAPJÁT!

VASÚTI MENETJEGYÉT ELŐVÉTELBEN VÁLTSA MEG

a MÁV jegypénztárainál vagy az utazási irodákban

MÁV

ERŐS KÁVÉ

(Lehoczki István karikatúrája)

Beázás

Tartós esőzés után... Megbeszélt időpontban, fontos hivatalos ügyben hívom az újpesti számot. Csöng is egyet, ám azután nyekereg és abbahagyja. Később kitartóan foglaltat jelez. De türelem rózsát terem — egyszerre csak felveszik:

— Halló, itt a lőrinci fodrász kátéész.

— Bocsánat, téves...

Jelentkezik még az óbudai Patyolat, özvegy X-né madárkereskedő a Belvárosból és számos magánlakás, ahonnan is különféle jókívánatokkal halmoznak el. Utolsó, elkeseredett kísérletemre szigorú férfihang reccsen:

— Hárshegyi szanatórium.

Végre! Már nem kérek elnézést. Csak a ház elé megfelelően berendezett kocsit, két markos kísérővel...

G. Sz. L.

Éled a Balaton

A tavasz beköszöntével a Balatonon megélénkült az élet. Szárazon és vízen megkezdődött a nyári főidény előkészítése. Vízre bocsátották a felújított SZOT-vitorlásflotta hajóit. A Sió-csatorna zsilipjeit tegnap Siófokon megnyitották. A zsilipek a tó vizének csökkentése érdekében április 25-én 12 óráig lesznek nyitva. Az ideiglenes vízi utat felhasználják a kisebb hajók úsztatására is.

A halállomány gyarapítására tegnap Siófokra a Balatoni Halászati Vállalathoz angolnaszállítmány érkezett. Az 1,5 millió ivadékot Budapestig repülőgéppel szállították, ahonnan tehergépkocsival vitték a Balatonhoz, s ott azonnal a tó vizébe kerültek.

METRÓ ÉPÍTÉSE kezdődött néhány hónappal ezelőtt Taskentben, Üzbegisztán fővárosában. A tervezők szerint 9 fok erősségű földrengést is ki kell bírnia a mélyvasútnak, amelynek első, kilencállomásos vonalán a vonatok 1977-ben indulnak el.

KIHALÁSRA VAN ÍTÉLVE az a kilenc krokodilusfajta, amelyekből a legtöbb retikült és lábbelit készítik — adta hírül a svájci Morgesban megjelenő természetvédelmi világlap. A szakújság nemzetközi értekezlet összehívását szorgalmazza a krokodilok tömeges irtásának megakadályozására.

A nyári egyetemek programja

Elkészült a TIT nyári egyetemeinek programja. Az ismeretterjesztő társulat rendezésében *tizenegy* hazai városban kerül sor előadásokra, kirándulásokra. Mint ismeretes, a nyári egyetemek rendezvénysorozata rendkívül népszerűvé vált külföldön is, tavaly 27 országból érkeztek vendégek. Az idén a *soproni nyári egyetem* nyitja elsőként kapuit. Július 8—22. között tartja előadásait *az erdészet, faipar, valamint a bioszférakutatás* időszerű kérdéseiről.

A *Somera Esperanto Universitato*, vagyis az eszperantó nyári egyetem gyulai ülésszaka július 9—15. között zajlik *az eszperantó nyelv művelése, az ismeretterjesztés területén* gondolatkörében.

A *szegedi nyári egyetemnek* két tagozata lesz. A pedagógiai tagozat időpontja: július 16—26-ig *az iskolai csoportpszichológiai problémákat* tárgyalja, művelődéselméleti tagozata pedig a *felnőttoktatás aktuális feladatait* elemzi, július 23—augusztus 1. között.

A *Dunakanyar művészeti nyári egyetem* július 13—26. között működik Esztergomban. Témái: *Zene és műveltség — Az iskola szerepe a zenei műveltség megalapozásában.*

A *balatoni nyári egyetem* székhelye Veszprém lesz, itt július 15—29. között kerül sor beszélgetésekre a *Balaton-környék kultúrájának és természetvilágának kincseiből.*

Két kurzust tartanak Pécsett, a *népek barátsága nyári egyetem* rendezésében. Az egyik július 15—28. között, a másik július 29—augusztus 11. között zajlik. Témájuk a *népek közötti megértés és barátság ápolása;* Baranya—Pécs gazdasági-politikai-tudományos-kulturális értékeinek és viszonyainak bemutatása lesz.

Debrecenben a *magyar nyelv,* irodalom és kultúra lesz az egyetem témaköre, július 23—augusztus 20. időszakában. *Egerben* — július 30—augusztus 8. között — *a műemlékvédelem,* az építészeti helyreállítás és városrendezés eredményeit ismertetik. *Budapesten* augusztus 5—17. között kerül sor nyári egyetemi előadásokra, *Magyarország gazdasági helyzetéről.* A *Georgikon nyári egyetem* keszthelyi évadján, augusztus 6—20. között a *zöldség- és gyümölcstermesztés* időszerű kérdéseiről esik szó. A Szombathelyen tartandó *Savaria urbanisztikai nyári egyetem* előadásainak fő témája a *kis- és középvárosok urbanisztikai problémája* lesz, augusztus 13—25. között.

A hagyományokhoz híven az előadásokon kívül hangversenyeken, díjnyertes filmek bemutatóin, népművészeti bemutatókon, hangulatos borkóstolókon, zenéstáncos összejöveteleken is részt vehetnek a jelentkezők.

E. L.

A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETÉNEK KÜLDÖTTSÉGE, amely dr. Voksán József titkár vezetésével részt vett a ghanai pedagógus-szakszervezet II. országos küldöttközgyűlésén, kedden este hazaérkezett Accrából.

A LENGYEL ROMANTIKUS DRÁMA ÉS SZÍNHÁZ cimmel Király Nina színháztörténész tart előadást csütörtökön este 7 órakor a budapesti Lengyel Kultúra helyiségében. *(VI. ker., Nagymező utca 15.) Az előadást filmbemutató követi.*

KERTÉSZ ISTVÁN karmester hétfőn tragikus körülmények között, 44 éves korában a haifai strandon fürdés közben a tengerbe fulladt. A kölni operaház magyar származású zenei főigazgatója Izraelben vendégszerepelt.

DR. KOVÁCS FERENC egyetemi tanárt, az Állatorvos-tudományi Egyetem rektorát a Német Szövetségi Köztársaság állatorvos-társasága levelező tagjává választotta.

KHEOPSZ FÁRAÓ SÍRJÁNAK pontos helyét sikerült kiszámítani — jelentette be hétfőn Hubert Paulsen, dán építész. Közölte, hogy az egyiptomi hatóságoktól rövidesen engedélyt kér egy alagút fúrására a piramisban, hogy meglelhesse az időszámításunk előtt 2600 évvel élt fáraó szarkofágját.

AZ ORSZÁGOS HONISMERETI DIÁKTÁBOROZÁST az idén július 30. és augusztus 11. között Szabolcs-Szatmár megyében, a vásárosnaményi Esze Tamás ifjúsági táborban tartják. A hetedik országos találkozón a fiatalok nyolc szakcsoportban, szakemberek irányításával kutatják a települések történetét.

VILÉM PRIBYL, a brnói operaház első tenoristája Budapestre érkezett. Ma a Carmen Don Joséját, vasárnap pedig a Parasztbbecsület és a Bajazzók tenor főszerepét énekli az Operaházban, illetve az Erkel Színházban.

MEGKEZDTÉK A BIRKANYÍRÁST Bács-Kiskun megye juhászatain. Becslések szerint az elkövetkezendő napokban mintegy 200 ezer birka kerül olló alá a Kiskunságban.

A BAJAI FINOMPOSZTÓ VÁLLALAT 50 éves jubileumát ünnepli. A következő hetekben az ünnepi program során találkozóra hívják a régi dolgozókat, nyugdíjasokat, április 27-én pedig termékbemutatót rendeznek.

ZALKA MÁTÉ-BIZOTTSÁGOT alakított a moszkvai írószervezet, a legendás hírű Lukács tábornok irodalmi hagyatékának tanulmányozására. A bizottságot, amelynek tagjai közt van Zalka Máté leánya is, Alekszandr Iszbah író vezeti.

AZ ERKEL SZÍNHÁZ április 20-i, pénteki, A rosszul őrzött lány előadásán új szerepben, Lise-ként mutatkozik be Metzger Márta, az Operaház fiatal táncművésze.

ALGÉRIAI—MAGYAR ORVOSTUDOMÁNYI együttműködési jegyzőkönyvet írtak alá hétfőn Algírban. A megállapodás meghatározza az orvostudomány különböző területein való tapasztalatcsere lehetőségeit és a szakértők cseréjét.

AUTÓBUSZKATASZTRÓFA TÖRTÉNT Kolumbia fővárosa, Bogota közelében hétfőn éjszaka. Két autóbusz összeütközése következtében tizenkét személy életét vesztette, több mint harmincan megsebesültek.

AZ OLAJVEZETÉK MENTÉN cimmel az NDK-ban a szocialista országok fiataljai számára évenként meghirdetett képzőművészeti pályázat ez évi fődíját a Pécsi Művészeti Gimnázium szövő szakos diákja, a 16 éves Csizmadia Márta nyerte, sárközi szőttesével.

A ZÁGRÁBI GAVELLA SZÍNHÁZ budapesti vendégszereplése során, április 25-én, Miroslav Krleza Szentistván-napi vásár című drámáját a Vígszínházban, április 26-án Peter Weiss Mackinpott úr szenvedései című játékát a Pesti Színházban mutatja be.

VÍZELHÁRÍTÁSI ANKÉTOT TARTOTTAK tegnap Szolnokon. Elhatározták, hogy a Zagyva és a Tarna mentén automatikus távközlési rendszer kiépítésével korszerűsítik a hidrometeorológiai információs hálózatot.

A BARTÓK SZÍNHÁZ IGAZGATÓSÁGA KÖZLI, hogy a Tündér Ilona április 21-i, szombat délutáni előadása elmarad.

NÖVÉNYVÉDELMI TANÁCSKOZÁST tartottak tegnap Nyíregyházán Szabolcs-Szatmár megye mezőgazdasági nagyüzemeinek szakemberei és a szomszédos megyék mezőgazdasági vezetőinek részvételével.

PÉNZT CSALT KI hiszékeny emberektől Péter László 27 éves budapesti karosszérialakatos. A Fővárosi Bíróság Péter Lászlót egyévi és tízhónapi szabadságvesztésre ítélte.

MEGKÉTSZEREZI TELJESÍTMÉNYÉT a Jásztej elenevezéssel működő termelőszövekezeti tejfeldolgozó és -értékesítő közös vállalkozás. A tagszövetkezetek 13 millió forintot szavaztak meg a rekonstrukcióra. Naponta összesen 25 ezer liter friss tejet értékesítenek majd.

A LONDONI RENDŐRSÉG közlése szerint Londonban mindennap négy amerikai stílusú utcai rablást vagy rablási kísérletet követnek el. 1968 óta az utcai támadások száma 129 százalékkal emelkedett.

MEGHOSSZABBÍTOTTÁK A FORGALOMKORLÁTOZÁST a 8-as számú fő közlekedési út 43—44. kilométer közötti szakaszán, mert a korszerűsítés az eredeti április 15-i határidőre nem készült el. Ezért fél szélességben a forgalomkorlátozást május 12-én 20 óráig meghosszabbították.

A HALÁLBÜNTETÉS VISSZAÁLLÍTÁSÁRA kérte fel a kongresszust a Nixon-kormányzat. A felhívás szerint a halálbüntetést azokban az esetekben alkalmaznák, amikor a vádlottat gyilkosság, hazaárulás, szabotázs miatt ítélték el, és már korábban is követett el nemzetbiztonság elleni bűncselekményt.

Halálos és súlyos balesetek

Jaksics Pál 50 éves budapesti gépkocsivezető taxijával tilos jelzésen haladt át a VII. kerületben a Tanács körút és a Dohány utca kereszteződésében, és egy 6-os autóbusznak ütközött. A taxi vezetője és a kocsi egyik utasa, dr. Mária Béla 70 éves budapesti nyugdíjas főorvos súlyos sérülést szenvedett. A mentők mindkettőjüket kórházba szállították. A másik utas, dr. Mária Béláné, 61 éves budapesti nyugdíjas, olyan súlyosan megsérült, hogy a helyszínen, a mentőkocsiban meghalt. Az ügyben a rendőrség vizsgálatot indított.

Az I. kerületben, a Vérmező úton Héjj Gyuláné 46 éves budapesti ápolónő szabálytalanul és figyelmetlenül ment át az úttesten, és egy személygépkocsi elütötte. Súlyos sérüléssel kórházba szállították.

A Március 15. tér és a Pesti Barnabás utca torkolatában figyelmetlenül és szabálytalanul haladt át az úttesten Laub Flóra Gizella 43 éves budapesti segédtervező, s egy személygépkocsi elütötte. A mentők súlyos sérüléssel szállították kórházba.

A IX. kerületben, az Üllői úton Láng Istvánné 49 éves budapesti nyugdíjas szabálytalanul és figyelmetlenül haladt át az úttesten, és egy 63-as villamos elütötte. Súlyos sérüléssel kórházba szállították.

A XVIII. kerületben, a Gyömrői úton, szabálytalanul és figyelmetlenül haladt át az úttesten Lengyel Judit 20 éves budapesti szakmunkástanuló, akit egy tehergépkocsi elütött. Súlyos sérüléssel szállították a mentők kórházba.

Debrecenben Gőz István 53 éves alkalmi munkás szabálytalanul kanyarodott kerékpárjával, és egy személygépkocsi elütötte. A kerékpáros olyan súlyosan megsérült, hogy kórházba szállítás után meghalt.

A hegyfalui vasútállomás bejárati jelzőjénél Pados Teréz és Balogh Éva 18 éves hegyfalui gimnazista menet közben szállt le a lassító motorvonatról. A másik vágányon áthaladó személyvonat elgázolta őket. A baleset következtében Pados Teréz a helyszínen meghalt. Balogh Évát pedig súlyos állapotban szállították kórházba.

Szeles idő

A várható időjárás ma estig: Felhőátvonulások, futó esőkkel. Élénk, időnként erős, helyenként viharos lökésekkel kísért északi-északnyugati szél. A legmagasabb nappali hőmérséklet 11—16 fok között várható.

A Duna vízállása tegnap Budapestnél 270 centiméter volt.

Kiállítás Vietnamról Moszkvában

Vietnami tárgyú képzőművészeti kiállítás nyílt kedden Moszkvában, a Népek Barátsága Házában. A kiállítási anyag a hős vietnami nép harcát, mindennapi életét tükrözi. Az alkotók neves szovjet képzőművészek. Anyagaikat részben a fronton, részben a fronthoz közel eső hátországban készítették.

Elhunyt Kerényi Károly

Kerényi Károly magyar származású klasszika-filológus és vallástörténész 76 éves korában elhunyt.

Kerényi Károly a háború előtt a pécsi, majd a szegedi egyetem tanára volt. 1943-ban külföldre távozott, és a baseli, később pedig a zürichi egyetem professzora lett. Kedden temetik a svájci Asconában, ahol élete utolsó éveit töltötte.

TEMETÉS

GERELYES ENDRE hamvasztás előtti búcsúztatása pénteken fél 12-kor lesz a Farkasréti temetőben.

VÉGH GUSZTÁV érdemes művész, Munkácsy-díjas grafikus, festőművész búcsúztatása és hamvainak elhelyezése csütörtökön 14 órakor lesz a Farkasréti temetőben.

Vizsgálat a londoni himlő ügyében

Az angol közegészségügyi és társadalombiztosítási ügyek minisztériuma bejelentette, hogy *nyilvános vizsgálatot indít az ország területén előfordult himlőmegbetegedések ügyének felderítésére.* A himlő következtében a napokban — kilencnapos időkülönbséggel — meghalt egy férfi, majd a felesége, megfigyelés alá vették a betegek ápolónőjét is.

A nyilvános vizsgálat célja annak felderítése, hogy nem történt-e súlyos mulasztás a hatóságok részéről. Az első megbetegedést egy laboránslányon észlelték, aki a londoni higiéniai és trópusi gyógyszertani intézetben kísérlet közben kapott fertőzést. A lány később meggyógyult. A beteget azonban néhány napig influenzásnak nézték, s így történt, hogy a járványkórház helyett egy londoni közkórházban kezdték kezelni.

Az Egészségügyi Világszervezet Angliát úgynevezett járványövezetnek nyilvánította (ami természetesen nem jelenti azt, hogy a himlőmegbetegedések valóban járványos arányokat öltöttek). Ezt május másodikán vonják vissza, abban az esetben, ha a megfigyelés alá vont ápolónőn nem jelentkeznek a himlő tünetei.

SZABADOS ÁRPÁD grafikusművész kiállítása nyílik meg ma Budapesten a Stúdió Galériában, délután fél 6-kor. A Képcsarnok pályázatán részt vett és díjazott csendéletek bemutató tárlata csütörtökön délután 5 órakor nyílik a Vörösmarty téri Csontváry-teremben.

A FIATAL ÖNTŐK ORSZÁGOS VERSENYÉNEK döntője kedden kezdődött meg a diósgyőri Lenin Kohászati Művekben.

CSERHALMI IMRE Eszter című új drámájának próbái tegnap kezdődtek meg a győri Kisfaludy Színházban. Meczner János végzős főiskolai hallgató rendezi a színdarabot, amelynek bemutatóját május elején tartják.

ANYANYELV-OKTATÁSI KONFERENCIA kezdődött tegnap a szombathelyi tanítóképzőben a magyar nyelv hete keretében.

IFJÚSÁGI FILMNAPOKAT RENDEZNEK április 24—28. között Kőszegen. Húsz versenyfilmet és versenyen kívüli további 27 alkotást vetítenek. Ezzel egy időben 50 budapesti és 36 vidéki filmklub vezetőjének részvételével az ifjúsági filmklubmozgalomról tanácskoznak.

KŐSZEG LAKÁSHELYZETÉNEK JAVÍTÁSÁRA a kormányhatározat értelmében új lakótelep építéséhez kezdtek. A több ütemben épülő telepen mintegy 1000 lakás kap helyet.

Jelöltjeink a mai ügetőversenyekre

1. Varázsige (2) — Viktória (10) — Vágyálom (7) — Velence (6).
2. Ügyis (1) — Obor (6) — Sirocco (9) — Templar (8).
3. Vehemens (3) — Vágyódó (4) — Vigyázó (5) — Vanda (2).
4. Rózsa Sándor (2) — Útonálló (1) — Trubadúr (9) — Spártai (7).
5. Titán (4) — Patkó Bandi (1) — Próza (2) — Tekla (8).
6. Volta (6) — Várad (11) — Vigano (7) — Ural (5).
7. Nyafogó (3) — Óceán (8) — Story (1) — Szamum (7).
8. Tallér (1) — Üde (6) — Tomaj (7) — Nadragulya (3).

A versenyek 16.30-kor kezdődnek.

Tőkés verseny a harmadik világban

Az autó hátországa

A nagy tőkés autógyárak dilemmában vannak: a gyárak és a szerelőüzemek *exportját* fokozzák-e a fejlődő országokba, vagy pedig folytassák a *munkaerő importját*. Számításaik szerint a szerelőüzemek létesítése tűnik gazdaságosabbnak, hiszen az olcsó afrikai, ázsiai és latin-amerikai munkaerő *nagy profitot hoz a tőkés autóipar világcégeinek*.

Nyugat-Európa és az Egyesült Államok autóipara már kölcsönösen „behálózta" egymást, azaz: a nagy autókonszernek *leányvállalatokat létesítettek egymás kontinensén*, hogy ezzel is csökkentsék a szállítási költségeket. Hamar rájöttek azonban, hogy kifizetődőbb minél nagyobb szériában a fejlődő országokban előállítani a gépkocsit, hiszen az olcsó munkaerő az emelkedő autóárak közepette is mind nagyobb nyereséget hoz.

Huszonöt országban

Már az ötvenes évek közepén több kísérleti összeszerelő üzemet létesítettek az amerikai autógyárak Észak-Afrikában és Latin-Amerikában. Ezek több tízezer dolgozó számára munkaalkalmat teremtettek, de a tőkebefogadó országok *kevés hasznát* látták e korszerű üzemeknek. Először csak bizonyos alkatrészeket, majd egységeket gyártottak és ezeket az „anyaországban" szerelték össze, később már a személyautók teljes gyártását, összeszerelését végezték a fejlődő országokban. Ma már több mint negyedszáz afrikai, ázsiai és latin-amerikai országban gyártanak, illetve szerelnek össze autót. Tavaly a tőkés világ autógyárainak futószalagjairól 36 millió kocsi került le, ebből csaknem kétmilliót fejlődő országokban gyártottak.

Az európaiakhoz képest *későn ébredtek* az amerikaiak és a japánok. Bár Dél-Amerikában működik néhány amerikai autó-leányvállalat, ezek elsősorban a drága „cirkálókat" készítik, amelyeknek ott nincs nagy piacuk. A japán világcégek — a Honda, a Toyota, a Nissan — egyelőre nem jelentenek konkurrenciát az európai tőkebefektetőknek, hiszen ostromuk a dél-amerikai piacért csak nemrég kezdődött.

Nem ilyen biztosak Nyugat-Európa pozíciói Ázsiában. Ezen a kontinensen, különösen Délkelet-Ázsiában az Egyesült Államok és Japán autógyárai folytatnak egymással öldöklő versenyt. Az olcsó munkabérű országban egymás után nyílnak az amerikai és a japán gyárak összeszerelő-üzemei, hogy az itt készített — sok esetben a helyi éghajlati viszonyokhoz igazodóan átkonstruált — autókkal elárasszák a térség országait. Henry Ford II. úgynevezett „ázsiai Volkswagen-tervet" dolgozott ki, miszerint a délkelet-ázsiai Ford gyárakban gépkocsi-alkatrészeket gyártanak, amelyeket a Fülöp-szigeteken, a marivelesi kiviteli szabadzónában létesítendő nagy gyárban szerelnek majd össze. Indonéziában is a közelmúltban épült fel a Ford egyik legnagyobb gépkocsi-alkatrészt gyártó üzeme.

Japán most Dél-Vietnamba kíván autógyárakat telepíteni. A jelentős japán autógyárak, a hazainál még olcsóbb munkaerőre alapozva itt akarják délkelet-ázsiai hídfőállásukat megteremteni. A fejlődő országokban az a paradox helyzet állt elő, hogy *a gépkocsisűrűség változatlanul igen alacsony* és a gyártott autók nagy részét *exportalják*, mert a magas ár miatt azokat *a hazai piacon csak kevesen tudják megvásárolni*.

Profitszámítások

Nyugat-Európa, az USA és Japán autóiparának versengése az európai és az amerikai piacért csak közvetve érinti a fejlődő országok autógyártását. Ez úgy fejeződik ki, hogy a versenyben időlegesen háttérbe szoruló nagyvállalat fokozza tőkebefektetését a fejlődő országokba, hogy hosszabb távon ezzel pótolja a profitkiesést. A nagy autógyárak közgazdászai a jövőben sem hagyhatják figyelmen kívül a fejlődő országok olcsó munkaerejéből eredő többletjövedelmet, amely nyereségessé teszi a külföldön eszközölt beruházást.

G. Gy.—L. P.

Közös részvénytársaság Teheránban

A magyar–iráni együttműködés új lehetőségei

— *A magyar—iráni gazdasági kapcsolatok bővítése előtt nincs akadály* — mondta *dr. Bíró József* külkereskedelmi miniszter, amikor 1972 őszén Teheránban aláírta a két ország műszaki és tudományos együttműködési megállapodásának jegyzőkönyvét.

Irán széles körű gazdasági kapcsolatokra törekszik a KGST-államokkal. A gyorsan növekvő magyar—iráni áruforgalom, az ipari kooperációk sora jól beleillik az ország új ötéves tervébe, s ez magyarázza, hogy mind több iráni külkereskedő keresi fel hazánkat. Nemzetközi üzleti körökben előbb 1965-ben, majd 1968-ban keltett feltűnést a hír, hogy összesen *50 millió dolláros hitelmegállapodást kötöttünk*, s ennek keretében már eddig is jelentékeny összegben exportáltunk erősáramú és híradástechnikai berendezéseket. Újabb megállapodásunk szerint az iráni vasutaknak tehervagonokat szállítunk.

Az első kooperációk

Domokos Mátyás, a Külkereskedelmi Minisztérium főosztályvezetője elmondta, hogy exportunkban még az anyagok, acéláruk foglalják el az első helyet, de *mind nagyobb az érdeklődés gépeink és gép jellegű fogyasztási cikkeink iránt*. Az idén az elektromos és híradástechnikai berendezések szélesebb választékán kívül orvosi műszereket és vágóhidakat is exportálunk.

Behozatalunk áruszerkezete néhány esztendő alatt jócskán megváltozott. Régebben alig vásároltunk mást Iránban, mint pamutot. Ma jelentős értékben importálunk cipőt, kötöttárut, szintetikus szövetet, szárított gyümölcsöt, mazsolát.

— Különösen örvendetes — folytatta a főosztályvezető —, hogy a kölcsönösen előnyös árucserét tovább fejleszthettük, és néhány területen megszülettek az *első kooperációk*. A gyártmánymegosztás kiterjed néhány orvosi műszerre, valamint cipőipari gépekre. *Öntözési terveket és programokat* is készítünk az iráni kormány felkérésére.

Tavaly nyáron magyar—iráni *közös vállalkozás* okmányát írták alá Teheránban. Az új cég *Karkates* néven működik, alaptőkéjének 50 százaléka iráni, 50 százalékát pedig három magyar vállalat — a Tesco, a Technoimpex, valamint a Könnyűipari Gépgyártó Vállalat — birtokolja. A részvénytársaság saját feladatain kívül a magyar textilgépek és textilgépalkatrészek exportját is képviseli.

Magyar divatrajzok

A fejlődő kapcsolatok jele, hogy a minap a Duna Intercontinental Budavártermében Irán állami vállalata, az Export Promotion Center — a Magyar Hirdetővel karöltve — kiállítást rendezett, amelyen sok száz színes, divatos kötöttárut mutatott be.

Dr. Sivó Róbert, a Konsumex főosztályvezetője:

— Vállalatunk 1970-ben, mintegy próbaképpen, 140 ezer dollárért vásárolt Iránban gyermek-, női és férfipulóvereket, kardigánokat, kötött ingeket. A siker láttán arra kértük a Belkereskedelmi Minisztériumot: *emeljék fel importkeretünket*. Az idén, csupán a Konsumex 2,5 millió dollár értékű árut vásárolt Iránban, s ebből a kötöttáruk értéke csaknem másfél millió dollár.

A siker nyitja, amint *dr. M. Habiby* és *Sirous Yeganeh*, az EPC vezetői elmondták, hogy az iráni textilüzemek, a már korábban kialakult együttműködés jegyében, *kötésmintákat és divatrajzokat* kértek és kaptak Magyarországról.

B. I. G.

MAGAZIN • MAGAZIN • MAGAZIN

A szendvicspanelek hőszigetelésére eddig használt hőszigetelő anyagoknál olcsóbb a tőzeg. Ebből a Szovjetunió igen nagy tartalékokkal rendelkezik. A többi hőszigetelő anyaghoz képest a tőzeglapok tulajdonságai meglepően jók, de főleg alacsony áruk keltett nagy érdeklődést. A laboratóriumi vizsgálatok szerint a tőzeglapokkal hőszigetelt falpanelek hőszigetelése 15—20 százalékkal haladja meg az előírás szerinti értékeket. Három, összesen 9 centiméter vastag tőzeg-hőszigetelés három, 13—14 centiméter vastag ásványgyapot hőszigetelő lemezt helyettesít.

▲

Zermatt svájci falu lakói 937 szavazattal 405 ellenében állást foglaltak az ellen, hogy az autóutat a faluig kiépítsék. Az előző, 1964. évi szavazás ellenkező eredményt hozott, akkor a falu kétharmada az útépítés mellett szavazott. A közben eltelt évek alatt erősödött az emberek környezetvédelmi érzékenysége. A zermattiak öröme még nem lehet teljes, mert ez a szavazás közvélemény-kutatás volt és nem törvényerejű. Az útépítés ellen nyilvánított vélemény mégis gondolkodásra készteti a hatóságokat.

▲

A hetvenes években folytatódik a földgáz részesedésének növekedése a nyugat-európai országok energiamérlegében. A hatvanas években Hollandiában, Olaszországban és Franciaországban feltárt készletek csak mintegy 40 év múlva merülnek ki. Az EGK-országok 1971-től 1975-ig 6 milliárd dollárt ruháznak be a földgáztermelés és a csővezeték-rendszerek fejlesztésére. Az EGK hat alapító országának földgáztermelése 1985-ben 170 milliárd köbméter lesz, a felhasználás pedig 240 milliárd köbméter. A következő öt év szállításairól már most előkészítés alatt álló szerződések azt mutatják, hogy a hiányzó mennyiséget elsősorban az észak-afrikai országok (Algéria és Líbia), az északi-tengeri lelőhelyek (elsősorban Norvégia partjainál) szállítják.

Módszerek, tapasztalatok

Lehet olcsón is szervezni

Sajátos *divatjelenségek* kísérik a technika fejlődését. Sok szakember például a napi üzem- és munkaszervezéshez is számítógépet alkalmazna, holott ez nem kifizetődő, többnyire felesleges is. A technika új csodái mellett olykor megfeledkezünk a szervezés mindennapos, közismert szerszámairól. Ezért is szentelt a napokban ankétot az MTESZ szervezési és vezetési társasága az *egyszerű szervezéstechnikai eszközök* ismertetésének.

Mérés, rendszerezés

— Az üzemszervezés a termelési információk *pontos mérésével, rendszerezésével* kezdődik — mondja *Debreceni József*, a társaság egyik vezetője, az Élelmiszeripari Gazdaságkutató Intézet főmunkatársa. — Sajnos, nálunk kevesen gyártják, még kevesebben ismerik az ezekhez alkalmazható berendezéseket. Jellemző példa erre az egyébként magyar találmány, a processograp nevű termelésirányító berendezés, amit itthon alig használnak, külföldön pedig előnyösen alkalmaznak... Tavaly a Thelmes Szövetkezet kísérletként tíz, a processographnál jóval *olcsóbb*, csak egy-egy munkafolyamatot mérő műszert készített. A *Telorg I.* elnevezésű műszer bármilyen gépre kapcsolható, s különösen a maró- és esztergagépeknél használható gazdaságosan. Jelzi, hogy egy-egy művelet mennyi időt, anyagot és energiát igényel, milyen a gép kihasználtsága. Bár a műszer a BNV-n díjat nyert, a szövetkezet nem tudta valamennyit értékesíteni. Így — előreláthatólag — *abba is hagyják a gyártást*. A Telorgnál is egyszerűbb a Ganz Műszer Művekben gyártott *teljesítményregisztráló vonaliró* berendezés, amely egyszerre mér hét-nyolc azonos feladatot ellátó gépet. Bár a gép olcsó, ára mindössze öt-hatezer forint, kevés üzem vásárolta meg, pedig ahol működik — például a Budafoki Likőrgyár konyaktöltő gépsoránál —, haszna gyorsan lemérhető.

Túl egyszerű?

A termelésszervezés műszerein kívül még sokféle apró szervezési eszköz kapható, amelyeket talán éppen azért nem alkalmaznak a gyárakban, mert bonyolult berendezésekhez szokott korunkban *túl egyszerűnek* tűnnek. Ilyen a *tolótábla*, amely a normásokat, anyagkalkulátorokat, diszpécsereket kíméli meg a felesleges, hosszadalmas számolástól. Ötletes a *mágnestábla:* a különböző színű mágneses kockák az üzemi programok leírását, technológiai folyamatok ábrázolását könnyítik, a Pénzügyminisztérium szervezési intézetében alkalmaznak ilyen kirakókat. Az egyszerű szervezőeszközök nagy előnye, hogy a helyi szükségletekhez igazítva különböző területeken használhatók. Az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ például már évekkel ezelőtt kidolgozta adatainak fényluukkártyás tárolását, feldolgozását. Ezt a módszert *nem vették át* a vállalatok, pedig az anyagbeszerzést, a raktárszervezést, a személynyilvántartást *lényegesen egyszerűsíthetné*.

Még egy példa annak bizonyítására, hogy a szervezőeszközök hiánya nem anyagiakkal, hanem téves beidegződésekkel, megcsontosodott szokásokkal magyarázható. Néhány gyárban az utóbbi időben rendszeressé vált, hogy hetente az üzemvezető vagy a főmérnök végigmegy a munkahelyeken, s *a dolgozók javaslatait, panaszait, megjegyzéseit egy noteszba jegyzi*. A szemlekörút végén lediktálja tapasztalatait a gépírónőnek, majd a kész anyagot szétosztja munkatársai között. Jó módszer ez, csak kissé *hosszadalmas:* negyedannyi időbe sem telne, ha jegyzetfüzet helyett *magnetofont* vinne magával...

B. K.

POLIETILÉN ZSÁKOK

PÁRNAZSÁKOK, TALPASZSÁKOK, SZELEPES ZSÁKOK. TERHELHETŐSÉG: 50 KG-IG

	Méretek mm		
	hosszúság	szélesség	vastagság
párnazsák	900—1000	500—600	0,15—0,25
talpas zsák	670—810	562	0,15—0,25
szelepes zsák	670—900	562	0,15—0,25

Nyomtatás: egyoldalon 1—6 szín, kétoldalon 1—4 szín (összesen)

Megrendelhető:

Tiszai Vegyi Kombinát

KERESKEDELMI FŐOSZTÁLY

Leninváros, Tel.: Leninváros 4 Budapest V., Pilvax köz 2—4. Tel.: 311—969.

ÜGYEK — EMBEREK

Gyakran sok mindent ráfognak a jogra: hol azt, hogy túl merev, máskor azt, hogy túl bonyolult. Vigyázni kell az ilyen véleményekre, mert legtöbbször nem tárgyilagos megítélésről, hanem az érdekeltek előítéleteiről van szó. Emberileg sokszor érthető, hogy az érdekelt a reá vonatkozó paragrafust túlságosan érdesnek találja, vagy további kivételeket szeretne, amelyek kiskapuin át kicsúszhatna a szorításból. De ne feledjük, hogy a jog mindig *a közérdeket is* képviseli, s ne vitassuk el tőle, hogy a maga logikáját követhesse.

Lássuk az érdekkiegyenlítés sajátos jogi logikáját egy konkrét ügy tükrében. Budapesti házaspár vállalta a feleség idős nagynénjének természetbeni eltartását és havi 500 Ft járadék fizetését azzal a feltétellel, hogy beköltöznek az eltartott családi házába, annak lakásába, és megkapják a fél ház tulajdonjogát. A valóságban így is történt, de papíron csak egyszerű ajándékozási szerződés született a fél házingatlanról a házaspár javára.

Ahol nem tiszta lappal játszanak, ott ritkán végződik békésen a parti. Alig telt el két év, a felek között a viszony megromlott, az idős eltartott pert indított a szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt. A végső döntést már nem tudta kivárni; helyére a törvényes örökösök léptek a perbe.

A jog alapállása ilyen szereposztás mellett is igen egyszerű. A szóban levő ajándékozási szerződés valójában egy tartási megállapodást leplez; színlelt szerződés, ezért semmis. De a rosszul csomagolt áru is megromlott: magát a tartási megállapodást sem lehet érvényesnek elfogadni, mert a felek annak leglényegesebb feltételeit sem foglalták írásba, ezáltal a kötelező hatósági jóváhagyást és ellenőrzést is meghiúsították.

Itt jön a jog igazságra törő — következetes, s ha kell, kemény — logikájának jól megragadható szerepe. A törvény kimondja, hogy *érvénytelen szerződés* esetében *a szerződés előtti helyzetet kell visszaállítani.* Mit jelent ez az adott esetben? Az örökösök megkapják a vitás fél házat. De azzal együtt az eltartott hibáját és kötelezettségét is „megörökölték": kötelesek a havi 500 Ft-ot és a természetbeni tartás ellenértékét az eltartóknak visszafizetni. Bizony, ez tetemes summa. Az eltartó házaspár pedig, akik eddig nyugodtan laktak — mint hitték — a „sajátjukban", kötelesek havi 200 Ft. az új lakásügyi jogszabályokat követően pedig havi 600 Ft lakáshasználati díjat az örökösöknek mint háztulajdonosoknak megfizetni. Ez sem csekélység.

De mit szóljunk akkor, ha az adott esetben bármelyik fél a jog „keménységére" hivatkozva panaszkodik, méltányosabb megoldást igényel? Az elszámolás elvein és meghatározott rendjén egyik fél javára sem lehet változtatni; ez nyilvánvalóan a másik fél rovására menne. Nyomós egyéni körülményeket legfeljebb a fizetési feltételek — határidő, részletek — megállapításánál lehet figyelembe venni. Ha ezen túlmenően bármelyik fél további kedvezményre vagyis a jog logikájának megakasztására törekedne: ezt már úgy kell megítélnünk, mintha egy hibásan taktikázó sakkjátékos a parti végén azt igényelné, hogy a bástyájával „méltányosságból" átlósan is üthessen.

J. B.

BODOR MIKLÓSNAK, Kiskunfélegyházán élő festőművésznek Petőfi-emlékek az Alföldön című grafikai tárlata nyílt meg tegnap a helyi Kiskun Múzeumban.

FÖLDRENGÉS RÁZTA MEG szombaton Nicaragua fővárosát, Managuát. A két közepes erősségű földmozgás ezúttal nem okozott jelentősebb károkat.

13—18 fok

A várható időjárás ma estig: időnként felhősödés, néhány helyen átfutó eső. Több helyen élénk északi, északnyugati szél. A várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet plusz 1, plusz 6 fok, a legmagasabb nappali hőmérséklet 13—18 fok között lesz.

A Duna vízállása tegnap Budapestnél 356 centiméter volt.

Könyvvásár féláron

Csúcsforgalom a könyvesboltokban

Új köntöst öltöttek ezekben a hetekben a könyvesboltok kirakataiban sorakozó könyvek: fehér papírcsík feszül a derekukon, régi és új árukat hirdetve.

Félidejénél tart a március 26-tól április 7-ig meghirdetett könyvvásár, melynek során többszáz könyv féláron vásárolható meg. *A könyvbarátok kihasználják az alkalmat könyvtáruk fejlesztésére,* legalábbis erre vall, hogy *a nap minden órájában csúcsforgalmat bonyolítanak le* a könyvesboltok.

A Szent István körúti Magvető Könyvesbolt vezetője, *Lévai Sándorné* alig tud utat törni a böngészők tömegén, hogy leemelje a polcokról a legkeresettebb könyveket. (Már amelyek megmaradtak az olvasók első rohama után.)

— *Az ifjúsági és az ismeretterjesztő könyvek a legkapósabbak* — mondja, címeket idézve — *Noszov:* Nemtudomka a holdon, *Kästner:* Emberke meg a kislány, *Balázs Béla:* A hét királyfi, *Janikovszky Éva:* Málnaszörp és szalmaszál, *Bálint Ágnes:* Szeleburdi család. Az *ismeretterjesztő könyvek közül Kisfaludi Strobl Zsigmond:* Emberek és szobrok, valamint *Lyka Károly:* Vándorlásaim a művészetek körül című könyve a legkeresettebb.

Az ötvenszázalékos árleszállítás nem von le semmi a könyvek értékéből. *Nem az elavult, eladhatatlan olvasmányok piacra dobásáról van szó.* Sőt, az idegenforgalmi szezon előtt időszerű beszerezni például a Budapest, a Magyarország, a Balaton című, reprezentatív képanyaggal ellátott *útikönyveket,* vagy az Olaszország, Nyugat-Európa, Ausztria közútjain eligazító autótérképeket. Mert ezek is féláron kaphatók. Fogynak is szép számmal.

— Legalább *kétszer akkora az érdeklődés,* mint egyébként — mondja az üzletvezető —, de ez nem a kassza bevételében tükröződik. A kedvezményes ár legfeljebb *több könyv megvásárlására inspirálja vevőinket.* A Lékai János Hajózási Szakközépiskola és a Huba utcai vendéglátóipari technikum vezetői például most szerzik be nálunk az évvégi jutalmazásokra szánt könyveket. Ugyanezért az összegért kétszer annyi könyvet tudnak vásárolni.

A Kossuth Lajos utcai Egyetemi Könyvesboltban is az ismeretterjesztő könyvek a legkeresettebbek. *Pápay Gáborné* boltvezető már számokat is említ: *az árleszállítás első hetén csak a kedvezményes árú könyvek 150 ezer forint értékben fogytak;* ez megfelel egy átlagos hét forgalmának.

Ebben az üzletben a leszállított árú könyvek mellett a teljes árú könyvek közül is sok talál gazdára. Aki bejön ide, kedvet kap a vásárlásra. Az ismeretterjesztő műveken kívül szépirodalmi és tankönyvekből fogy a legtöbb. Az eredetileg elég drága fotóalbumok és lexikonok iránt különösen nagy az érdeklődés.

S mert *a vevők többsége a kispénzű fiatal korosztályból áll, a könyvvásár elsősorban az ő javukat szolgálja:* hozzáférhetőbbé teszi számukra is a művészileg értékes, magasabb árú könyveket.

A könyvesboltok nem szünetelő csúcsforgalmának ez is a titka.

H. V. A.

A MAGYAR PARTIZÁN SZÖVETSÉG küldöttsége Tömpe István alelnök vezetésével a Német Szövetségi Köztársaságban működő Reichsbundnak, hadirokkantak szövetségének meghívására tett láttogatásról visszaérkezett az NSZK-ból.

KERTMŰVÉSZET A FESTÉSZETBEN *címmel a Magyar Nemzeti Galéria rendezésében vasárnap Nyírbátorban, a Báthori István Múzeumban nyílt kiállítás.*

TÖBB EZER FÁCÁNCSIBÉT nevelnek a Balaton-felvidéki Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság fácánkeltető telepén, Fenékpusztán. Néhány éven belül 10—12 ezres állományt alakítanak ki a lápvidéken.

ÜDÜLŐTELEPET ALAKÍTANAK KI Gyulától 7—8 kilométernyire a Fekete-Körös-parti városerdőnél. Eddig 200 nyaraló épült fel. Az üdülőtelep fejlesztésére intéző bizottság alakult.

ÖSSZEOMLOTT EGY KÉTEMELETES HÁZ az Ohio állambeli Cincinnatiban, szombaton éjjel egy eddig tisztázatlan eredetű robbanás következtében. Hárman meghaltak, heten megsebesültek. A ház romjai több embert maguk alá temettek, kiszabadításukra több mint 100 tűzoltót rendeltek ki.

SZÖVŐÜZEMET ÉPÍT a Tolna megyei Hőgyészen a helyi Vegyesipari KTSZ. Az első ütemben elkészült az üzemcsarnok, ahol törülközőket, felmosóruhákat szőnek. Június végéig a szociális helyiségek is elkészülnek.

KÉT RIVÁLIS GENGSZTERBANDA tagjai szombaton egy marseilles-i bár előtt tüzet nyitottak egymásra. Négyen meghaltak, ketten pedig életveszélyesen megsebesültek. A gyilkosok a rendőrök megérkezése előtt eltűntek.

ÜZEMTÖRTÉNETTEL FOGLALKOZÓ AKTIVISTÁK képzésére tanfolyam indult a Fővárosi Művelődési Házban. Az előadássorozat hallgatói megtanulják, hogyan kell összegyűjteni a vállalati történet összeírásához fellelhető dokumentumokat, miként kell az anyagot rendszerezni.

KÁBÍTÓSZER-CSEMPÉSZÉSRE HASZNÁLT négy repülőgépet foglalt le a mexikói rendőrség. A gépeket az Egyesült Államokkal határos Sonora tartomány sivatagos vidékén, két titkos leszállóhelyen fedezték fel.

A CANNES-I FILMFESZTIVÁLRA a magyar játékfilmek közül az idén a Fotográfia, a Forró vizet a kopaszra és a Petőfi '73 című filmek kiküldését kérte a fesztivál igazgatósága.

ELSÜLLYEDT egy dél-koreai teherszállító hajó röviddel azután, hogy összeütközött egy 199 tonnás japán hajóval. Matsuyama közelében, vasárnap reggel. A 390 tonnás koreai hajó 12 tagú legénységét a japán hajó fedélzetére vette.

A XVI. ALFÖLDI TÁRLAT nyílt meg tegnap Békéscsabán, a Munkácsy Mihály Múzeumban. A kiállításon 99 alkotóművész 230 alkotása látható. Az ünnepi megnyitót dr. Haraszty János, a Békéscsabai városi Tanács elnöke tartotta.

A GÖCSEJI FALUMÚZEUM tegnap ismét megnyitotta kapuit. A téli hónapokban felépítettek egy olajütő malmot, elkészült a több mint 200 éve ott álló vízimalom felvonóhídja. A falumúzeum szomszédságában az Országos Olajipari Múzeum is vasárnaptól fogadja az érdeklődőket.

A NÉMETKÉRI VEGYESKAR fennállásának 10 éves jubileumát ünnepelte tegnap. A német nemzetiségű Tolna megyei község új művelődési házában rendezett ünnepségen átadták a Kórusok Országos Tanácsának kitüntető jelvényét.

SZEMLÉT TARTOTTAK vasárnap Bács-Kiskun megye ornitológusai a ritka madarak költőhelyein. Számba vették a fészkeket, hogy a költés idején meg tudják védeni a madarakat. Az utóbbi években ugyanis megszaporodott a tojásgyűjtők tábora, akik kirabolják a fészkeket.

HOVÁN JÓZSEF, az illegális KIMSZ egykori megyei titkára emlékére szülőfalujában, a Nógrád megyei Mizserfán tegnap koszorúzási ünnepséget tartottak. A koszorúzás után az új KISZ-tagok ünnepélyes fogadalomtételére került sor.

TORNADÓ SÖPÖRT VÉGIG szombaton éjjel Georgia államban. Ketten életüket vesztették, több mint 170-en megsérültek. Az erős szélvihar fákat csavart ki és villamos vezetékeket szakított le. Súlyos anyagi károk keletkeztek.

Kettős jubileum Oroszlányban

Kettős ünnepséget tartottak vasárnap az oroszlányi XVII-es akna dolgozói. 25 évvel ezelőtt gördült ki az első csille szén az aknából, és most nyolcadszor nyerték el az Élüzem címet. Az ünnepségen *Skobrák Ferenc,* a bánya üzemvezető főmérnöke elmondta, hogy a 25 év alatt több mint nyolcmillió tonna szenet küldtek felszínre.

A jubileumi ünnepségen *Seregi János,* az Oroszlányi Szénbányák igazgatója köszöntötte az üzem dolgozóit. Két miniszteri kitüntetést adott át, és Kiváló dolgozó jelvénnyel jutalmazta azokat, akik 25 éve az üzemben dolgoznak.

Halálos balesetek

Szabó Zsolt ipari tanuló Rudabányán személygépkocsival elütötte Dienes Attila 4 éves rudabányai kisfiút, aki a helyszínen meghalt. Az ügyben vizsgálat indult.

Pomáz községben Ceglédi Barna, 19 éves szentendrei lakatos motorkerékpárjával egy ház falának ütközött, és sérüléseibe belehalt. Az eddigi megállapítások szerint Ceglédi Barna nem vette figyelembe az útviszonyokat, és a túlzott sebesség okozta halálát.

Több mint tréfa!

Úgy tűnik, rosszul értelmezem a BKV utazási feltételeit. Két hete megírtam: gyerekkocsival csak akkor szabad felszállni járműveikre, ha a gyerekkocsi összecsukható. Azóta kitavaszodott, megfelel immár a sportkocsi is a négyhónapos gyereknek — irány a Városliget, trolibusszal.

Legyünk precízek, akár egy szabályzat: tegnap 16 óra 25 perckor, a Bajcsy-Zsilinszky út—Rudas László utca sarki megállóban felteszem a sportkocsit a csaknem üres, 551-es számú 71-es trolira, majd fél lábbal a lépcsőn állva segíteni próbálok a feleségemnek, akinek egyik karján a négyhónapos, a másikon pedig a 21 hónapos gyerek. Ekkor a jármű vezetője, minden jelzés nélkül karomra-lábamra csukja az ajtót, a troli elindul, majd csak a vészcsengő hangjára áll meg néhány méter után. A fiatal vezető komótosan kinyitja fülkéje ajtaját és kiszól: „Nem elég, hogy szabályellenesen gyerekkocsit akar szállítani a járművön, készakarva akadályozza az ajtó becsukását és még a csengőt is nyomja?!"...

Egy megállónyira a Marx téri végállomás, ott felszólítom: jöjjön az indítófülkébe, hogy tisztázhassuk a történteket. Válasza: „Tűnjön innen, amíg szépen mondom! Vagy akar valamit? Megkaphatja!"... Epilógus: glosszaírás helyett a BKV Akácfa utcai központjában szerettem volna mindezt elmondani, ám az ottani fődiszpécser közölte: más a dolga, vasárnap náluk nincs panaszfelvétel.

Történt április elsején. De nem áprilisi tréfa volt!

F. T.

A magyar nyelv hete

A magyar nyelv hetének idei eseménysorozata április 16-án ünnepélyesen Salgótarjánban nyílik. Az országos központi rendezvény programjából érdekességnek ígérkezik *Lőrincze Lajos* Édes anyanyelvünk ankétja. Az állami díjas nyelvész szocialista brigádokkal, pedagógusokkal beszélget a magyar nyelvhelyességi kérdésekről. *Így beszél a nógrádi ember* címmel *Imre Samu* tart előadást, *Deme László* az anyanyelv és a gondolkodás kapcsolatát vizsgálja. *Németh G. Béla* pedig *Madách* nyelvét elemzi.

Budapesten a Kossuth Klubban is több érdekes program ígérkezik. A műszaki nyelvművelésről egy kis konferenciát tartanak. *Karinthy Ferenc* író, *Kovalovszky Miklós* nyelvész részvételével a budapesti nyelvről rendeznek vitát. A köszönés és a megszólítás helyességéről *Éder Zoltán* beszél, *Szathmári István* pedig *Petőfi* nyelvéről tart előadást. A rádió is gazdag nyelvészeti műsorra készül. Részletek hangzanak el *Bánffy György* Ékes-érdes anyanyelvünk című nagy sikerű pódiummműsorából. Éder Zoltán *Illyés Gyula* írói nyelvéről értekezik.

Megjelent a

MŰVÉSZET

márciusi száma!

A tartalomból:

Németh Lajos:
Kondor Béla művészi világa

Melocco Miklós:
Kondor Béla halotti maszkja

10 színes
Kondor Béla reprodukció

Hozzászólások a desingvitához

Kapható minden hírlapárusnál

Ára: 12,— Ft

AZ ÜNNEPRE VALÓ TEKINTETTEL MÉG MA VEGYE MEG

ÁPRILIS HAVI ELŐFIZETÉSES LOTTÓSZELVÉNYEIT!

Tíz esztendő

A KGST pénzügyi kapcsolatai

Tíz esztendeje alakult meg a KGST valuta- és pénzügyi állandó bizottsága, amely ezen a héten Budapesten tartja 24., ünnepi ülésszakát. A KGST-ben a szocialista nemzetközi munkamegosztás színvonalának emelésére 1963-ban állandó bizottságok alakultak, azzal a céllal, hogy a szakterület sajátos gazdasági, technikai feltételeihez a legjobban igazodó együttműködési módszereket és formákat alakítsanak ki. Ezért jött létre a valuta- és pénzügyi bizottság is. A KGST-tagállamok pénzügyminiszterei e fórumon rendszeresen megtárgyalják a szocialista országok valutáris, pénzügyi kapcsolatait és kijelölik a soron következő, megoldásra váró feladatokat. A bizottság időszakonként ülésező testület, amelynek munkáját több szinten készítik elő (szakértői, bankelnökhelyettesi, pénzügyminiszter-helyettesi üléseken stb.). A koordináló, szervező és titkársági feladatokat a KGST valuta- és pénzügyi osztálya végzi.

Közös pénzintézetek

Fő feladata a bizottságnak a KGST-tagállamok közötti valutáris és hitelkapcsolatok állandó tökéletesítése, a gazdasági együttműködés pénzügyi feltételeinek mind jobb biztosítása, a valuta- és pénzügyi mechanizmusok továbbfejlesztése. Ennek érdekében a KGST-tagállamok 1964. január 1-vel megteremtették a sokoldalú elszámolások rendszerét és megszervezték a Nemzetközi Gazdasági Együttműködés Bankját. E bank a KGST-tagállamok *közös pénzügyi intézménye*, amely lebonyolítja a tagországok sokoldalú elszámolásait és más kereskedelmi jellegű bankfunkciókat is betölt. Ettől az időponttól kezdve a KGST-tagországok a transzferábilis rubelt használják egymásközti elszámolásaikra. A transzferábilis rubel nem azonos egyik tagállam pénzével sem, kibocsátásának alapja a KGST-országok közötti gazdasági kapcsolat. A transzferábilis rubel eddig nem öltött bankjegyformát és nem került forgalomba a nemzetközi pénzpiacon. A KGST-tagállamok közötti külkereskedelemben a transzferábilis rubel az *ár* valutája, a Nemzetközi Gazdasági Együttműködési Bank rövid és középlejáratú *hiteleinek* pénze. Vásárlóereje a KGST külkereskedelmi árak függvénye és nincs közvetlen kapcsolatban a tagállamok exportjának, importjának nemzeti értékelésével.

A KGST-bankrendszer második intézménye: a *Nemzetközi Beruházási Bank* 1971-ben kezdte meg működését. E pénzügyi intézmény feladata, hogy a tagállamok beruházásaihoz hosszú lejáratú hiteleszközökkel segítséget nyújtson. A bank létrehozásával tovább bővül a transzferábilis rubel felhasználási lehetősége.

A komplex program alapján

A KGST-tagállamok valutáris és pénzügyi kapcsolatainak fejlesztésében is *fordulópontot* jelent a KGST XXV. ülésszakán elfogadott *komplex program*. A program feltételezi, hogy a jövőben a gazdasági és pénzügyi folyamatokat új módon, tágabb értelmezésben közelítsük meg, s mind korszerűbb módszereket és formákat válasszanak a gazdasági integráció elmélyítéséhez. E munka fontos jellemzője a *komplexitás*, amely megköveteli az együttműködés tökéletesítését szolgáló tevékenységek egyidejűségét és szoros összehangoltságát. Ennek megfelelően a komplex program valutáris fejezetében rögzített teendők, amelyek új jellegű, bonyolult feladatok megoldására késztetik a tagállamok pénzügyi szakértőit, elméleti közgazdászait, *szorosan összefonódnak a tervezőmunkában való együttműködéssel, a tudományos és technikai kooperációval, az árak szférájában hozandó intézkedésekkel.*

A valutáris és pénzügyi kapcsolatokban az integrációs munka arra összpontosul, hogy a KGST-országok gazdasági kapcsolataiban — az értéktörvény működésének feltételeit felismerve, azt gazdasági emelőként alkalmazva —, tökéletesítsék a valutáris és pénzügyi mechanizmust. Bonyolult feladat ez, mert a történelemben szocialista közös valuta nem volt, nem lehet az eltérő jellegű, belső pénzügyi mechanizmusok automatikus kiterjesztésének törekvésével előbbre jutni, s nem lehet természetesen a tőkés világgazdaságban szerzett tapasztalatokat sem közvetlenül felhasználni.

A bizottság, a KGST valutáris és pénzügyi mechanizmusának tökéletesítésén fáradozva, a transzferábilis rubel további *megerősítésére*, felhasználási körének *bővítésére* törekszik.

Rendkívül felelősségteljes és nehéz feladat ez, mert a problémák elméletileg sincsenek még kellően tisztázva. Az sem tisztázott például: miként lehet és kell a gazdasági reálfolyamatokat, illetve a pénzügyi folyamatokat nemzetközi méretekben tervezni, összehangolni, biztosítva a közös érdekeltséget és a kiegyensúlyozott gazdasági fejlődést.

A valutáris és pénzügyi együttműködés tíz évében elért eredmények biztos alapot teremtenek e bonyolult feladatok sikeres megoldásához, a KGST komplex programjában előirányzott célok megvalósításához.

W. I.

Amerika fűtőanyaggondjai

Energiariadó

Nixon elnök drámai hangú üzenetet intézett a kongresszushoz, amelyben több intézkedés meghozatalát javasolja az Egyesült Államokban várható *energiaválsággal* kapcsolatban. A világ lakosságának 6 százaléka él az USA-ban, ám ez az ország a föld energiatermelésének 33 százalékát használja fel.

Becslések szerint az Egyesült Államok kőolajkészlete 10, földgáztartalékai pedig 11 évre elegendőek. A 450 ezer tonna uránium 13, az 1,5 trillió tonnás szénkészlet pedig 500 évre nyújt elegendő energiát. *A szén kivételével* tehát az Egyesült Államok *igen rosszul áll* az energiahordozókkal, a szénkitermelést viszont környezetvédelmi és gazdaságossági okokból *néhány évvel ezelőtt jelentősen csökkentették.*

Nixon energiaüzenetét megelőzően több *tanulmány* készült a várható energiakrízisről. Az Egyesült Államok olajimportja jelenleg napi 2,9 millió barrel (egy barrel hozzávetőleg 149 liter), s a bevitel 1980-ig napi 12 millióra növekedhet, még abban az esetben is, ha a gazdag olajmezőkkel rendelkező Alaszkát is bekapcsolják az amerikai olajellátásba.

A szövetségi energiabizottság szerint az Egyesült Államok földgázszükséglete 1975-ben napi 2 millió barrel kőolajnak felel meg, 1985-ben pedig 7 millió barrelnek. A nyersolaj importja az idén körülbelül *2,5 milliárd dollárjába* kerül az USA-nak. 1980-ban a behozatal értéke már eléri a 10 milliárd dollárt. A tanulmányokból kitűnik, hogy az USA saját energiaellátásában *különös hangsúlyt ad az importnak.* Az a legvalószínűbb, hogy a jövőben az amerikai kőolajbevitel legnagyobb része Szaúd-Arábiából, Iránból és a Perzsa-öböl országaiból származik, ugyanis ez a térség rendelkezik jelenleg a tőkés világ *legnagyobb kőolajkészletével.*

Import útján kell gondoskodni a *kielégítő földgázellátásról* is. Algéria és az Egyesült Államok a közelmúltban kötött megállapodást *a világ legnagyobb földgáz-cseppfolyósító üzemének* létesítéséről Arzewben. Az arzewi földgáz-cseppfolyósító napi kapacitása 200 ezer barrel kőolajnak, illetve 49 ezer tonna szénnek megfelelő földgáz lesz. A tervek szerint a termelés 1976 áprilisában kezdődik, az üzem 1977 közepén éri el *teljes kapacitását.* Az algériai nyersanyag jelentősen hozzájárul az amerikai földgázhiány mérsékléséhez és csökkenti a környezetszennyező hatásokat is: kevésbé szennyezi a levegőt kéndioxiddal, mint az olaj- vagy széntüzelésű erőművek. Természetesen az energiahordozók várhatóan növekvő importja *tovább rontja* az Egyesült Államok amúgy sem kedvező fizetési mérlegét.

Az energiagondok megoldásában az Egyesült Államok gazdasági szakemberei jelentős szerepet szánnak az *atomenergiának.* Jelenleg az amerikai energiatermelésnek *mindössze 1 százaléka* a nukleáris energia, 1985-ben viszont a tervek szerint a fűtő- és hajtóanyagok 13 százaléka lesz nukleáris eredetű. Ezzel kapcsolatban érdemes megjegyezni, hogy az Egyesült Államok atomenergia-iparának kapacitáskiépítése *igen lassan halad.* Az elmúlt 4—5 évben környezetvédelmi és biztonsági okokból összesen 27 millió kilowatt kapacitású atomerőmű építését *szüntették meg.* Hosszú távon tehát valamiféle kompromisszumot kell találni a környezetvédőknek és az energiaügyi szakembereknek, ha meg akarják akadályozni az energiaválság *elmélyülését.*

Az amerikai elnök a kongresszushoz küldött üzenetében bejelenti, hogy a fenyegető fűtőolajhiány megakadályozására *eltörölte a kőolaj és a kőolajtermékek importvámját.* A jövőben tehát az Egyesült Államokba *vámmentesen* érkezhet a nyersolaj és valamennyi származéka. Egyúttal *megszűnt a bevitel útjában álló mennyiségi korlátozás is.* Az üzenet hangsúlyozza, hogy az USA-nak az elkövetkező években törekednie kell *az importfüggőség csökkentésére.* Ennek érdekében ösztönzik a belső olajkitermelést és az olajfinomítók építését. Pótlólagos ösztönző, hogy az újonnan épített olajfinomítók a működés első öt évében a finomítandó nyersolaj háromnegyedét *illetékmentes import útján* szerezhetik be. Az elnöki üzenet felszólítja a kongresszust, hogy tegyen lépéseket a földgáztermelés útjában álló korlátozások eltörlésére és *a jelenlegi árrendszer módosítására.*

Nixon felhívta a figyelmet, hogy fokozni kell az erőfeszítéseket az energia új forrásainak feltárására és ezek hasznosításának *tökéletesítésére*, mindenekelőtt az atomenergia-iparban. Növelni kell a *mélyvízi kikötők* számát, ugyanis a kőolajimportot lebonyolító szupernagyságú tartályhajókat csak az ilyen kikötők képesek fogadni. Nagyobb *energiatartalékokra* van szükség, mert a jelenlegi tartalékkészletek *mindössze öt napra (!) elegendőek*, és az import esetleges fennakadása súlyos helyzetet idézhet elő.

A belső intézkedésekkel egyidejűleg az USA nemzetközi téren is igyekszik jó előre biztosítani energiaszükségletét. *Simon*, az amerikai kormány olajpolitikai bizottságának elnöke kijelentette, hogy az évtized hátralevő időszakában nagy mennyiségben lesz szükség külföldi olajra *„függetlenül attól, honnan származik"*. A nagy olajtermelő tőkésországok azonban — elsősorban a Közel-Keleten — egyre gyakrabban hangoztatják, hogy az Egyesült Államok energiagondjain *csak bizonyos politikai feltételek mellett* hajlandók segíteni.

G. Gy. — P. L.

MAGAZIN • MAGAZIN • MAGAZIN

Nem utópisztikus álom, hanem a kényszerítő szükségszerűség vetette fel az Egyesült Államokban azt a gondolatot, hogy a mindinkább növekvő ivóvízhiányt a sarkvidék jéghegyeiben elraktározott vízből lehetne pótolni. Az USA a világ legnagyobb vízfogyasztója: a napi felhasznált mennyiség mintegy hárommilliárd köbméter. A természetes források azonban már nem tudják kielégíteni e szükségletet. Most hatalmas vízvezetékhálózat építését tervezik, amely Alaszkából az USA nagy gyűjtőközpontjaiba szállítaná a vizet. Emellett nagy figyelmet szentelnek ama elgondolásnak is, miszerint a sarkvidék jéghegyeit leúsztatnák a délnyugati partvidék vízben szűkködködő településeihez. A jéghegyeket acélkötelekkel egymás után sorba terelnék és így vontatnák.

▲

A jelenlegi ötéves terv folyamán majdnem 50 ezer négyzetméter kereskedelmi eladótér épül Prágában, ami 25 százalékos növekedés a jelenlegi állapottal szemben. Új 12—21 ezer négyzgetméteres áruházak épülnek a Köztársaság téren és a Nemzeti úton. A földalatti villamos építésével kapcsolatban Prága központjában körülbelül 3000 négyzetméterrel csökken az üzlethálózat eladóterülete. Ennek ellensúlyozását szolgálja majd az városi vásárcsarnok rekonstrukciója. Az új csarnok Csehszlovákia legnagyobb élelmiszeráruházó helye lesz.

▲

A hetvenes évek élelmiszeripari forradalmát liofilizálásnak nevezik. Ez a forradalom még a kezdet kezdetén tart ugyan, de kétségkívül nagyobb hatású lesz, mint korábban a konzervgyártás, majd később a gyorsfagyasztás volt. A liofilizálás során az élelmiszer megőrzi eredeti tulajdonságait, holott térfogata minimálisra csökken. Olaszországban máris sikereket értek el e módszerrel. Szicíliában, a nagy melegek és a hosszadalmas szállítás miatt a gyümölcsök igen gyorsan romlanak. Az AGROFIL-cég előbb csak narancsot liofilizált, majd áttért a hús és más mezőgazdasági termékek ilyen tartósítására is. A liofilizálás folyamán a friss terméket mínusz 45—60 fokra hűtik le, majd a vákuumos kezelés után semleges gázzal kivonják nedvességtartalmát. Az így kezelt termék nem veszíti el vitaminjait és vízzel keverve visszanyeri eredeti ízét.

▲

Az Egyesült Államokban a közúti jelzőtáblák alkalmazását fokozatosan megszüntetik. A jövőben csupán a fényjelzéseket tartják fenn, míg a jelzőtáblák helyett színes útburkolatot alkalmaznak. A tapasztalatok szerint a gépkocsivezetők figyelmét jobban felkelti az élénk színű burkolat.

▲

Moszkva külvárosában rövidesen befejezik egy óriás tejüzem építését. A túlnyomó részben önműködő gépsorokon naponta 720 ezer kilogramm tejet dolgoznak majd fel. Automaták szállítják a késztermékeket a raktárakba, valamint az expedíciós helyiségekbe.

▲

Leningrádban egyre népszerűbbek lesznek azok az éttermek, amelyeket ódon stílusban rendeztek be, s ahol régi ételeket kínálnak. A vendégek szívesen járnak ezekbe az éttermekbe, a forgalom napról napra emelkedik. Az éttermek dolgozói könyvtárakban, régi könyvekben keresnek recepteket, hogy még változatosabbá tegyék az étlapot.

▲

Megkezdődtek Peking első felhőkarcolójának alapozási munkálatai. A húszemeletesre tervezett szállodai épülettömb a főváros legmagasabb épülete lesz. Az új építkezések a város szívében, a Menynyei Béke Kapuja térhez közel fekvő Peking Hotel kibővítésének keretében folynak. Az új szálló terveit még nem hozták nyilvánosságra, de befogadóképessége a jelenlegi 340 szobával szemben, állítólag a kétszerese lesz. Az eredeti épület egyik szárnyát lebontják, helyet csinálva az új számára. A hotel Peking két leghíresebb főútvonalának, a várost két részre osztó Örök Nyugalom sugárútnak és az üzleteiről híres Vang Fu-csingnak a kereszteződésénél áll. Amikor kész lesz, az épületből csodálatos kilátás nyílik a Tiltott Város aranysárga fajansszal borított tetőire.

A „Ki mit tud a Szovjetunióról" című pályázat sorsolása

Az Állami Könyvterjesztő Vállalat és a Mezsdunarodnaja Knyiga által meghirdetett „Ki mit tud a Szovjetunióról?" című kétfordulós játék sorsolásának nyertesei:

Főnyereményeket:

ROSSZIJA TÁSKARÁDIÓ: Csáki Gézáné Szombathely, Cipőgyár
FERFIKARÓRA: Osgyáni Béláné Budapest
NŐI KARÓRA: Molnár Ernőné Szombathely
BOROSTYÁN EKSZER: Juhász Katalin Szombathely, Szakács Jánosné Győr

Művészeti albumokat nyertek:

Erdős Eszter Ráckeve, Nagy László Verpelét, Bukta Zoltán Budapest, Emsperger Ferenc Budapest, Maurer Ferencné Szombathely, Bukta Antalné Budapest, özv. Dávid Imréné Budapest, Fodor András Budapest, Bozó István Tata, Juhász Lajosné Tata, Molnár József Győrvár, Holler Károlyné Szombathely, Kovács Lajos Budapest

Hanglemezt nyertek:

Simó Gáspár Budapest, Molnár Sándor Budapest, Lele Ilona Szeged, ifj. Palágyi Mihály Budapest, Nékánz Krisztina Pécs

100,— Ft-os könyvutalványt nyertek:

Mile Endre Szolnok, Andai István Miskolc, Kovács Ibolya Budapest, Szeleczki István Debrecen, Vámosi Gábor Győrság

Orosz kölnit nyertek:

Bánszegi Erzsébet Gencsapáti, Nagy Miklós Szombathely

A budapesti nyertesek nyereményüket átvehetik az Állami Könyvterjesztő Vállalat propaganda osztályán (Budapest V., Deák Ferenc utca 15.).

A vidékiek nyereményét postára adtuk.

ÜGYEK — EMBEREK

Az üzemi balesetek megelőzése, hátrányos következményeinek megszüntetése érdekében rendszerünk mintaszerű pontossággal és mély emberséggel rendelkezik. Az egyik alapvető szabály kimondja, hogy a dolgozó életének, egészségének vagy testi épségének a munkaviszony keretében történt megsértése esetén a vállalat *a dolgozó teljes vagyoni kárát*, így — egyebek között — a sérelem folytán elmaradt jövedelmét is köteles megtéríteni. Világos és igazságos szabály; szinte érthetetlen, hogy egyes esetekben milyen nehézségek árán jut érvényre.

Az egyik ilyen ügy előzményei messzire nyúlnak vissza. 1961-ben a fejtőkálapácsnál dolgozó segédvájár gépjavítás közben megsérült. A jobb szemébe fúródott vasszilánkot azonnali műtéttel eltávolították, de még hosszabb ideig betegállományban volt. A munkába visszatérve alacsonyabb bérű külszíni munkát vállalt, nem kért kártérítést.

A sérült szem vissza-visszatérő izgalmi állapota azonban évek múltán zöldhályogot okozott. A szomorú végeredmény: a dolgozó jobb szemére teljesen megvakult, bal szemén pedig nagyfokú látásélesség-csökkenés következett be. Ezért 1971-ben rokkantsági nyugdíjba helyezték.

A baleset áldozata már az újabb táppénzes állományba kerülése idején a vállalathoz fordult, kérte a balesetből eredő kárainak a megtérítését. A vállalat, majd annak munkaügyi döntőbizottsága azonban az igényt elévülés (!) címén elutasította: a baleset óta eltelt a 3 éves munkajogi elévülés. Ez nem téves értelmezés, nem lélektelen ügyintézés. Több annál: tudatos embertelenség a felelősség elhárítása érdekében.

Az ügyben eljárt járásbíróság helyrehozta ezt a durva törvénysértést. Abból indult ki, hogy a nyugdíjazáskor a dolgozónak új, önálló igénye keletkezett, amely nem évült el. Ezért ettől az időponttól olyan összegű járadék illeti meg, amely kiteszi a nyugdíja és az átlagkeresete közötti különbözetet. Ennek kiszámításánál alkalmazásra került egy másik fontos szabály is. Eszerint, ha a lényeges körülményekben változás következik be — így különösen, ha változik a balesetet szenvedett egészségi állapota, vagy *bérrendezés folytán a hasonló munkakörben dolgozók munkabére* —, mind a vállalat, mind *a dolgozó kérheti a kártérítés módosítását*. Bizonyítást nyert, hogy az adott vállalatnál az átlagbérek évente 2,4 százalékkal növekedtek. A bíróság ezért a járadék kiszámításánál a segédvájári munkakörben foglalkoztatott dolgozók megemelt keresetét vette alapul.

A Legfelsőbb Bíróság most nyilvánosságra hozott iránymutató határozata még ennél is magasabbra emelte a mércét. Rámutatott, hogy nem elegendő a vállalati átlaggal számolni. Külön vizsgálni kell azoknak a segédvájároknak a keresetnövekedését, akik már 1961-ben a felpereshez hasonló munkakörben dolgoztak. Ebben az iránymutatásban nyilvánvaló a segítő szándék. De nem elvtelenül és nem mindenáron, hanem a tényekhez igazodóan, a törvényeknek megfelelően.

Ez a döntés most különösen időszerű és jelentős. Magas szintű döntések alapján *a munkások és a közvetlen termelésirányítók* széles köre részesült jelentős béremelésben. Ez egyben jogalapot ad arra is, hogy azok a baleseti járadékosok, akik annak idején hasonló munkakörben dolgoztak — a körülmények változására való hivatkozással —, a vállalattól járó kártérítés összegének felemelését kérhessék. De *igényeljék is* (!), mert itt nincs automatizmus.

Akik pedig ezeket az újabb igényeket a vállalatoknál elbírálják, remélhetőleg a közelmúltban igen gondosan lebonyolított béremelések szellemében járnak el. Mert itt is tudatában kell lenni annak, hogy nemcsak világos törvényi rendelkezések végrehajtásáról van szó, hanem egyben alapvető erkölcsi és fontos politikai követelményeket kell — éppen a leginkább rászorultak és érdemesek javára — érvényre juttatni.

J. B.

A hőmérséklet csökken

A várható időjárás ma estig: nyugat felől megnövekvő felhőzet, az ország több részén is záporesők, zivatarok. Több felé élénk, déli, délnyugati, a zivatar idején átmenetileg viharos és északnyugatira forduló szél. A hőmérséklet csökken. A várható legmagasabb nappali hőmérséklet 20—25 fok között, keleten még néhány fokkal 25 fok felett lesz.

A Duna vízállása tegnap Budapestnél 467 centiméter volt.

1975: a nők nemzetközi éve

(TASZSZ) A kubai fővárosban befejezte munkáját a Nemzetközi Demokratikus Nőszövetség Irodájának ülésszaka. A tanácskozás részvevői nyilatkozatban fejezték ki támogatásukat a Moszkvában megrendezésre kerülő béke-világkongresszus iránt, határozatot fogadtak el a vietnami és az arab nép harca, valamint az imperialista agresszió ellen, a nemzeti felszabadulásért küzdő más népek harca iránti szolidaritásról. Az ülésszak küldöttei nyilatkozatot hagytak jóvá azzal az ENSZ-javaslattal kapcsolatban, amely szerint az 1975-ös évet a nők nemzetközi évének nyilvánítják és megrendezik a nők világkongresszusát.

DR. MOLNÁR FRIGYESNEK, a SZÖVOSZ elnökének vezetésével tegnap szövetkezeti delegáció utazott Skandináviába, a finn és a svéd szövetkezeti mozgalom vezetőinek meghívására.

A BIOLÓGIAI VETÉLKEDŐ döntőjét tegnap rendezték meg Budapesten az Állatkert barlangmozijában. Az általános iskolák közötti versenyt a Marczibányi téri iskola nyerte, a gimnáziumok vetélkedésében a II. Rákóczi Ferenc Gimnázium győzött.

A BUDAI HEGYVIDÉK TÖRTÉNETÉT szemléltető kiállítás nyílt tegnap Szekszárdon. A tárlat anyagát a budapesti XII. kerületi Táncsics Mihály Gimnázium helytörténeti szakköre állította össze.

A BALESETI STATISZTIKA szerint Japánban tavaly 15 918 személy halt meg autókatasztrófák következtében.

PÉNZTÖRTÉNETI KIÁLLÍTÁS NYÍLT vasárnap a Kaposvári Ruhagyár kultúrtermében. Az egy hétig nyitva tartó tárlaton a görög, római érmék között láthatók Nagy Sándor drachmája, Mária Terézia féltallérosa és a szabadságharc krajcárjai.

ÖT ÉVIG KUTYAÓLBAN TARTOTTÁK egy fiút Hamburg egyik külvárosában. Egy járókelő véletlenül talált rá. A fiú elmondotta, hogy rokonai zárták a kutyaólba. Hozzátartozói az ügy napvilágra kerülésekor ismeretlen helyre távoztak.

IFJÚSÁGI ÉPÍTŐBRIGÁD UTAZOTT vasárnap Csehszlovákiába. A kőművesekből, ácsokból és vasbetonszerelőkből álló csoport fél évig dolgozik majd a Csehszlovák Szocialista Ifjúsági Szövetség védnökségével épülő Tusemice—II. hőerőmű építésén.

TORNADÓ SÖPÖRT VÉGIG vasárnapra virradó éjjel Kiel városán. A rendőrség jelentése szerint egy ember meghalt és százan megsebesültek. Az ítéletidő okozta anyagi kárt több millió márkára becsülik.

MŰVELŐDÉSI HÁZAT AVATTAK vasárnap a Komárom megyei Bakonyszombathelyen. A művelődési házban százötven személyes színházterem, községi könyvtár és KISZ-klub is helyet kapott.

KÉT MOTOROS HAJÓ ÖSSZEÜTKÖZÖTT szombaton a Sitalakhya folyón, a Bengáli Népi Köztársaságban. A szerencsétlenségnek legalább kétszázötven halálos áldozata van.

MAGYAR—SZOVJET ASSZONYTALÁLKOZÓT rendeztek tegnap a dunaújvárosi népfrontklubban. A dunaújvárosi asszonyok megismertették vendégeikkel a dolgozó nők helyzetének javítása érdekében tett intézkedéseket.

JÁRÁSI BÉKENAPOT RENDEZETT tegnap Törökmezőn a Hazafias Népfront váci járási bizottsága. Az ünnepségen részt vettek a Vietnami Demokratikus Köztársaság és Dél-Vietnam budapesti nagykövetségének képviselői is.

A PENZAI SZOVJET MŰVÉSZEGYÜTTES tegnap Békéscsabán a Kulich Gyula Üttörőházban szerepelt. Bemutatták a Szula folyó partján élő népek ősi táncait és dalait.

BOLYAI-NAPOKAT rendezett a salgótarjáni Bolyai János Gimnázium. A tegnapi megnyitó ünnepségen megkoszorúzták az iskola aulájában levő Bolyai-falat. Ebből az alkalomból az iskola Derkovits-galériájában kiállítás nyílt.

TIZENNYOLC BÁNYÁSZ MEGHALT, 17 pedig megsebesült a dél-koreai fővárostól, Szöultól 150 kilométerre levő egyik bányában történt omlás következtében.

AZ ALBA REGIA TÁNCBAJNOKÁG nemzetközi versennyel fejeződött be vasárnap Székesfehérvárott. Az esti versenyen osztrák, csehszlovák, lengyel és NDK-beli, vendégtáncosok mutatkoztak be.

EGY ÉKSZERÜZLET FOSZTOGATÁSA közben ért tetten a madridi rendőrség szombaton két betörőt. A bűnözők késsel és csavarhúzóval támadtak a rendőrökre, akik tüzet nyitottak, egyiküket megölték, a másikat megsebesítették.

BÉKENAGYGYŰLÉST tartottak tegnap Szentgotthárdon. A békedemonstrációra a megye valamennyi járási székhelyéről autós békemenet indult.

Emlékünnepség Mauthausenban

Vasárnap az ausztriai Mauthausenban, a volt koncentrációs tábor felszabadulásának 28. évfordulója alkalmából emlékünnepséget rendeztek. Az emlékezés és kegyelet virágait Európa több mint tíz országából hozták el a küldöttségek. Mauthausenba érkezett a Felszabadulás nevű hajóval az egykori magyar foglyok népes csoportja *Szőnyi Jánosnak*, a Nácizmus Üldözöttei Bizottsága titkárának vezetésével.

A magyar küldöttség valamennyi emlékműnél lerótta kegyeletét. A koszorúzásoknál és a központi ünnepségen részt vett *dr. Nagy Lajos*, hazánk bécsi nagykövete. Az ártatlanul elpusztított áldozatok emlékműveinél *dr. Fred Sinowatz* osztrák oktatásügyi miniszter mondott emlékbeszédet.

Salátavonatok Csongrádból

A szokásosnál később, ám egyszerre óriási tömegben jelent meg a tavaszi saláta Csongrád megyében. Ezért vasárnap sem szünetelt az átvétel a felvásárló helyeken. Hétköznapi forgalom volt a szegedi tranzittelepen. Hat hűtővagonból álló szerelvényt raktak meg 150 ezer fej primőrrel és indították útnak a Német Demokratikus Köztársaságba. A belföldi piacra pedig több mint 250 ezer salátafejet szállítottak: elsősorban Budapestre. Emellett Kaposvárra, Tatabányára, Miskolcra és Debrecenbe indultak a salátavonatok.

A GYŐZELEM NAPJA TISZTELETÉRE tegnap Győrött az üttörő honvédelmi zászlóalj esküjét tartották, majd az üzemek, iskolák fiataljai Abdára utaztak, ahol honvédelmi napot tartottak. A KISZ soproni járási bizottsága békemenetet rendezett a balfi Szerb Antal emlékműhöz.

Halálos és súlyos balesetek

Szabálytalanul haladt át az úttesten Kreml Mátyásné, 71 éves budapesti nyugdíjas, a XIV. kerületben, a Thököly út és a Dózsa György út kereszteződésében. Egy tehergépkocsi elütötte. Az idős asszony a helyszínen meghalt.

Szabályosan kivilágított lovas kocsinak ütközött egy kölcsönkért motorkerékpárral Cegléd belterületén Sebán Imre 21 éves budapesti fűtésszerelő, aki a helyszínen meghalt.

A gödi MÁV-állomáson leugrott a személyvonatról Gergely József 37 éves fűtő, helyi lakos, a kerekek alá esett és a helyszínen meghalt.

Figyelmetlenül vezette személygépkocsiját dr. Virágh Mihály József 29 éves dunaújvárosi orvos, Kistarcsa belterületén és a kijelölt gyalogátkelőhelyen elütötte Csákvári Margit 47 éves SZTK-ügyintéző, budapesti, és Csepki Józsefné 52 éves eltartott, kistarcsai lakost, akik a helyszínen meghaltak. A gépkocsi felborult, és utasa is súlyosan megsérült. A gázoló vezetőt a rendőrség őrizetbe vette.

Halálos balesetet okozott a személygépkocsi hátsó kerekének defektje Szabolcs megyében, Nyírcsászári és Nyírbátor között. Rozgonyi Aurél 61 éves budapesti műanyagkészítő kisiparos személygépkocsija felborult, s vezetője a kórházba szállítás után meghalt.

Ittas állapotban, a megengedettnél nagyobb sebességgel vezette motorkerékpárját a jogosítvánnyal nem rendelkező Kovács József 18 éves detki szobafestő. Heves megyében, Halmajugra község belterületén motorkerékpárjával az útmenti kerékvetőnek ütközött, és a helyszínen meghalt.

Szolnok megyében, Törökszentmiklós külterületén Molnár Imre 34 éves túrkevei minőségi ellenőr figyelmetlenül vezette személygépkocsiját, s nekiütközött a vele szemben haladó Sebők József 65 éves fegyverneki kisiparos által vezetett, Zetor traktorra szerelt fűrészgépnek, amely átlépte a felezővonalat. A baleset következtében Tóth Endre 33 éves túrkevei agrármérnök, a személygépkocsi utasa a helyszínen meghalt. A személygépkocsi vezetője életveszélyesen megsérült.

Figyelmetlenül hajtotta lovas fogatát Bács-Kiskun megyében, Kerekegyháza határában Somodi Imre 59 éves kerekegyházi egyéni gazda. A másfél méter mély vízesárokba borult, és a helyszínen meghalt.

MAI MŰSOROK • MAI MŰSOROK • MAI MŰSOROK

RÁDIÓ

Mindkét rádióadó 4.25-kor kezdi műsorát. 8.00 órakor: Hírek. Időjárás. Műsorismertetés.

KOSSUTH: 8.15: Mit üzen a rádió? 8.50: Bódy József énekel. 9.06: Prenn Ferenc hányatott élete. Regény, VI. 9.26: Rádióbörze. 9.30: A hét zeneműve. 10.05: Iskolarádió. 10.30: Zenekari muzsika. 12.35: Tánczenei koktél. 13.20: Népi zene. 13.49: Válaszolunk hallgatóinknak. 14.04: Édes anyanyelvünk. 14.09: Ifjúsági dalok. 14.17: Kamarazene. 14.40: A csehszlovák kultúra hete. 15.10: Iskolarádió. 15.50: Bernstein: West Side-i történet — egyveleg. 16.05: Tudományos híradó. 16.20: Fúvószene. 16.29: Egy csomagban. Jegyzet. 16.39: Beethoven: Karfantázia. 17.05: Külpolitikai figyelő. 17.20: Veszprém város vegyeskara énekel. 17.30: A hét rádióhallgatója. 17.50: A KISZ KB. a rádió és a tv VIT-vetélkedője, III. 19.30: Májusi műsor a 6-os stúdióból. 20.40: András Béla feld.: Szép Kalára — népballada. 20.55: Mikroláne. 21.25: Aureliano Pertile operafelv.- iből. 22.20: A XX. sz. gondolatai. 22.35: Zenekari muzsika. 23.15: Népdalok, néptáncok. 0.10—0.25: Régi olasz kórusmuzsika.

PETŐFI: 8.05: A Magyar Néphadsereg Művészegyüttesének énekkara énekel. 8.17: Népi zene. 9.03: Ezeregy délelőtt. 12.00: Beethoven-művek. 13.03: Új tanár az iskolában, rip. 13.20: Operanégyesek. 14.00: Kettőtől ötig. 17.00: Kettesben. Rátonyi Róbert és Szilágyi János. 18.05: Külpolitikai figyelő. 18.20: Új könyvek. 18.28: Közv. a Magyarország—Törökország kosárlabda EB selejtező mérkőzésről. 19.50: Jó estét, gyerekek! 19.55: Zuzana Ruzicková csembalóestje. Kb. 21.20: Emlékek útján. Kb. 22.30: Csárdások. 23.15: A hét zeneműve. 23.45: Emmy Destinn énekel.

URH: 18.05: Iskolarádió. 18.25: Beat. 18.50: Magyar szerzők dalai. 19.12: Nullpont. Rádiójáték. 19.37: A MÁH hangv. Közb.: Kb. 20.23—20.40: Láttuk, hallottuk. Kb. 21.30: A dzsessz kedvelőinek. 22.00: Részl. Mozart operájából.

TELEVÍZIÓ

POZSONY: 14.15: Pártművelődés. 14.55: Dokumentumfilm. 15.10: Tv-híradó. 15.30: Pedagógusok műsora. 16.00: Beszéljünk oroszul. 16.30: Fair play. 17.00: Pártművelődés. 17.40: Dukla Praha—VZL Zilina bajnoki labdarúgó-mérk. A szünetben: Esti mese. 19.35: Tv-híradó. 20.00: Tévéjáték. 21.10: Három esztendő múlva. Riport. 21.40: Tv-híradó. 22.00: Dal—költészet—öröm.

JUGOSZLÁV: 16.45: Magyar nyelvű tv-napló. 17.45: Bolond szótár. Bábjáték. 18.00: Tv-óvoda. 18.30: Stúdió 071. 19.00: Fiataloknak. 20.30: Kamerával a világon át. 21.00: Pinter: A szerelmes — Tv-dráma. 22.20: Kultúra és társadalom. 2. **műsor:** 19.30: Sportadás. 19.50: Rajzfilm. 20.25: A sport a karikatúrában. 20.31: Disneyland. 21. 30: Elbűvölő csavargó. Amerikai játékfilm.

SZÍNHÁZAK

Állami Operaház: Nincs előadás. **Erkel Színház:** Nincs előadás. **Nemzeti Színház:** Szeget szeggel (7). **Katona József Színház:** Az utolsó hősszerelmes (7). **Madách Színház:** Kurázsi mama (A. bérl., 7). **Madách Színház Kamaraszínháza:** A szembesítés eredménytelen (7) **Vígszínház:** Képzelt riport (7). **Pesti Színház:** A holtak hallgatása (7). **Fővárosi Operettszínház:** Dohányon vett kapitány (A. bérl. 3., 7). **József Attila Színház:** Motel a hegyen (7). **Thália Színház:** Nincs előadás. **Vidám Színpad:** Teknősbéka, Csirkefogó (este fél8). **Mikroszkóp Színpad:** Nincs előadás. **Irodalmi Színpad:** A színház jegyében (B. bérl. 5., este fél8). **Bartók Színház:** Tündér Ilona (du. 3). **Egyetemi Színpad:** „Medveének". Obi-ugor és paleo-ázsiai népek költészetéből. Zene: Sári László és Krizbai András. Szerk.: Márai Enikő. Rendezte: Kertész Mihály f. h. (este fél8). **Fővárosi Nagycirkusz:** Cirkusz Express (este fél8). **Kamara Varieté:** Nincs előadás.

Állami Déryné Színház; Tét: Vándordiák. Sellye: Két Elektra. Lenti-Zajda: Szökött katona. Sajószentpéter: Jegygyűrű a mellénycsebben. Dombóvár: Princ, a civil. **Állami Bábszínház:** A fából faragott királyfi. A csodálatos mandarin. Petrúska. (felnőttelőadás, este fél8). **Békéscsabai Jókai Színház:** a Román Néphadsereg Művészegyüttesének műsora (7). **Debreceni Csokonai Színház:** Nincs előadás. **Győri Kisfaludy Színház:** ORI (este fél8). **Kaposvári Csiky Gergely Színház:** a pécsi Nemzeti Színház vendégjátéka (7). Zalaegerszeg: A szabin nők elrablása. (7). **Kecskeméti Katona József Színház:** Nincs előadás. **Miskolci Nemzeti Színház:** az Országos Filharmónia hangversenye (este fél8). **Pécsi Nemzeti Színház:** Nincs előadás. **Szegedi Nemzeti Színház:** Pedagógiai Főiskola díszünnepsége (este 8). **Székesfehérvári Vörösmarty Színház:** Ramajana (a Thália Színház vendégjátéka, 7). **Szolnoki Szigligeti Színház:** Traviata (a szegedi Nemzeti Színház vendégjátéka, 7). **Veszprémi Petőfi Színház;** Várpalota: Az ünnepelt (du. 3, 7).

HANGVERSENY

Zeneakadémia: a Magyar Állami Hangversenyzenekar. Vezényel: Lukács Ervin. Közr.: Szegedi Anikó (Tavaszi bérlet C/II-sorozat, május 17-ről előrehozott hangverseny, este fél8).

MESEMONDÓ

A távbeszélő mesemondó (171—888) műsora: Kukac, a zsugori. (Elmondja: Moór Mariann.) Hívható: du. 5-től este 10 óráig.

MÉG NE KERESSE!
de
jegyezze meg

FÉKON JERSEY
követi minden mozdulatát